

DUBLEKS SERİSİ

ÇİFT YÖNLÜ KİTAP

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

BECERİ TEMELLİ Yeni Nesil

SORU BANKASI

Markaj
yayınları

Editor Yayınevi markasıdır.

ISBN 978-625-7815-23-9

8. SINIF

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Markaj Yayınlarına aittir.
Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik,
mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

ISBN

978-625-7815-23-9

SERTİFİKA NO.

40447

KAPAK TASARIMI

Markaj Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Markaj Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Reprobir Matbaacılık

ANKARA

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No.: 2/20
Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 099 24 84

WhatsApp: 0 505 099 24 84

www.markajyayinlari.com

markajyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR

- ▶ AVRUPA'DA YAŞANAN DEĞİŞİM VE XX. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ 5
- ▶ MUSTAFA KEMAL'İN ÇOCUKLUK DÖNEMİ VE ÖĞRENİM HAYATI..... 7
- ▶ MUSTAFA KEMAL'İN FİKİR HAYATINI ETKİLEYEN OLAYLAR VE KİŞİLER 9
- ▶ MUSTAFA KEMAL'İN ASKERLİK HAYATI 12

2. ÜNİTE: MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR

- ▶ I. DÜNYA SAVAŞI ÖNCESİNDE GENEL DURUM 14
- ▶ BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NDA OSMANLI DEVLETİ... 16
- ▶ BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN SONA ERMESİ VE SONUÇLARI 18
- ▶ MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI 20
- ▶ BAĞIMSIZLIK DÜŞÜNCESİ VE CEMİYETLER 22
- ▶ ADIM ADIM BAĞIMSIZLIK 24
- ▶ UYGULANMAYAN BİR ANTLAŞMA: SEVR 30

3. ÜNİTE: MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM!

- ▶ DOĞU VE GÜNEY DÜŞMANA DİRENİYOR..... 32
- ▶ BATI CEPHESİ..... 35
- ▶ SAKARYA'DA DİRİLEN ULUS - BÜYÜK TAARRUZ VE BAŞKOMUTANLIK MEYDAN SAVAŞI 39
- ▶ BAĞIMSIZLIĞIN TEMİNATI: LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI..... 41
- ▶ MİLLÎ MÜCADELE'NİN SANATA VE EDEBİYATA YANSIMALARI 43

4. ÜNİTE: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE

- ▶ ÇAĞDAŞ TÜRKİYE'NİN TEMELİ ATATÜRK İLKELERİ 44
- ▶ SİYASİ ALANDA MEYDANA GELEN GELİŞMELER..... 48
- ▶ HUKUK ALANINDA MEYDANA GELEN GELİŞMELER..... 50
- ▶ EĞİTİM VE KÜLTÜR ALANLARINDA MEYDANA GELEN GELİŞMELER 52
- ▶ TOPLUMSAL ALANDA MEYDANA GELEN GELİŞMELER 54
- ▶ EKONOMİ ALANINDA MEYDANA GELEN GELİŞMELER..... 56
- ▶ SAĞLIK ALANINDA YAŞANAN GELİŞMELER 58
- ▶ HEDEFİMİZ ÇAĞDAŞ UYGARLIK..... 60
- ▶ ATATÜRK İLKE VE İNKILAPLARINI OLUŞTURAN ESASLAR..... 62

5. ÜNİTE: DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI

- ▶ ÇOK PARTİLİ YAŞAMA GEÇİŞ DENEMELERİ 64
- ▶ MUSTAFA KEMAL'E SUİKAST GİRİŞİMİ - TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE YÖNELİK TEHDİTLER 67

6. ÜNİTE: ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

- ▶ ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASININ TEMEL İLKELERİ VE AMAÇLARI 69
- ▶ ATATÜRK DÖNEMİNDE TÜRK DIŞ POLİTİKASINDA YAŞANAN GELİŞMELER 71

7. ÜNİTE: ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI

- ▶ ATATÜRK SON YOLCULUĞUNDA 76
- ▶ İNSAN ESERLERİYLE YAŞAR 78
- ▶ İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI - TÜRKİYE'DE ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ 79

- ▶ CEVAP ANAHTARI 110

- 1 Dağılıma hâlindeki Balkan milletlerini birtakım yeniliklerle bir arada tutmak için “Tanzimat Fermanı” ilan edildi (3 Kasım 1839). Bütün ülke halkı için ilan edilen ferman; eşit haklar, mal ve can güvenliği sağlama amacına yönelikti. Fermana uygun olarak, daha iyi bir yönetim için yeni yasalar çıkartıldı. Vergi ve askerlik işleri düzenlendi. Yargılama yasalara uygun, açık ve adil hâle getirildi. Din ve milliyetleri ne olursa olsun hak ve çıkarları eşitlenen topluluklardan bir Osmanlı milleti oluşturmaya çalışan Tanzimat Dönemi yöneticileri, iç ve dış etkenlerin engelleri nedeniyle başarıya ulaşamadılar. Yine de Tanzimat Fermanı demokratikleşme, laikleşme ve çağdaşlaşma çabalarına katkı sağlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi metinde verilen açıklamalarla uygun bir ifade değildir?

- A) Osmanlı vatandaşları arasında hukuksal eşitlik sağlanacaktır.
 B) Temel haklar konusunda eşitsizlik ortadan kaldırılacaktır.
 C) Osmanlı'da yaşayan farklı ulusların devlete olan bağlılığını devam ettirmek için yenilikler yapılmalıdır.
 D) Kanun-ı Esasi'de yer alan esaslara göre mecliste birden fazla parti yer alabilir.

- 2 Sanayi İnkılabı sonrası Avrupa'da seri üretime geçilmişti. Bol ve düşük miktarda üretilen mallar, kapitülasyonların etkisiyle çok düşük vergilerle Osmanlı pazarlarına girdi. İnsanlar ucuz ithal mallarına yöneldi. Küçük atölyelerde ve el tezgâhlarında üretim yapan Osmanlı esnaf ve zanaatkarları, Avrupalı üreticilerle rekabet edemedi. Bu durum zamanla el tezgâhlarının ve küçük atölyelerin kapanmasına neden oldu. Osmanlı Devleti daha çok Avrupa ülkelerinin ihtiyacı olan ham maddeyi karşılayan ve yine Avrupalıların ürettiği daha ucuz ürünlerin pazarlandığı bir ülke durumuna geldi. Bu durum Osmanlı sanayisinin rekabet gücünü azaltırken gelişmesine de engel oldu.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili ;

- I. Batılı devletlerin açık pazarı hâline gelmiştir. II. Ekonomik açıdan çöküş sürecine girmiştir. III. İşsizlik bir sorunu hâline gelmiştir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) I, II ve III

3

I. Balkan Savaşı Öncesinde Balkanlar

I. Balkan Savaşı Sonrasında Balkanlar

Verilen haritalara göre I. Balkan Savaşı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Savaş sonrasında Osmanlı Devleti'nin batısındaki sınır komşularının sayısında azalma olmuştur.
 B) Savaş sonrasında Balkan devletlerinin sayısında artış görülmüştür.
 C) Osmanlı Devleti Avrupa kıtasındaki toprakların tamamını kaybetmiştir.
 D) Osmanlı Devleti'nin batıdaki sınırı Midye – Enez hattının doğusuna çekilmiştir.

4 II. Abdülhamit Osmanlı İmparatorluğu'nun yeniden güçlenmesi ve eski hâline gelmesi için Genç Osmanlıların meşrutiyeti getirtten Osmanlılık fikrini istemeyerek de olsa kabul etmesine rağmen devletin ancak İslamcılık fikriyle kurtulacağına inanıyordu. Bu nedenle özellikle 1878'de I. Meşrutiyet'e son verdikten sonra bu fikir akımının yaygınlaşması için çalışmalarda bulunmuştur. Böylece II. Abdülhamit hangi milletten olursa olsun bütün Müslümanların halife etrafında birleşmesini hedef alan bu akımı uygulamaya çalışmıştır. II. Abdülhamit'in İslamcılık fikrini devlet politikası olarak uygulamaya çalışmasının nedenleri arasında aşağıdaki maddeler yer almaktadır.

- ◆ Müslümanlarla Hristiyanlar arasındaki ilişkilerin bozulması
- ◆ Müslüman ülkelerin, Avrupalı devletlerin sömürgesi hâline gelmesi
- ◆ Batı'ya karşı İslam birliğini kurma düşüncesi

Buna göre II. Abdülhamit'in İslamcılık fikrini uygulamak istemesiyle;

- I. halifelik makamının gücünü arttırma,
- II. Osmanlı Devleti'ni eski güçlü ve saygın hâline kavuşturma,
- III. dünyadaki Müslümanları Batı'ya karşı halife etrafında birleştirme

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye çalıştığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

5 Fransa'da yaşanan ihtilal hareketleri yeni bir devlet anlayışı ve yeni bir dünya görüşü ortaya koyarak bir inkılabı dönüştürdü. Kökleşmiş siyasal ve sosyal düzeni yıkan bu inkılap, Fransa sınırlarını aşarak dünyaya yayıldı. Ancak beraberinde Fransa'ya karşı birtakım tepkiler de doğdu. Bu tepkilerin temel nedeni, ihtilalin temel siyasi dayanağı olan "milli irade" kavramıydı. Fransa Anayasası; bütün iktidarların kaynağını millettten aldığını ve kanundan daha üstün bir otorite olmadığını, kralın ancak kanunla hükümdarlık yapabileceğini vurguluyordu. Böylece iktidarın kaynağı tanrı ve din olmaktan çıkıyor, yerini millet iradesi ve kanun alıyordu. Bu yeni anlayış Avrupa'nın diğer halklarını da etkileyebilir ve hükümdarlara karşı harekete geçirebilirdi.

Buna göre Fransız İhtilali'nin;

- I. her insanın hür ve eşit olması,
- II. egemenliğin millete ait olması,
- III. kanun üstünde herhangi bir gücün olmaması,
- IV. sadece milletin seçtiği temsilcilerin yönetme hakkının olması

anlayışlarından hangilerini ortaya çıkardığı söylenebilir?

- A) III ve IV B) I ve II C) I, II, III ve IV D) II, III ve IV

6 Aşağıda Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında ortaya çıkan fikir akımlarının amaçları verilmiştir:

- ◆ Batıcılık fikrini benimseyenler, Osmanlı Devleti'nin geri kalmasının nedenlerini Batı kültürünün yeterince kavranamamasından kaynaklandığını ileri sürüyorlardı. Tek çözümün Batılı düşüncelerin kabul edilmesi olduğunu iddia ediyorlardı.
- ◆ Osmanlılık fikrini benimseyenler, Osmanlı toprakları üzerinde yaşayan dini, dili ve ırkı fark etmeksizin bütün ulusları "Osmanlılık" bilinci ile Osmanlı milleti olarak bir arada tutacaklarını düşünüyorlardı. Böylece azınlıkların bağımsızlık için isyan etmeleri önlenmiş olacaktı.
- ◆ İslamcılık fikrini benimseyenler, bütün Müslümanları bir arada tutma düşüncesini savunuyorlardı. Bu düşüncenin gerçekleşmesi hâlinde devlet güçlü olarak ayakta kalabilecekti.
- ◆ Türkçülük fikrini benimseyenler, Osmanlı topraklarında yaşayan Türklere milli bilincin aşılmasını amaçlamıştı.

Buna göre fikir akımlarının ortak amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osmanlı Devleti'ni dağılmaktan kurtarmak B) Osmanlı halkını her alanda eşit hâle getirmek
- C) İslamiyet'i tüm dünyaya yaymak D) Osmanlı İmparatorluğu'nu milli bir devlete dönüştürmek

1 Mustafa Kemal çocukluk yıllarından itibaren askerlik mesleğine karşı ilgi duymuştur. Bu ilgisini daha sonra şöyle anlatmıştır. “Gördüğüm üniformalı zabıtlere imrenerek bakardım, komşumuz Kadri Bey’in askerî okula giden oğluna özenirdim.” Mustafa Kemal Selanik Mülkiye Rüştiyesine devam ederken askerî okul sınavlarına girmiş ve başarılı olmuştur. Mustafa Kemal’in askeri okula gitmesini annesi ilk önce istemese de sonradan razı olmuştur.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili;

- I. askerliği sevmesinde yakın çevresinin etkili olduğu,
- II. babasının sevdiği mesleği seçtiği,
- III. askeri okula Kadri Bey’in sağladığı imkânlarla gittiği

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III
C) I ve III D) II ve III

2 Geleneksel eğitim veren Hafız Mehmet Efendi Mahalle Mektebi yerine modern eğitim programı uygulayan Şemsi Efendi Okuluna devam eden Mustafa Kemal, okuma ve yazmayı burada öğrendi. Okul değiştirmesi onun kişisel gelişimine önemli bir katkı sağladı. Mustafa Kemal’in bu okullar ile ilgili değerlendirmesini yakın arkadaşı Ali Fuat Cebesoy şu şekilde aktarmıştır: “Yıllar sonra birer kurmay subay olarak Selanik’te bulunduğumuz zaman, her iki okulu da birlikte ziyaret etmiştik. Mahalle Mektebinin kapısında koca bir kilit vardı. Anlaşılan kapanmıştı. Mustafa Kemal: ‘İsabet olmuş.’ dedi.”

Mustafa Kemal’in Mahalle Mektebinin kapanmasını “İsabet olmuş.” ifadesini kullanarak desteklemesi bu okulun aşağıdaki niteliklerinden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Çağdaş bir niteliğe sahip olmaması
B) Yeterli öğrencisinin bulunmaması
C) Askeri bir eğitimin verilmemesi
D) Modern bir eğitimin verilmesi

3

Verilen harita incelendiğinde Selanik şehri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ticaretin geliştiği bir liman kenti olması
B) Avrupa’daki gelişmelerle ilgili haberlerin Osmanlı topraklarında ilk uğradığı şehir olması
C) Ulaşım olanaklarının gelişmiş olması
D) Farklı milletleri bünyesinde barındırması

4 Mustafa Kemal daha öğrencilik yıllarından itibaren bilinçli bir şekilde kendisini Türk milletinin liderliğine hazırlamaya başlamıştır. Bu amacına ulaşmak için kendisini her yönüyle yetiştirmeye çalışmış; Askeri Lisede, Harp Okulunda, Akademide ve görev aldığı birliklerde, düşüncelerini araştırma ve incelemeye dayalı çalışmalarıyla sürekli biçimde geliştirmiştir. Duygularının, aklın ve bilimin önüne geçmesine asla izin vermemiş ve milletini uğradığı felaketlerden kurtarmak konusunda ağır bir sorumluluk hissetmiştir. Harp Okulunda arkadaşlarına hitaben söylediği "Ben sizler gibi sakin uyuyamıyorum. Sabahlara kadar gözüm açıktır." sözleriyle de ifade etmiştir.

Bu metin aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- A) aydınlarımızın üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirmediklerini
- B) vatanına ve milletine karşı üstlendiği bu sorumluluğu
- C) liderlik yolunda atacağı ilk adımı
- D) niçin askerlik mesleğini seçtiğini

5 Mustafa Kemal, Selanik Askeri Rüştiyesini bitirdikten sonra Manastır Askeri İdadisine girdi. Burada göstermiş olduğu başarılarından dolayı kısa zamanda öğretmen ve arkadaşlarının dikkatini çekmeyi başardı. Bu okulda Mustafa Kemal'i en çok etkileyenlerden biri de sınıf arkadaşı Ömer Naci oldu. Ömer Naci sayesinde şiir ve edebiyatla daha çok ilgilenmeye başladı. Bu durumu fark eden kitabet öğretmeni, Mustafa Kemal'den askeri derslere daha çok ağırlık vermesini istedi. Öğretmenin bu isteğini dikkate alan Mustafa Kemal, edebiyata olan ilgisini de devam ettirdi.

Buna göre okul hayatı Mustafa Kemal için;

- I. kişiliğinin gelişmesi,
- II. askerlik dışında farklı alanlarda da kendini geliştirmesi,
- III. kültürel faaliyetlerde bulunması

durumlarından hangilerine ortam oluşturduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) I, II ve III

6 Demir yolu, elektrik, gaz, telefon ve basın gibi olanaklara sahip olmasından dolayı Osmanlı Devleti'nin Batı'ya açılan penceresi olarak tanımlanan Selanik'in Mustafa Kemal'in hayatında özel bir yeri vardır. Mustafa Kemal, dünyaya geldiği ve öğrenim hayatına başladığı bu şehrin kültürel ve siyasi ortamından etkilenmiştir. Hayalini kurduğu askerlik mesleğine Selanik Askeri Rüştiyesinde adım atmıştır. II. Abdülhamit'e karşı mücadele eden İttihat ve Terakki'ye burada üye olmuş, II. Meşrutiyet'in ilanını da bu şehirden izlemiştir.

Parçada altı çizili olan ifade ile Selanik şehrinin hangi özelliği vurgulanmak istenmiştir?

- A) Osmanlı otoritesinin güçlü olduğu bir şehir olması
- B) Azınlık faaliyetlerinin yoğun olarak yaşandığı yer olması
- C) Çağdaş ve yenilikçi gelişmelere açık olması
- D) Mustafa Kemal'in doğduğu şehir olması

7 Mustafa Kemal'in babası Ali Rıza Efendi, iyi yetişmiş kültürlü bir insandı. Önce Selanik gümrüğünde devlet memuru olarak çalıştı. Ekonomik şartlardan dolayı görevinden ayrılarak kereste ticareti ile uğraşmaya başladı. Balkanlar'da meydana gelen huzursuzluklar bölgede yaşayan Türklerin can ve mal güvenliğini tehlikeye sokunca Ali Rıza Efendi kereste ticaretini bırakarak tuz ticareti yapmak zorunda kalmıştı. Mustafa Kemal'in kişiliğinin oluşumunda şüphesiz babasının önemli rolü olmuştur. Ali Rıza Efendi bir öğretmen çocuğudur. O gümrük memurluğu yaptığı sıralarda oğlu Mustafa Kemal'e "Adam olmak için okumak, öğrenmek şarttır. Başka çare yoktur." diyerek Mustafa Kemal'i Mahalle Mektebinden alarak çağdaş bir eğitim kurumu olan Şemsi Efendi Mektebine vermiştir.

Bu parçadaki altı çizili cümleden yola çıkarak Ali Rıza Efendi hakkında aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) İleri görüşlü bir kişiliğe sahiptir.
- B) Çağdaş fikirlere sahiptir.
- C) Gelenekçi bir eğitim anlayışı vardır.
- D) Yeniliklere açık aydın bir insandır.

1

1

Vatan ve millet kavramları üzerinde önemle duran ünlü şair ve yazar Namık Kemal, Türk milliyetçiliğinin öncüleri arasında yer almıştır. Mustafa Kemal, gençlik yıllarından itibaren vatan ve millet şairi olan Namık Kemal'in mısralarını hiç dilinden düşürmemiştir.

2

2

Ünlü Fransız aydınlarından biri olan Montesquieu, yöneticileri halk tarafından seçilen yönetim biçimi olan cumhuriyet idaresinin diğer rejimlere göre en ideali olduğunu belirtmiştir. Bu Fransız aydınının eserlerini okuyan ve ondan etkilenen Mustafa Kemal, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra kuracağı devleti, cumhuriyet ve demokrasi ilkelerine dayandırmıştır.

3

3

Öğrencilik yıllarından itibaren eserlerini takip ettiği Tevfik Fikret, Mustafa Kemal'in çağdaş ve inkılapçı kişiliğinin oluşmasında etkili olmuştur.

4

4

Mustafa Kemal, Türkçü şair Mehmet Emin Yurdakul'un şiirlerini Manastır Askeri İdadisindeyken okumaya başlamıştır. Böylece Türk kültürü ve tarihi ile beslenmiştir.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili;

- I. Fikir hayatının oluşmasında yerli ve yabancı düşünürler etkili olmuştur.
- II. Fikirlerinde millî ve evrensel düşünceler bir arada yer almaktadır.
- III. Daha çok gelenekçi fikirlerin etkisinde kalmıştır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I ve II C) Yalnız II D) Yalnız III

- 2 Çankaya'da bir gece sofrası... Atatürk'ün etrafında otuz kişi kadar bulunmaktadır. Söz, döner dolaşır edebiyata gelir ve bazı ozanların üzerinde durulur. Bu arada II. Abdülhamit'in İstibdat Devri'nde bir ihtilalci gibi padişah aleyhine şiirler yazan Tevfik Fikret de söz konusu olur. Bu anıyı, o gece sofrada bulunmuş olan İsmail Hikmet Ertaylan şöyle anlatmaktadır: "Kimdi bilmiyorum, bir yüksek ruhlu zat Tevfik Fikret'in iyi şair olmadığını söyleyecek oldu. Atatürk, o her şeyi hakkıyla gören, her hakikatin üzerinde duran o büyük insan büyük bir öfkeyle kaşlarını çattı:

Efendim, efendim, anlamadım, ne dediniz? Fikret büyük şair değil miydi? O karanlıklar içinde bir nur gören ve halkı o nura doğru götürmeye çalışan Fikret bu feryadı koparıırken sizler nerelerdediniz? Niçin içinizden kimse onun gibi feryat etmedi. Ben Fikret'e yetişemedim, onun sohbetlerinden istifade edemedim. Kendimi bedbaht sayarım. Fakat onun bütün eserlerini okudum birçoğu da ezberimdedir. O, hem büyük şair hem de büyük insandır."

Paragraftaki altı çizili sözü ile Atatürk, Tevfik Fikret'in aşağıdaki hangi özelliğini dile getirmiştir?

- A) Özgürlüklerden yana olması B) Dini hassasiyetlerinin olması
C) Türkçülük duygularının güçlü olması D) Farklı alanlarda eserler vermesi

3

Mustafa Kemal, TBMM'nin önemini vurguladığı "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." sözünü Rousseau'nun "Egemenlik hiçbir şekilde bırakılmaz ve devredilemez, yine o nedene bağlı olarak vekâleten yürütülemez. Egemenlik kamuoyunun iradesini içerir." sözlerinden esinlenerek söylemiştir.

Tuba Öğretmen'in anlatımına göre Mustafa Kemal'in, Rousseau'nun;

- I. mutlakiyet,
- II. demokrasi,
- III. halk egemenliği

düşüncelerinin hangilerinden etkilendiği söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III
C) I, II ve III D) Yalnız III

4

- ◆ Namık Kemal'in eserleri Mustafa Kemal'in vatan, millet ve hürriyet hakkındaki fikirlerinin gelişmesinde etkili olmuştur.
- ◆ Batılılaşma konusunda Tefvik Fikret'ten etkilenmiştir.
- ◆ Türk milliyetçiliği, millî kültür, millî birlik ve beraberlik ile ilgili düşüncelerinin şekillenmesinde Mehmet Emin Yurdakul'dan etkilenmiştir.
- ◆ Ziya Gökalp, Mustafa Kemal'i etkileyerek yeni Türk devletinde Türk milliyetçiliğinin şekillenmesinde önemli rol oynamıştır.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili;

- I. yerli yazarların etkisinde kaldığı,
- II. çağdaş ve millî fikirler edindiği,
- III. yabancı yazarlardan yararlandığı,
- IV. yeni Türk devletini millî değerlere dayandırdığı

durumlarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve IV B) II ve III
C) I, II ve III D) I, II ve IV

5

Mustafa Kemal'in Manastır Askerî İdadisindeki öğretmenleri kendi dersleri çerçevesinde kalmıyor, ordu ve memleket meselelerini de milliyetçi bir yaklaşım sergileyerek konu ediniyorlardı. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu lider kadroları olacak Mustafa Kemal ve arkadaşları bu ortamda yetişiyorlardı. Mustafa Kemal; Namık Kemal, Mehmet Emin (Yurdakul) ve Tefvik Fikret gibi Türk edebiyatının önemli isimleri ve eserleriyle bu şehirde tanıştı; onun vatan sevgisi, hürriyet ve Türk milliyetçiliğine dair düşünceleri de bu şehirde temellendi.

Buna göre Mustafa Kemal'in fikirlerinin şekillenmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Milliyetçi bir anlayışa sahip öğretmenler tarafından yetiştirilmesi
B) Klasik Osmanlı eğitim kurumlarından eğitim alması
C) Ülkede yaşanan gelişmelere karşı duyarlı olması
D) Türk edebiyatının ünlü yazarlarının eserlerini okuması

6

Mustafa Kemal, Ömer Naci sayesinde edebiyata ve hitabet sanatına ilgi duydu, Namık Kemal ve Tefvik Fikret'in eserlerini okudu. Özellikle Namık Kemal'in eserlerindeki vatan sevgisi ve hürriyet düşüncesinden çok etkilendi. Yine ömür boyu arkadaşlık yapacağı iyi derecede Fransızca bilen Ali Fethi aracılığıyla Fransız aydınları J.J. Rousseau (Russo), Voltaire (Volter) ve Montesquieu'nun (Montesku) eserlerini okumaya başladı. Böylece milliyetçilik, eşitlik, özgürlük ve ulusal egemenlik kavramlarıyla tanıştı. İleride çağdaş Türkiye'yi kurma çalışmalarında bu fikirlerden ilham alacaktı.

Buna göre Mustafa Kemal'in çağdaş Türkiye'yi kurarken aşağıdakilerin hangisinden yararlandığı söylenemez?

- A) Avrupalı aydınlar
B) Türk yazarlar
C) Millî egemenlik, eşitlik ve özgürlük gibi kavramlar
D) Batılı devletlerin din ve inançları

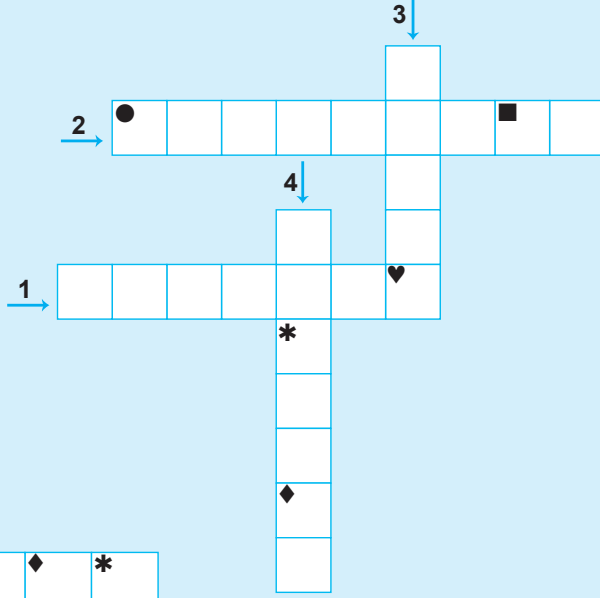

7

Tevfik Fikret Mustafa Kemal'i etkileyen düşünürlerden biridir. Batı medeniyetinin örnek alınması gerektiğini savunan Tevfik Fikret'in bu yöndeki fikirleri, Mustafa Kemal üzerinde özellikle inkılaplar yapılırken etkili olmuştur.

Bu metinde verilen bazı sözcüklerin anlamları numaralarla belirtilerek verilmiştir. Belirtilen sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yazınız. Simgelerle belirtilen kutularda yer alan harfleri de "ŞİFRE" bölümüne yazınız.

- 1- Genel sorunlar üzerine yeni ve kendine özgü düşünceleri olan kimse
2- Uygarlık
3- Düşünce
4- İyileştirme, devrim

ŞİFRE →

●	■	♥	◆	*
---	---	---	---	---

Görselde belirtilen "ŞİFRE" aşağıdakilerden hangisidir?

A)

K	A	Z	A	K
---	---	---	---	---

B)

K	E	M	A	L
---	---	---	---	---

C)

K	Ü	R	E	K
---	---	---	---	---

D)

M	E	R	A	K
---	---	---	---	---

- 8 Mustafa Kemal'in fikirlerinin oluşumunda etkili olan öğretmenlerinden biri de Mehmet Tevfik Bey'dir. Tevfik Bey öğrencilerine Türk tarihinin yanında, Fransız İhtilali ve aydınlarından da bahsedirdi. Öğrencilerin ufkunu genişletir, coşku ve heyecanlarına ortak olurdu. Mustafa Kemal kendisinde tarihe karşı ilgi ve sevgi oluşturan bu öğretmeni hakkında "Kendisine minnet borcum var. Bana yeni ufuk açtı." diyerek ondan övgüyle söz etmiştir.

Buna göre Mehmet Tevfik Bey, Mustafa Kemal'e ;

- I. dünyadaki siyasi gelişmelerin farkında olma,
II. milli duygularını geliştirme,
III. askeri yeteneğini ortaya çıkarma

özelliklerinden hangilerini kazandırdığı söylenebilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) I ve III

D) I,II ve III

- 1 Mustafa Kemal, Trablusgarp Savaşı'nın başlamasıyla birlikte İtalyanlara karşı mücadele etmek amacıyla Genelkurmay Başkanlığının bilgisi dahilinde, İstanbul'dan "Şerif" takma adıyla ve gazeteci kimliğiyle kılık değiştirerek Trablusgarp'a gitti. Bölgenin ileri gelenleri ile gerçekleştirdiği görüşmeler ve yaptığı konuşmalarla bölge halkının dini ve millî duygularını harekete geçirdi. Kısa zamanda Trablusgarp'ta yaşayan halkın güvenini kazanan Mustafa Kemal, halkı örgütlemeye başladı. Derne ve Tobruk'ta İtalyanlara karşı kahramanca savunma savaşları yaparak büyük bir başarı kazandı.

Buna göre aşağıda verilen resimlerden hangisi parçada anlatılanlara ait değildir?

- 2 Mustafa Kemal Sofya'da Ateşemiliter (Askeri Ateşe) iken 1 Mart 1914'te yarbaylığa yükselmişti. Yaz başlangıcında mali durumu düzeldiğinden istediği gibi bir ev bulmuş ve oturmuştu. Bulgarların 11 Mayıs 1914'teki ulusal gününde verilen bir baloya davet edilmişti. Mustafa Kemal bu baloda manevi bir üstünlük sağlamak istiyordu. Geniş ve bol ışıklı salonda devam eden muhteşem gecede, gösterişli bir yeniçeri kıyafetiyle içeri girdi... Mustafa Kemal'e çevrilen bütün gözler ona hayranlıkla bakıyordu. Orada bulunan Bulgar Kralı Ferdinand, Mustafa Kemal'i yanına davet ederek iltifatlarda bulunmuş, kıyafetinden ve başarısından dolayı da tebrik etmişti. Bir gümüş tabakayı da kabul etmesi dileğiyle hediye etmişti...

Bu parçada geçen altı çizili cümle ile Mustafa Kemal aşağıdakilerden hangisini amaçlamak istemiştir?

- A) Kendi kültürünü tanıtmak
B) Geçmişte Avrupa'yı dize getiren yeniçeri askerlerinin zaferlerini hatırlatarak Türk'ün büyüklüğünü göstermek
C) Kendinin de bir asker olduğunu göstermek
D) Yeniçeri ordusunu beğendiğini göstermek

- 3 İtalya'nın Kuzey Afrika'daki Trablusgarp'a saldırması üzerine başlayan savaş, Osmanlı'nın yenilgisiyle sonuçlandı. 1912'de yapılan Uşi Antlaşması'na göre;

- ◆ Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya bırakılmıştır.
- ◆ Balkan Savaşları sona erinceye kadar On İki Ada geçici olarak İtalyanlara bırakılmıştır.
- ◆ Dini konularda yaşanabilecek sorunların giderilmesi için Trablusgarp'a padişah vekili anlamına gelen Naib-i Sultan denilen bir görevli atanmıştır.

Buna göre Uşi Antlaşması'nın;

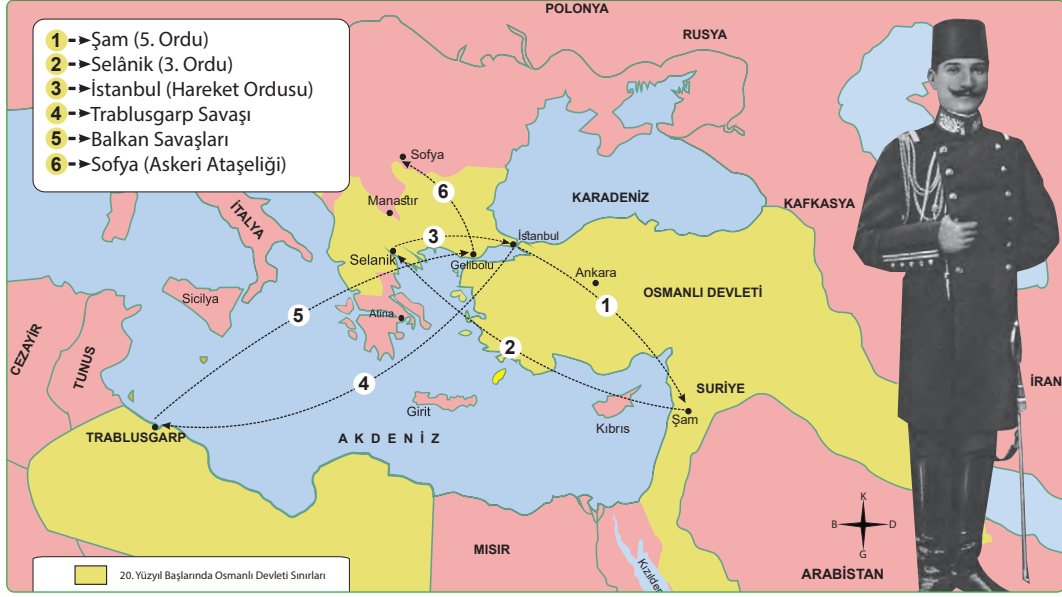
- I. Osmanlı'nın Kuzey Afrika'daki varlığının sona ermesi,
- II. Trablusgarp'ın Osmanlı Devleti ile sadece kültürel bağının kalması,
- III. Osmanlı'nın topraklarını koruyamayacak kadar güçsüz olduğunun ortaya çıkması

sonuçlarından hangilerini ortaya çıkardığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

4

Harita değerlendirildiğinde Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Farklı bölgelerde askeri görevlerde bulunmuştur.
- B) Askerlik hayatında gösterdiği başarılar, kendisinin ve Türk milletinin geleceğini etkilemiştir.
- C) Askerlik hayatının ilk savaşı Trablusgarp Savaşı'dır.
- D) Askerlik faaliyetlerini daha çok Balkanlar'da yürütmüştür.

- 5 Mezuniyetten sonra atama beklediği günlerde Mustafa Kemal, siyasi faaliyetlerine de devam ediyordu. Yaptıkları görüşmelerde Mustafa Kemal meşrutî idarenin tekrar kurulmasını, genç subayların bu amacı gerçekleştirmek için atandıkları yerlerde gizli teşkilatlar kurmaları gerektiğini söylüyordu. Hedeflerini gerçekleştirmek için en uygun yerin II. Abdülhamit yönetimine karşı muhalefetin merkezi olan Makedonya olduğunu düşünüyordu. Ancak Mustafa Kemal Makedonya'ya değil ceza olarak Şam'daki orduya tayin edildi. Bu bölgede Arap kabileleri sürekli isyan hâlindeydi ve Mustafa Kemal'e göre burası imparatorluğun unutulmuş bir köşesiydi. Bir süre sonra Şam'dan gizlice ayrılarak düşüncelerini ve faaliyetlerini daha rahat ifade edeceği Makedonya'ya geçti.

Buna göre Mustafa Kemal'in Şam'dan ayrılmasının nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Mustafa Kemal'in istediği siyasi ortama sahip olmaması
- B) Meşrutîyet idaresini tekrar oluşturmak için yapılması gereken örgütlenmeye müsait olmaması
- C) Osmanlı otoritesinin güçlü olmadığı Makedonya'nın rahat hareket edebilecek bir ortam sağlaması
- D) Arap isyanlarını bastıramayan 5. Ordu'nun lağvedilmesi

- 6 Mustafa Kemal, 1906'da Selânik'e gizlice gelerek burada Vatan ve Hürriyet Cemiyeti'nin bir şubelerini açmış ve cemiyetin toplantısında arkadaşlarına şu sözlerle seslenmiştir: Her ilerlemenin ve kurtuluşun anası hürriyettir. Tarih, bugün biz evlatlarına büyük görevler yüklüyor... Köhneleşmiş ve çürük idareyi yıkarak milleti hâkim kılmak kısacası, vatani kurtarmak için sizi göreve davet ediyorum!..

Bu parçada geçen "milleti hâkim kılmak" ifadesi ile Mustafa Kemal aşağıdaki hangi kavram üzerinde durmuştur?

- A) Demokrasi
- B) Mutlakîyet
- C) Milliyetçilik
- D) Meşrutîyet

1 ve 2. soruları harita üzerinde verilen bilgilere göre cevaplayınız.

1 Buna göre Birinci Dünya Savaşı'nın nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Ham madde ve pazar arayışı
- B) Devletler arası ekonomik rekabet
- C) Geçmişe dayanan ve çözülmemiş sorunlar
- D) Avrupa'da baskıcı rejimlerin ortaya çıkması

2 Verilen devletlerden hangisinin savaşa girme nedenleri arasında milliyetçilik akımının etkisi vardır?

- A) Rusya
- B) Fransa
- C) İngiltere
- D) Almanya

3 I. Dünya Savaşı'na bütün devletler katılmamış olsa da etkisi dünya genelinde hissedildiği için adı dünya savaşı olarak tarihe geçmiştir. Bu savaşın temel nedeni ise Almanya ve İngiltere'nin başını çektikleri sanayileşmiş devletler arasındaki ham madde ve pazar elde etme yarışidir.

Bu durum I. Dünya Savaşı'nın aşağıdakilerden hangisi nedeniyle çıktığını göstermektedir?

- A) Milliyetçilik
- B) Sömürgecilik
- C) Silahlanma yarışı
- D) Bloklama

- 4 Sanayi İnkılabı, ham madde ve pazar sorunlarını gündeme getirdi. Sanayileşen devletler, ham madde sağlayacak alanları genişletmek ve ürünlerini satacak pazar bulmak için birbirleriyle yarış içine girdiler. Bu rekabet, askeri alanda da güçlü olmayı zorunlu kılıyordu. Bu nedenle ekonomide elde ettikleri üstünlüklerini korumak için devletler silahlanmaya devam etti. Avrupa adeta bir silah deposu hâline geldi. Diğer yandan Fransız İhtilali'nin getirdiği milliyetçilik düşüncesi, özellikle 20. yüzyılın başlarında Avrupa'daki toplumlara derinden etkiledi. Sosyal, kültürel ve siyasal alanda büyük değişiklikler yaşanmaya başlandı. Avrupa'da ortaya çıkan bu gelişmeler Avrupa kıtasındaki devletler arasında gruplaşmaları da beraberinde getirdi.

Bu parçaya göre Avrupa'yı I. Dünya Savaşı'na sürükleyen gelişmeler değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisi bu savaşın temel nedeni olarak gösterilebilir?

- A) Milliyetçilik hareketleri
B) Silahlanma yarışı
C) Ham madde ve pazar arayışı
D) Devletler arası gruplaşma

5

Siyasi birliğimizi geç kurduk ve hızla sanayileştik. Yeni sömürgeler elde etmek istedik. Büyük devletlerin elindeki sömürgeleri ele geçirmeyi amaçladık. Osmanlı Devleti'yle iyi ilişkiler kurduk. Sınır komşumuz ile kömür madeni bakımından zengin sınır bölgesi sebebiyle aramız bozuldu.

.....Almanya.....

II. Wilhelm (Vilhem)
(1859-1941)

Sanayi İnkılabı'nı ilk gerçekleştiren ve en fazla sömürgeye sahip olan devletiz, "üzerinde güneş batmayan ülke" olarak tanındık. Sömürgelerimizi elimizde tutmak için güçlü bir donanmamız vardı. Orta Doğu petrol alanları, oldukça ilgimizi çekiyordu.

.....İngiltere.....

V. George (Corc)
(1895-1936)

Siyasi birliğimizi geç kurduk. Sanayimiz için yeni sömürgeler elde etmek istedik. Kuzey Afrika'daki Trablusgarb'ı aldık. Doğu Akdeniz'de güçlendik. Bu durumdan bazı büyük devletler rahatsız oldular.

.....İtalya.....

III. Vittorio (Vittoryo)
(1869-1947)

En büyük amacımız Boğazları ele geçirip sıcak denizlere inmekti. Balkanlarda hâkimiyet kurmaya çalıştık. Osmanlı topraklarında yaşayan Slav ve Ortodoksları kendi amaçlarımız doğrultusunda yönlendirdik.

.....Rusya.....

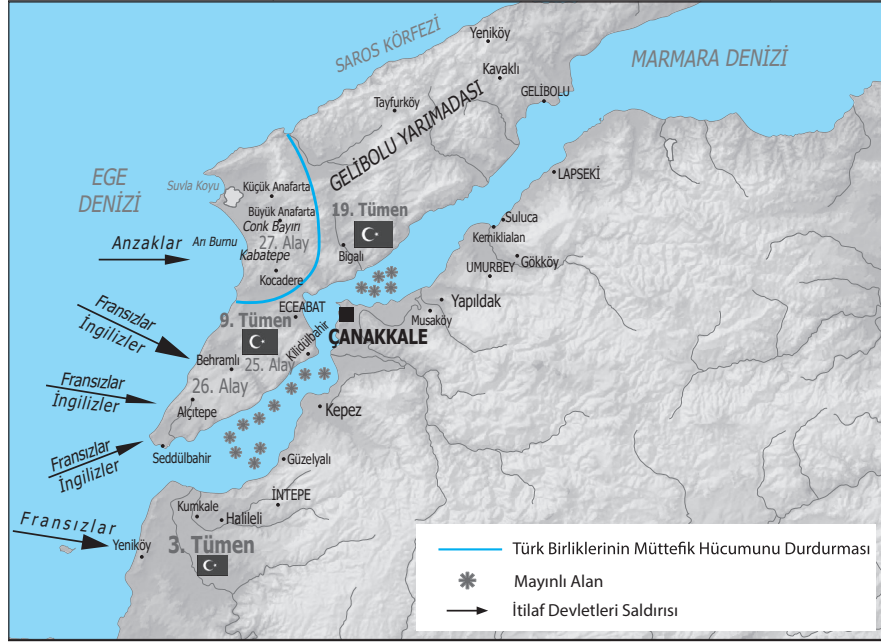
II. Nikola
(1868-1918)

Yukarıdaki devlet liderlerinin görüşleri değerlendirildiğinde I. Dünya Savaşı'nın temel nedeninin hangi kavramla ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Bloklaşma
B) Milliyetçilik
C) Ekonomi
D) Silahlanma

1

Verilen harita incelendiğinde Çanakkale Savaşı ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Kara ve deniz savaşlarının bir arada yaşandığı cepheidir.
- B) Çatışmaların yoğun olarak yaşandığı bölge Gelibolu Yarımadası'dır.
- C) Çanakkale Savaşları Türkler açısından savunma savaşı özelliği taşımaktadır.
- D) İtilaf Devletlerinin bu cephedeki amacı Rusya'ya ekonomik ve askeri yardım götürmektir.

2 Yüzbaşı Sırrı Bey, ikinci vakti yeni gelen erleri teftiş ederken, içlerinden bir tanesinin saçının bir tarafının kınalanmış olduğunu görür ve takılır: "Hiç erkek kınalanır mı?"

Mehmetçik: "Buraya gelmeden evvel, anam kınalamıştı komutanım." der ve sebebini bilmediğini ilave eder. Komutanın isteği üzerine anasına haber salıp neden saçının kınalandığını sorar.

Gelen mektupta şu yazar: "Ey gözümün nuru Hasan'ım; Köyümüzde rahat rahat oturalım mı? Vatan sevgisi içimizde alev alev yanıyor. Sen ecdadından, babandan aşağı kalamazsın... Beni ve seni Allah yarattı, vatan büyüttü. Allah, bu vatan için seni besledi. Bu vatanın ekmeği iliklerinde duruyor... Sen bu ailenin seçilmiş kurbanısın... Hasan'ım söyle zabıt efendiye... Bizim köyde kurbanlık koyunlar kınalanır."

Hasan'ın annesi Çanakkale Cephesi'ne gönderdiği bu mektupta, altı çizili sözlerle aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiştir?

- A) Evladını vatana kurban olarak adadığını
- B) Türk geleneklerine uymak zorunda kaldığını
- C) Ailenin tek erkek çocuğu olduğunu
- D) Gençlere kurbanlık koyun gözüyle bakıldığını

3 Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı devam ederken Ermenileri güvenli bölge olan Suriye'ye geçici tedbir amacıyla göç ettirdiğine;

- I. savaş devam ederken Geri Dönüş Kararnamesi'nin yayınlanması,
- II. çocuk, yaşlı ve kadınların göçe zorlanmaması,
- III. sadece silahlı eylemde bulunanların göç ettirilmesi

gelişmelerinden hangileri kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III

- 4 Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'nın başlarında her ne kadar tarafsızlığını ilan etse de iktidardaki İttihat ve Terakki Hükûmeti Avrupa'da başlayan bu savaşın eninde sonunda kendilerini de içine çekeceğine inanıyorlardı. İttihat ve Terakki'nin önde gelen isimlerinden Enver Paşa ve arkadaşları savaşı Almanya'nın kazanacağına kesin gözüyle bakıyor ve Almanya'nın yanında savaşa girilirse kaybedilen toprakların en azından bir kısmını geri alabileceklerini, kapitülasyonlardan ve borçlardan kurtulabileceklerine inanıyorlardı.

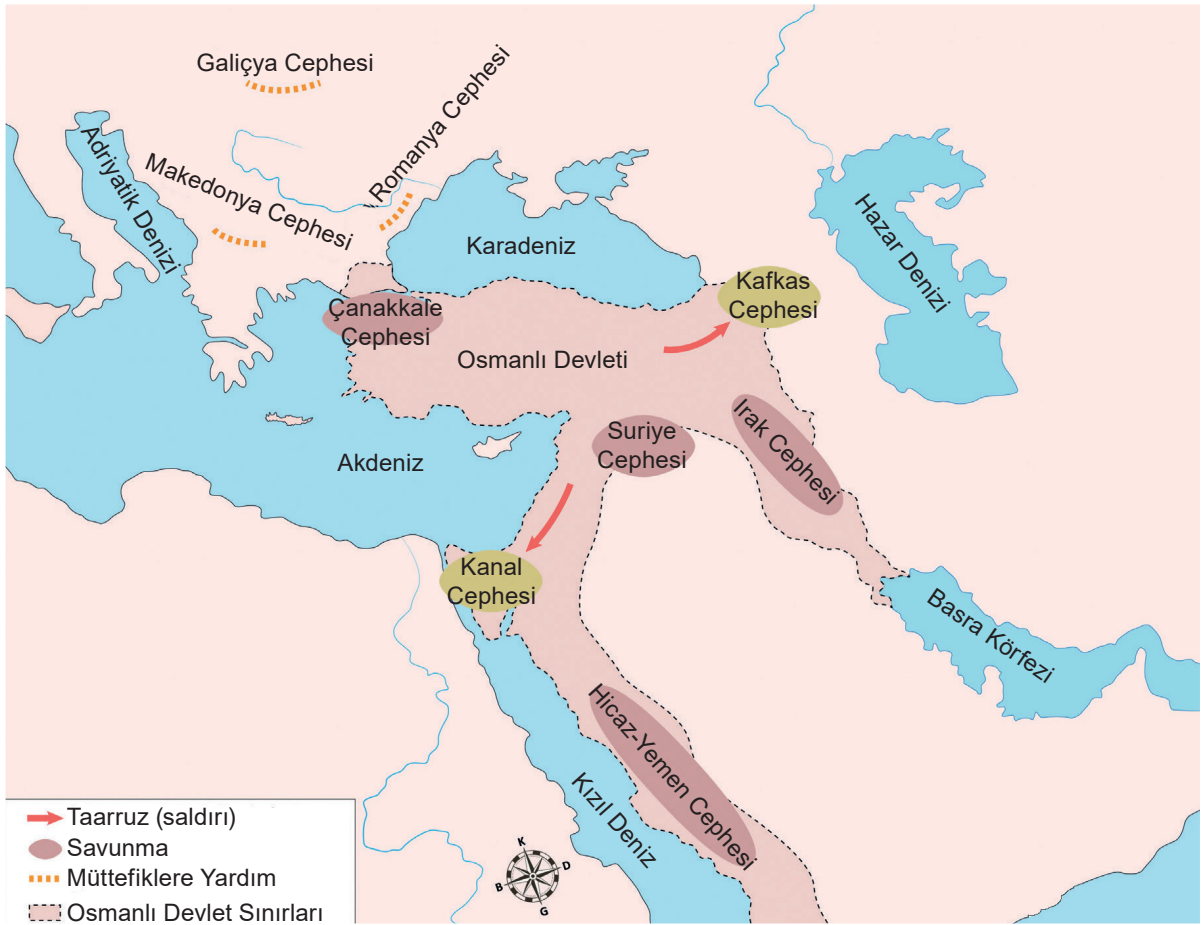
Buna göre Osmanlı yönetimi ile ilgili;

- I. denge politikası yürüttükleri,
- II. Almanlara hayranlık duydukları,
- III. ağır ekonomik baskılardan kurtulmaya çalıştıkları

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III

5

Verilen haritaya bakılarak Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. Kendi sınırları dışında da savaşmıştır.
- II. Çanakkale Cephesi'nde büyük bir başarı elde etmiştir.
- III. Daha çok savunma savaşı yapmıştır.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) Yalnız II D) I, II ve III

1 ve 2. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Karada üstünlüğü elinde tutan Almanya, denizlerde bir türlü İngiltere'ye üstünlük sağlayamıyordu. Bir ada devleti olan İngiltere, deniz yoluyla özellikle de ABD'den askerî malzeme satın alıyordu. Bunun üzerine İngiltere'yi abluka altına alan Almanya, bu ülkeye mal taşıyan gemileri denizaltılarla batırmaya başladı. Birçok gemisi batırılan ABD, sonunda Almanya'ya savaş ilan etti (2 Nisan 1916). AB'nin savaşa girmesiyle İttifak Devletleri art arda yenilgiler aldılar. Savaştan çekilen ilk devlet Bulgaristan oldu. Bulgaristan'ın ayrılması ile müttefikleriyle kara bağlantısı kopan Osmanlı Devleti zor duruma düştü. Bunun üzerine Osmanlı yöneticileri de Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalayarak savaştan çekildi (30 Ekim 1918). Osmanlı Devleti'ni Avusturya ve Almanya izledi. İttifak grubunun ateşkesi imzalamasında Wilson İlkeleri etkili olmuştur. I. Dünya Savaşı'ndan sonra sınırlar yeniden çizildi. Çok uluslu imparatorluklar yıkıldı, yerine ulus devletler kuruldu. Mağlup devletler kadar galip devletler de yıkıma uğradı. Ülkeler ve şehirler harap oldu. Harap olan şehirlerde uçaklardan atılan bombalar ve zehirli gazlar, milyonlarca sivilin hayatını kaybetmesine neden oldu. Bunun sonucunda sivil ölümlerini azaltmak için sivil savunma teşkilatları kurulmaya başlandı.

ABD Başkanı Wilson, savaşın sonlarına doğru bir bildiri yayınladı (8 Ocak 1918). Wilson İlkeleri olarak tarihe geçen ve İttifak Devletleri tarafından da kabul edilen bu bildiride şu hususlar dile getirildi:

1. Yenilen devletlerden savaş tazminatı ve toprak alınmayacak
2. Devletler arasında gizli antlaşmalar yapılmayacak
3. Devletler arası ekonomik engeller kaldırılacak
4. Uluslararası anlaşmazlıkları barış yolu ile çözmek için uluslararası bir teşkilat kurulacak
5. Osmanlı Devleti'nin Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerine kesin egemenlik hakkı tanınacak; Türk olmayan milletlere de kendi kendini yönetme hakkı verilecek
6. Çanakkale Boğazı sürekli olarak bütün devletlerin gemilerine açık olacak

1 Verilen metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Osmanlı Devleti'nin ateşkes antlaşmasını imzalamasının gerekçesine
- B) ABD'nin savaşa girmesinin nedenine
- C) Wilson İlkeleri'nin yayımlanma amacına
- D) I. Dünya Savaşı'nın genel sonuçlarına

2 Osmanlı Devleti Mondros Ateşkes Antlaşması'nı Wilson İlkeleri'nin özellikle hangi maddesine güvenerek imzalamış olabilir?

- A) Yenilen devletlerden savaş tazminatı ve toprak alınmayacak
- B) Gizli antlaşmalar yapılmayacak
- C) Devletler arası ekonomik engeller kaldırılacak
- D) Uluslararası anlaşmazlıkları barış yolu ile çözmek için uluslararası bir teşkilat kurulacak

3 Savaşın başlarında tarafsızlığını ilan eden ABD, daha sonra İttifak Devletlerinin yanında savaşa girmiş ardından yayımladığı Wilson İlkeleri ile savaş sonrasında kalıcı bir dünya barışının sağlanmasına çalışmıştır. İlkelerin en önemli özelliklerinden biri de Osmanlı Devleti gibi imparatorluk yapısına sahip devletlerin bu özelliğini sona erdirmesidir.

Wilson İlkeleri'nin aşağıdaki maddelerinden hangisi bu duruma neden olmuştur?

- A) Devletler arası silahlanma yarışına son verilecek
- B) Her ulusa çoğunlukta olduğu bölgede kendi kaderini belirleme hakkı tanınacak
- C) Savaş sonrasında yenilen devletlerden toprak ve savaş tazminatı alınmayacak
- D) Kalıcı barışı sağlamak için uluslararası bir teşkilat kurulacak

4 Birinci Dünya Savaşı sonunda;

- ◆ İmparatorluklar yıkılmış ve birçok yeni devletler kurulmuştur.
- ◆ Sömürgeci ülkeler zenginleşirken çok sayıda insan yoksulluk ve açlıkla karşı karşıya kalmıştır.
- ◆ Cepheelerde yaşanan mücadelelerde çok sayıda asker, cephane, araç ve gereç kaybı yaşanmıştır.

Yukarıda savaşın hangi alanla ilgili sonucundan sözü edilmemiştir?

- A) Askeri
- B) Ekonomik
- C) Siyasi
- D) Kültürel

5 I. Dünya Savaşı başlarında tarafsız olan ABD İngiltere'ye askeri malzeme satarak savaşta ticari gelir elde ediyordu. ABD'nin silah satması savaş dengelerini değiştirdi. Almanya ABD'nin mal taşıyan gemilerini batırmaya başladı. ABD bu saldırılar karşısında İtilaf Bloku'na dahil olarak resmen savaşa girmiş oldu. Rusya'nın savaştan çekilmesiyle güç kaybeden İtilaf Devletleri yeniden güçlenerek savaşı lehlerine çevirmeyi başardılar.

Buna göre;

- I. İtilaf Devletleri Rusya'nın bıraktığı boşluğu ABD ile doldurmuştur.
- II. Ticari faaliyetler ABD'nin savaşa katılmasında etkili olmuştur.
- III. ABD savaşın seyrinde belirleyici rol oynamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) I ve III D) I, II ve III

6 28 Haziran 1914'te Avusturya-Macaristan İmparatorluğu Veliahdı Ferdinand Saraybosna'da bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürüldü. Avusturya-Macaristan'ın bu durumdan Sırbistan'ı sorumlu tutarak Sırbistan'a savaş açması ile I. Dünya Savaşı başladı. Kısa süre sonra da İtilaf ve İttifak devletlerinin birbirlerine savaş ilan etmesiyle mevcut çatışma büyük bir dünya savaşına döndü. Osmanlı Devleti'nin İttifak Bloku'nda yer alıp Çanakkale Savaşı'nı kazanması ve ardından Bulgaristan'ın bu bloka dahil olması İttifak Bloku'nu rahatlatırsa da ABD'nin İtilaf Bloku'nun yanında savaşa girmesi savaşın seyrini değiştirmiş ve İttifak Bloku savaştan yenik çıkmıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ulusçuluk fikri savaşın kıvılcımı olmuştur.
B) Savaşın kaderini ABD belirlemiştir.
C) Çanakkale Zaferi savaşın seyrini değiştirmiştir.
D) İttifak Bloku'na katılmalar savaş sırasında da devam etmiştir.

7 I. Dünya Savaşı'nın genel sonuçlarından bazıları şunlardır:

- ◆ Yenilen devletlerin toprakları üzerinde yeni devletler kuruldu.
- ◆ Orta Doğu toprakları İngiltere ve Fransa'nın mandası altına girdi.
- ◆ Savaş öncesi dünya siyasetine yön veren Çarlık Rusya, Almanya, Avusturya-Macaristan ve Osmanlı İmparatorluğu güçlerini kaybetmiş bu durum İngiltere ve Fransa'nın lehine değişmiştir.

Buna göre I. Dünya Savaşı'nın aşağıdaki gelişmelerden hangisine yol açtığı söylenemez?

- A) Siyasi haritalar değişmiştir.
B) Dünyada güç dengeleri değişmiştir.
C) Çok uluslu devlet yapıları varlığını devam ettirmiştir.
D) Dünya yeni sorunlarla tanışmıştır.

8 ABD Başkanı Wilson I. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru kalıcı barışın sağlanabilmesi için 14 maddeden oluşan Wilson İlkeleri'ni açıklamıştır.

Bu ilkelere göre;

- ◆ Yenilen devletlerden savaş tazminatı ve toprak alınmayacak
- ◆ Devletler arası ekonomik engeller kaldırılacak
- ◆ Her ulusun çoğunlukta olduğu yerde kendi geleceğini kendisinin belirlemesi kabul edilecek
- ◆ Uluslararası anlaşmazlıkları barış yolu ile çözmek için uluslararası bir teşkilat kurulacak

Buna göre Wilson İlkeleri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Millî devletlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.
B) Milletler Cemiyeti'nin kurulması fikrini ortaya atmıştır.
C) Sömürgecilik politikasına son vermiştir.
D) Osmanlı Devleti'ne ekonomik yük getiren kapitülasyonları kaldırmıştır.

1 Mondros görüşmelerinde, İngiliz Amiral Calthorpe, Osmanlı temsilcilerinin bazı temel noktalardaki değişik istekleri karşısında, “görevinin tartışmak değil, hükümetinin kendisine verdiği belgeyi imzalatmak olduğunu, bu belgenin imzalanmaması durumunda, İstanbul’a savaşa girilirse koşulların ağır olabileceğini” söylemiştir.

Buna göre;

- I. İtilaf Devletleri Osmanlı'nın görüşünü almadan anlaşma maddelerini hazırlamıştır.
- II. Dayatmacı bir tutum sergilenmiştir.
- III. Anlaşma tek taraflı olarak belirlenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) I ve III D) I, II ve III

2 Aşağıda Anadolu'nun işgali karşısında Sultanahmet Meydanı'nda düzenlenen mitingde Halide Edip Adıvar'ın konuşmasından bir alıntı verilmiştir:

“... Ruhu göklerde olan yedi yüz yıllık tarihimiz bugün bu minarelerden Osmanlı tarihinin üzüntüsünü seyrediyor.

Bu büyük, bu tarihi meydanda zafer alayları düzenleyen atalarımızın ruhu bizi seyrediyor. Dünyanın öbür ucuna at süren ve yenilmeyen evlatları önünde ben, baş eğiyorum ve yemin ediyorum. Diyorum ki bugün kolları kesilmiş olan Türk'ün kalbi eski yiğitlik ve cesaretini kaybetmemiştir. Allah'a Hakk'a, milletlerin ilahi hakkına dayanan, Türk milleti olarak bütün Müslüman ve Türk dünyasına ilan ediyorum...”

Parçada geçen altı çizili cümle ile Halide Edip Adıvar aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiştir?

- A) Türk kadınının bağımsızlık mücadelesini
B) Köklü bir tarihe sahip olan devletin makus bir talih yaşadığını
C) Türk milletinin hiçbir zaman yıldırılamayacağını
D) Sultanahmet Mitingi'nin coşkusunu

3

- ◆ Boğazlar, açık olacak ve İtilaf Devletlerince işgal edilecektir.
- ◆ Sınırların korunması için gerekli askerin dışında Osmanlı ordusu terhis edilecektir. Bütün savaş gemilerine, taşıt, araç, gereç, silah ve cephanelere el konulacaktır.
- ◆ Tüm telsiz, telgraf hatlarının kontrolü; Toros tünelleri ve bütün demir yollarının denetimi İtilaf Devletleri tarafından sağlanacaktır.
- ◆ İtilaf Devletlerinin esirleri derhal serbest bırakılacak, Osmanlı esirleri serbest bırakılmayacaktır.
- ◆ İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit eden bir durum olursa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecektir.
- ◆ Doğudaki altı vilayette (Sivas, Elazığ, Diyarbakır, Bitlis, Erzurum, Van) karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu illeri işgal edebilecektir.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın verilen maddeleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı toprakları savunmasız hâle getirilerek işgaller kolaylaştırılmaya çalışılmıştır.
B) İşgallere karşı Türk milletinin birleşerek direnişe geçmesi engellenmeye çalışılmıştır.
C) Tam bağımsızlık ilkesinden taviz verilmemiştir.
D) Osmanlı topraklarının işgaline hukuki zemin hazırlanmıştır.

4

“Osmanlı yöneticileri bu ateşkesle kendini kayıtsız şartsız teslim etmeyi uygun görmüştür. Bunun yanında düşmanlara ülkeyi ele geçirmeleri için yardım da vadedmiştir.”

Mustafa Kemal Mondros'la ilgili yukarıdaki değerlendirmesinde Osmanlı yöneticilerinin;

- I. egemenlik,
- II. bağımsızlık,
- III. ülke bütünlüğü

ilkelerinden hangilerini hiçe saydıklarını dile getirmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

5 ve 6. soruları aşağıdaki haritaya göre cevaplayınız.

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra işgal edilen yerler

- 5 Verilen harita değerlendirildiğinde aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?
- A) Türk toprakları yabancı işgaline açık hâle getirilmiştir.
B) Osmanlı Devleti'ne yaşam alanı bırakılmamıştır.
C) Osmanlı yönetimi işgallere kayıtsız kalmıştır.
D) İtilaf Devletleri Anadolu'yu paylaşım konusunda görüş ayrılığı yaşamışlardır.
- 6 Verilen harita işgal güçleri açısından değerlendirildiğinde aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?
- A) İşgalciler arasında Misak-ı Milli sınırları dışında da toprak alan devletler bulunmaktadır.
B) Anadolu'nun stratejik bölgeleri ortak işgale uğramıştır.
C) Ermenilerin işgal ettikleri yerler Mondros'un 24. maddesine göre yapılmıştır.
D) Anadolu'da farklı illerde işgaller gerçekleştirmiş devlet İngilteredir.

- 7 Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Antep, Maraş ve Urfa'yı işgal eden İngilizler bir süre sonra aralarında yaptıkları paylaşım antlaşması gereği bu şehirleri Fransızlara bıraktılar. Fransızlar bölgeye girdikleri andan itibaren Ermenilerle birlikte Türklere karşı baskı ve şiddet uygulamaya başladılar. Türkler de onların bu saldırıları karşısında Kuvâ-yı Milliye birlikleri kurarak savunmaya geçtiler.

Buna göre;

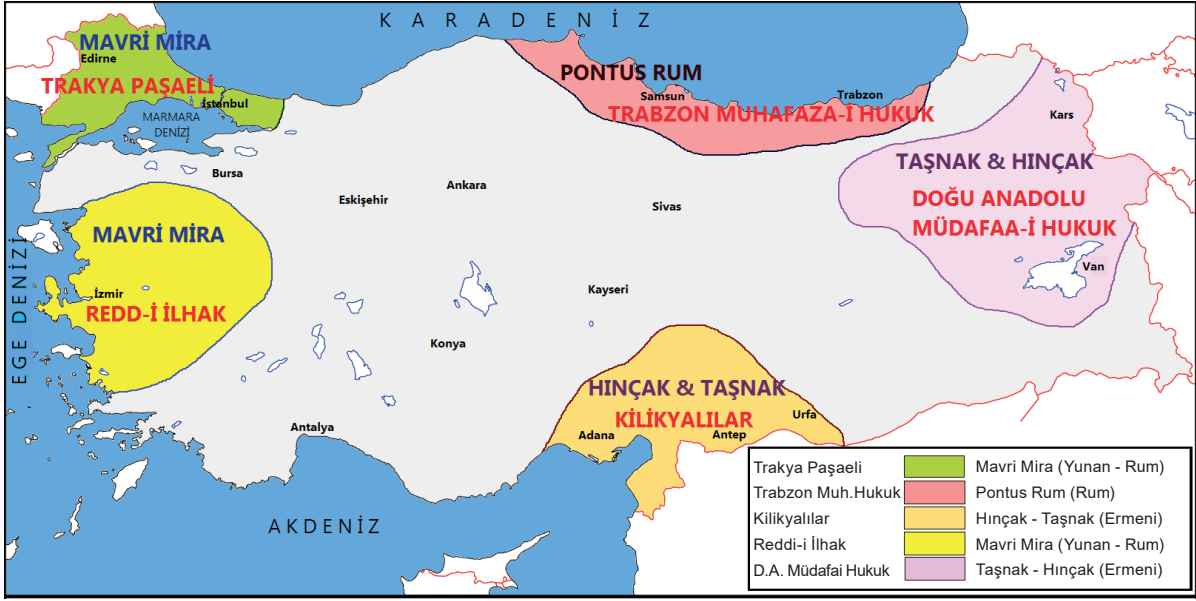
- I. İşgaller sırasında İtilaf Devletleri ile azınlıklar ortak hareket etmiştir.
II. İtilaf Devletleri çıkarlarına uygun hareket etmişlerdir.
III. Türk halkı işgallere karşı tepkisiz kalmamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

1

Harita değerlendirildiğinde cemiyetlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Adana ve çevresinde birden fazla zararlı cemiyet kurulmuştur.
- B) Mavri Mira Cemiyeti tek bir bölgede faaliyetlerini sürdürmüştür.
- C) Ülkenin birçok yerinde zararlı cemiyetler kurulmuştur.
- D) Millî cemiyetler bölgesel hareket etmiştir.

2

Aşağıda Halide Edip Adıvar'ın "Ateşten Gömlek" eserinden bir bölüm verilmiştir:

Hepsi çok basit, hepsi çok iyi çocuklardı. En kanlı olayı en tabii bir şeymiş gibi anlatıyor, en tahammülsüz felaketleri sabırlı ve genç omuzlarında taşıyorlardı. İsyanlarının felsefesi meşru ve açıktı. Memleketlerine hakları olmadığı hâlde savaş bahanesiyle birtakım yabancılar sokulmuştu. Harp malzemesini tedarik ne kadar müşkül ve uzun olursa mukavemet için ne yapılmak lazım gelirse ne pahasına olursa olsun gülerak yapıyorlardı. Ayşe, bunların ruhlarının iyi tarafını herkesten iyi anlamıştı. Onun için İzmir'in dağlarında büyüyen bağımsızlık ruhu İstiklâl askerlerini oldukları gibi fazilet ve hatalarıyla beraber seviyordu...

Rumeli köylüleri de millî kuvvetlere taraftar oldular. Onlar da cennet gibi yeşil tarlaları, bülbüllere yurt olan gül bahçelerini, beyaz sıvalı temiz ve mesut evleri düşmana bırakıp kaçmışlardı. O beyaz yurtların içinde öldürülen duvaklı gelinlere kadar sevgililerin kızıl hatıraları vardı. Onları Anadolu'ya doğru iten kanlı kasırganın garptan gelen eski siyah bulutlardan, yoğun dumanlardan doğduğunu biliyorlardı. Zavallı toprağında henüz düşman görmemiş olan Anadolu, nihayet uyandı ve nasıl uyandı...

Bu esere göre Kuvâ-yı Milliye ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) Ortaya çıkmalarında İzmir'in işgali etkili olmuştur.
- B) İşgallere karşı haklı bir mücadelenin içindedirler.
- C) Millî bilincin ortaya çıkmasını sağlamışlardır.
- D) İstedikleri silah ve teçhizat imkânına sahiptirler.

3 15 Mayıs sabahı, Yunan askerleri kendilerini karşılamaya gelen Rum halkının sevinç gösterileri arasında İzmir'e ayak bastılar. Gazeteci Hasan Tahsin'in yaşananları hazmedemeyip ateş etmesi üzerine şehit edildi. Yunanlılar kışlayı, hükümet konağını, belediyeyi ve karakolları teslim alırken birçok sivil asker ve memuru ya tutukladılar ya da öldürdüler. Tutuklanmalara tepki gösterenler zorla gemilere bindirildi. Bu esnada "Yaşasın Venizelos" demediği için Albay Süleyman Fethi Bey şehit edildi. İzmir'de başlayan Yunan işgali Batı Anadolu'nun iç kesimlerine doğru devam etti.

Buna göre;

- I. Türk halkı işgale karşı kayıtsız kalmamıştır.
- II. İşgale önce resmi kurumlardan başlanmıştır.
- III. İzmirli işgal karşısında savunmasız kalmışlardır.
- IV. İşgalde sadece resmi devlet görevlileri tutuklanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) II ve III B) I, II ve III
C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

4 Aşağıda millî cemiyetlerden bazılarının kuruluş amaçları verilmiştir:

- ◆ Trakya - Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti: Doğu Trakya'nın Yunanlara verilmesine ve Mavri-Mira Cemiyeti'nin zararlı çalışmalarına engel olmak istedi.
- ◆ Redd-i İlhak Cemiyeti: İzmir'in işgal edilmesine karşı çıktı. Bu bölgenin Türklere ait olduğunu kanıtlamak için çalışmalar yaptı.
- ◆ Trabzon Muhafazaa-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti: Karadeniz kıyılarında hak iddia eden Pontusçu Rumlar ile Ermenilere karşı mücadele amacıyla kuruldu.
- ◆ Kilikyalılar Cemiyeti: Adana ve çevresini, Fransız ve Ermeni işgallerine karşı korumak amacıyla kuruldu.

Buna göre millî cemiyetler ile ilgili;

- I. Bölgesel amaçlı kurulmuşlardır.
- II. Yıkıcı ve bölücü faaliyetlere karşı mücadele etmişlerdir.
- III. Düşmana karşı birlikte hareket etmişlerdir.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

5 Anadolu'da işgallere karşı düzenlenen mitingler, kurulan cemiyetler Türk halkının esarete karşı direnme azminde olduğunu gösteriyordu. Ancak işgal edilen bölgelerde kendi başlarına faaliyet gösteren bu cemiyetler, ne savundukları bölgeyi ne de ülkeyi işgallerden kurtarmak için yeterli değildi. Zaten Mustafa Kemal de vatani düştüğü bu durumdan kurtarmayı amaçlayan bölgesel kurtuluş düşüncesinin başarılı olacağına inanmıyordu. Türk milletinin kurtuluşunu sağlamak için bölgesel çalışmalar yapan millî cemiyetleri Sivas Kongresi'nde alınan bir kararla Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında toplamayı başardı.

Mustafa Kemal'e göre millî cemiyetlerin en önemli eksiği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aralarında dayanışma gerçekleştirememeleri
B) Millî egemenlik fikrinden uzak olmaları
C) İstanbul Hükümeti ile birlikte hareket etmeleri
D) Saltanat yönetimine bağlı olmaları

6 İzmir'in işgal edileceği haberinin duyulması üzerine bazı vatanseverler 14 Mayıs gecesi gösteriler düzenlediler. İzmirli vatanseverler, İzmir ve çevresinin Yunanistan'a bırakılmasını engellemek için Redd-i İlhak Cemiyeti ve Millî Heyet adını verdikleri kuruluşlarda birleşti. Bahri Baba Parkı'nda yaptıkları bir mitingle halkı direnişe çağırdılar. 15 Mayıs 1919'da İngiliz, Amerikan ve Fransız savaş gemilerinin koruması altındaki Yunan ordusu İzmir'e çıktı ve şehri işgale başladı. Hukuk-u Beşer (İnsan Hakları) gazetesinin başyazarı Hasan Tahsin adıyla tanınan Osman Nevres Yunan askerlerine ateş açtı ve orada şehit edildi. İzmir'in işgali bu yönüyle ulusal bilincin uyanmasında etkili oldu.

Verilen metinde İzmir'in işgali ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Devlet yöneticilerinin tutumuna
B) İzmir halkının tepkisine
C) Halkı işgale karşı örgütleyen teşkilatlara
D) İşgalin ortaya çıkardığı olumlu sonuca

1 Havza Genelgesi'nin yayımlanması, halk arasında büyük heyecan yarattı. Genelge'nin yayımlanmasıyla birlikte şu gelişmeler yaşandı:

- ◆ İtilaf Devletleri temsilciliklerine gönderilen telgraflarla ülkenin işgali protesto edildi.
- ◆ Birçok ilde düzenlenen mitinglere binlerce insan katıldı. Özellikle İstanbul'daki mitinglerin coşkusu İtilaf Devletlerini kızdırdı.
- ◆ İngilizler tutuklu bulunan altmış yedi Türk devlet adamını Malta'ya sürgün etti.
- ◆ İtilaf Devletleri Mustafa Kemal'in İstanbul'a geri çağırılmasını istediler.
- ◆ İstanbul Hükûmeti, Mustafa Kemal'i geri çağırdı ancak o bu isteğe uymadı.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Halkın işgallere karşı tepkisi yurt geneline yayılmıştır.
- B) Mustafa Kemal bağımsızlık mücadelesinde kararlılıkla yürümektedir.
- C) Millî bilinç uyandırılmıştır.
- D) Kurtuluş Savaşı'nın amaç ve yöntemi ortaya konulmuştur.

2

- ◆ Vatanın bütünlüğü milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- ◆ Osmanlı Hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir. Bu durum milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.
- ◆ Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- ◆ Milletin içinde bulunduğu durumu dünyaya duyurmak için her türlü baskıdan uzak, millî bir kurul oluşturulmalıdır.
- ◆ Anadolu'nun her bakımdan en güvenli yeri olan Sivas'ta millî bir kongre toplanacaktır.
- ◆ Doğu vilayetlerinin adına 10 Temmuz' da toplanması kararlaştırılan kongreye katılacak delegeler Sivas' ta yapılacak kongreye de katılacaktır.

Buna göre Amasya Genelgesi'nin aşağıdaki özelliklerinden hangisine ulaşamaz?

- A) Kurtuluş Savaşı'nın amacı, gerekçesi ve yöntemi belirlenmiştir.
- B) İhtilâl niteliğinde bir belgedir.
- C) Bağımsızlık yolunda Türk milletine bir çağrıdır.
- D) Manda ve himaye fikrine ilk kez karşı çıkmıştır.

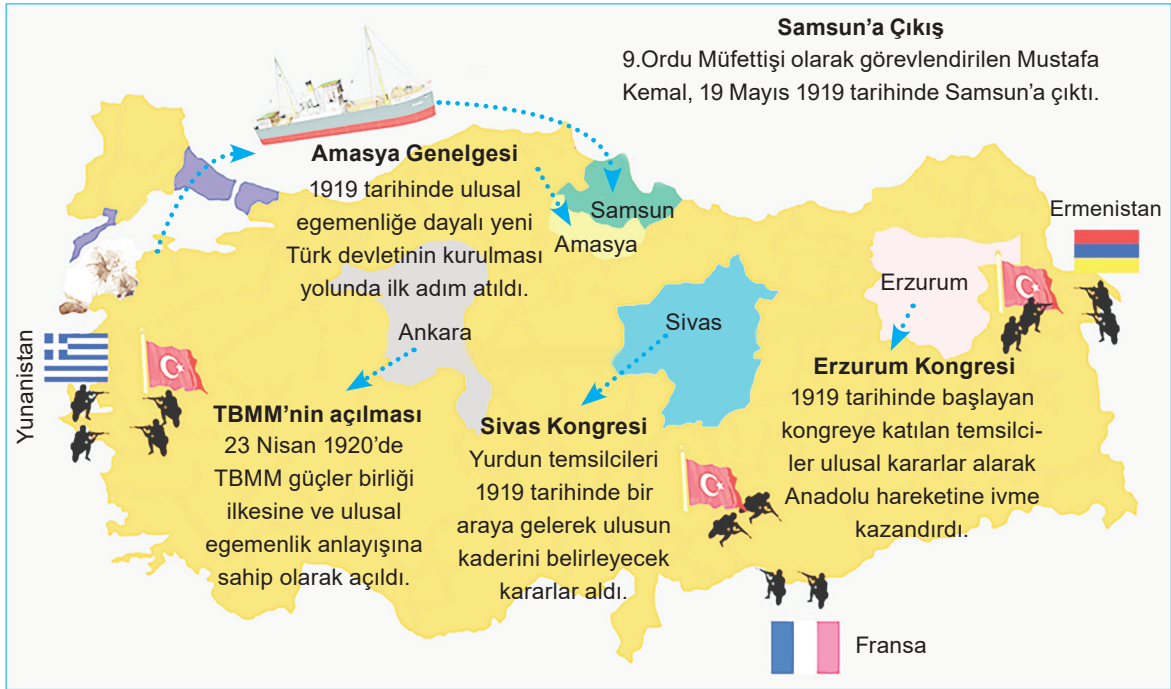
3 Mustafa Kemal Amasya Genelgesi'ni yayımladıktan sonra 3 Temmuz 1919'da kongreye katılmak üzere Erzurum'a geldi. Erzurum'da bulunduğu sırada İstanbul Hükûmetinin geri dönmesi yönündeki ısrarlı çağrılarına verdiği cevaplarında, Anadolu'dan ayrılmayacağını ve görevine devam edeceğini belirtti. Hükûmet tarafından görevinden alınınca da Erzurum'dan padişaha gönderdiği telgraf ile yalnızca ordu müfettişliğinden değil, çok sevdiği askerlik mesleğinden de ayrıldığını bildirdi. Mustafa Kemal 8 Temmuz tarihli istifa kararını verirken yalnızca milletin şefkat ve yiğitliğine güvenmiştir. O her zaman olduğu gibi bundan sonra da önüne çıkan güçlükler karşısında yılmamış ve ümitsizliğe düşmemiştir. Kararlı ve mücadeleci kişiliğine dayanarak başladığı görevine kendi deyimiyle "Milletin bağırında sade bir fert olarak" devam edeceğini söylemiştir. Mustafa Kemal'in askerlikten istifası yakın arkadaşlarının ve Türk milletin gözündeki değerini azaltmamıştır. Erzurum'da bulunan 15. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir Paşa "Kolordum ve ben bundan önce olduğu gibi emrinizdeyim paşam" diyerek ona en büyük desteği veren silah arkadaşlarından biri olmuştur.

Bu metinde geçen altı çizili ifade ile Mustafa Kemal aşağıdaki düşüncelerinden hangisini dile getirmiştir?

- A) Önüne çıkan güçlükler karşısında ümitsizliğe düşmediğini
- B) Milletin çıkarlarını kendi çıkarlarından üstün gördüğünü
- C) Padişaha karşı iyimser tutumunu koruduğunu
- D) Yakın silah arkadaşları arasında etkinliğini arttırmaya çalıştığını

4

Buna göre Millî Mücadele'nin hazırlık safhası ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Türk milletinin geleceğini belirleyen kararların alındığı faaliyetler yürütülmüştür.
- B) Bağımsızlık mücadelesinin temel fikri ortaya çıkmıştır.
- C) Ankara millî iradenin kurumsallaştığı bir merkez hâline gelmiştir.
- D) Mustafa Kemal 9. Ordu Müfettişliği'ne bağımsızlık mücadelesini yürütmek için getirilmiştir.

5

Sivas Kongresi'nde en sert tartışmalar manda ve himaye konusunda yaşandı. Mustafa Kemal, manda konusuyla ilgili görüşlerini açıklarken tepkisini "İstanbul'dan gelen arkadaşlar manda konusunda hâlâ nasıl ısrar edebiliyor ve mandanın bağımsızlığı bozan bir unsur olmadığına inanıp bizleri de inandırmaya çalışıyorlar." diyerek dile getirir. Ardından da şunları söyler: "İstanbul'dakiler ve buradakiler (mandacılar) umutsuz ve hasta insanlardır. Bunun başka bir açıklaması yoktur. Bir milletin İstiklâl hakkını aramasından ve bu yolda gerekiyorsa son damla kanını akıtmasından daha doğal ne olabilir? Şerefsiz ve istikbalsiz, esir bir milletin çocukları olarak yaşamak yerine, efendice ve kahramanca ölmek elbette bize yakışan seçimdir. Bunu anlamamak ne garip mantıktır."

Parçada geçen "umutsuz ve hasta insanlardır." sözüyle Mustafa Kemal hangisini kastetmiştir?

- A) Ülkeyi bağımsızlığa kavuşturmanın imkânsız olduğuna inananları
- B) Kongrede kendisini başkan seçmek istemeyenleri
- C) Saltanata bağlı olanları
- D) İstanbul Hükümeti ile arasını açanları

6

İstanbul'un işgali ve Mebusan Meclisi'nin dağıtılması üzerine Mustafa Kemal millet iradesinin temsil edileceği bir kurulun kalmadığını görerek harekete geçti. Gerekli hazırlıklar yapılarak ülke genelindeki seçimler sonucunda 23 Nisan 1920 tarihinde Ankara'da Büyük Millet Meclisi açıldı. Meclis'e, ilk günkü toplantısında en yaşlı üye olan Sinop Milletvekili Şerif Bey başkanlık etti. Şerif Bey konuşmasında, işgallere boyun eğmenin yabancıların esareti altına girmeyi kabul etmek anlamına geleceğini belirtti. Birinci meclis, ulusal bağımsızlıktan ödün vermeden, tutsaklığın her türüne karşı çıkan Müdafaa-i Hukuk anlayışının somut bir ifadesiydi. Dünya siyasi tarihinde örneği olmayan gerçekten demokratik, savaştı bir yönetim organı, benzersiz bir temsili kurumdu.

Bu parçada "Müdafaa-i Hukuk anlayışı" sözüyle aşağıdakilerden hangisi anlatılmak istenmiştir?

- A) Millî iradenin gerçekleştirilmesi
- B) Özgürlük için her türlü engelle karşı mücadele edilmesi
- C) Meclis'te muhalefete karşı mücadele edilmesi
- D) Meclis çalışmalarının düzenlenmesi

7 Büyük Millet Meclisi isyanları bastırabilmek için;

- ◆ Ankara Müftüsü Rifat Börekçi olmak üzere yaklaşık 150 kadar müftüye şeyhülislamın fetvasına karşı fetva yayınlattı.
- ◆ Hâkimiyet-i Milliye gazetesi ve Anadolu Ajansıyla TBMM'nin temel amacı anlatıldı.
- ◆ Hıyanet-i Vataniye Kanunu çıkarılıp İstiklâl Mahkemeleriyle de bu yasaya işlerlik kazandırıldı.

gibi tedbirler almıştır.

Buna göre TBMM'nin;

- I. halkın doğru bilgilendirilmesini sağlamak,
- II. yapılan dini propagandanın önüne geçmek,
- III. meclisin gücünü ve otoritesini artırmak

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye çalıştığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

8 Meclisin açıldığı ilk günlerdi. Ne hazine ne ordu ne yiyecek ne de yatacak otel vardı. Bazı milletvekilleri ümitsizliğe kapılarak memleketlerine dönmeye karar verince Mustafa Kemal kürsüden aşağıdaki konuşmayı yaptı.

"Bazı arkadaşlar yoksulluğumuzu bahane ederek memleketlerine dönmek istiyorlarmış, kimseyi zorla Büyük Millet Meclisi'ne davet etmedim. Ben kutsal davaya inanmış bir insan olarak hiçbir yere gitmemeye karar verdim. Hepiniz gidebilirsiniz. Asker Mustafa Kemal olarak ben, mavzerimi ele alır, fişekleri göğsüme dizerim. Bir elime de bayrağı alır, Elmadağ'a çıkarım. Orada tek kurşunum kalana kadar vatani savunurum. Kurşunlarım bitince değersiz vücudumu bayrağa sarar temiz kanımı kutsal bayrağıma içire içire tek başıma can veririm. Ben buna ant içtim.

Mustafa Kemal'in bu sözleri aşağıdaki hangi kişilik özelliğini yansıtmaktadır?

- A) Çok cepheliliğini
B) İleri görüşlülüğünü
C) Kararlı ve mücadeleci oluşunu
D) Askeri dehasını

9

- ◆ Hükûmet kurmak gereklidir.
- ◆ Geçici olarak bir hükûmet başkanı tanımak doğru değildir.
- ◆ Meclis, yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplar.
- ◆ Mecliste toplanmış olan millî iradeyi vatanın kaderine tayin kılmak temel ilkedir. Büyük Millet Meclisi'nin üstünde bir kuvvet yoktur.

Mustafa Kemal'in 24 Nisan günü meclise sunduğu bu önergeye göre meclisin aşağıdaki hangi özelliğine ulaşılamaz?

- A) Güçler birliği ilkesini benimsemiştir.
B) İhtilalci bir meclistir.
C) Başkanı aynı zamanda hükûmet başkanıdır.
D) Aldığı kararlarla bağımsız olup kalıcı bir meclistir.

10

Misak-ı Millî kararlarının Mebusan Meclisi'nde kabul edilmesi İtilaf Devletlerini rahatsız etti. Başta İngilizler olmak üzere İtilaf Devletleri, Misak-ı Millî kararlarının geri alınması için Ali Rıza Paşa Hükûmetine baskı yaptılar. Bunun üzerine Ali Rıza Paşa 3 Mart 1920'de istifa etti. Bununla yetinmeyen İtilaf Devletleri 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal ettiler. Ulusal egemenliği zorla ortadan kaldırmak için Mebusan Meclisi'ni basıp milletvekilleri ve aydınları tutukladılar. İtilaf Devletleri "İşgal geçicidir, amacımız saltanat makamını güçlendirmektir. Ancak Anadolu'da isyanlar devam ederse İstanbul Türklerden alınacaktır." ifadelerini kullanarak bir bildiri yayınladı. Bu bildiri ile İstanbul'un işgalinin Türk milleti üzerinde yaratacağı tepkiyi azaltmayı diğer yandan Türk milletine gözdağı vermeyi hedeflemişlerdir. Buna rağmen Türk milleti baskılara boyun eğmedi ve bağımsızlık yolundaki azim ve kararlılığını ortaya koydu.

Buna göre;

- I. Misak-ı Millî kararları İtilaf Devletlerinin çıkarlarına ters düşmüştür.
- II. Türk milleti Millî Mücadele'deki kararlılığından vazgeçmemiştir.
- III. İtilaf Devletleri İstanbul'un resmen işgalini haklı göstermeye çalışmışlardır.
- IV. İstanbul'un resmen işgali halk arasında kargaşaya neden olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) I, II ve III B) Yalnız IV
C) II ve III D) I, II, III ve IV

- 1
- ◆ Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı sırada işgal edilmiş olan bölgelerin tümü, ayrılmaz bir bütündür.
 - ◆ İstanbul ve Marmara'nın güvenliği sağlanmalıdır. Boğazların dünya ticaretine açılmasına Osmanlı Devleti ile ilgili devletler karar verecekler.
 - ◆ İşgal altındaki Arap halkları özgürce verecekleri oylarla kendi geleceğine kendileri karar vermelidir.
 - ◆ Tam bağımsızlığın sağlanabilmesi için millî ekonomik gelişmemizi engelleyen her türlü siyasi, adli ve mali sınırlamalar kaldırılmalıdır.
 - ◆ Kendi istekleriyle ana vatana katılmış olan Kars, Ardahan ve Batum için gerekirse tekrar halk oylaması yapılabilir.
 - ◆ Azınlıkların hakları, yabancı devletlerdeki Müslümanların da aynı haklardan yararlanmaları şartı ile tanınacak ve sağlanacaktır.
 - ◆ Batı Trakya'nın durumu, orada yaşayan halkın serbestçe verecekleri oylarla belirlenmelidir.

Buna göre Misak-ı Millî kararları ile ilgili;

- I. Türk yurdunun sınırları çizilmiştir.
- II. Halkın kararlarına saygı duyulmuştur.
- III. Ulusal egemenliğin önemi vurgulanmıştır.
- IV. Uluslararası eşitlik ilkesine vurgu yapılmıştır.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) I, II ve III B) II ve IV
C) I ve II D) I, II, III ve IV

- 2
- İstanbul'un işgal edilerek Mebusan Meclisi'nin dağıtılması üzerine ulusal egemenliği hâkim kılmak, vatanın bütünlüğünü koruyarak tam bağımsızlığı sağlamak için harekete geçen Mustafa Kemal ilk iş olarak kolordu komutanlarına telgraf çekti.

Gönderilen telgrafta yer alan;

- I. Temsil Heyeti'nin Anadolu'daki tek yetkili makam olduğu,
- II. Dağıtılan Mebusan Meclisi'ndeki milletvekillerinin açılacak yeni meclise katılabileceği,
- III. Ankara'da olağanüstü yetkilere sahip bir Meclis'in toplanacağı,
- IV. ülkede seçimlerin yenilenmesi gerektiği

ifadelerinden hangileri Mustafa Kemal'in birlik ve beraberliği sağlamaya çalıştığını göstermektedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) I ve III D) II, III ve IV

- 3
- Büyük Millet Meclisi iç ayaklanmaları bastırmak ve otoritesini sağlamak amacıyla Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nu çıkardı. Bu kanuna göre söz, yazı ve hareketleriyle Büyük Millet Meclisi'ne saldırıda bulunanlar vatan haini sayılarak en ağır şekilde cezalandırılacaktı. Meclis, Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun etkili şekilde uygulanması için mahkemeler de kurdu. İstiklâl Mahkemeleri adı verilen ve üyeleri milletvekilleri arasından seçilen bu mahkemeler düşmanla iş birliği yapanları, asker kaçaklarını, ayaklanmaları ve Millî Mücadele'ye zarar veren diğer suçluları yargılayıp cezalandırılacaktı. Seyyar mahkemeler olarak çalışan İstiklâl Mahkemeleri bir bölgedeki ayaklanmanın bastırılmasının ardından o bölgeye gidiyor ve suçluları yargılayıp cezalandırılmasını sağlıyordu.

Buna göre yargılardan hangilerine ulaşılamaz?

- A) Hıyanet-i Vataniye Kanunu sadece ayaklanmacılar için çıkarılan bir kanun değildir.
- B) İstiklâl Mahkemeleri kuruldukları bölgelerde kalıcı değillerdir.
- C) Hıyanet-i Vataniye Kanunu meclisin yargı yetkisini kullandığını göstermektedir.
- D) Meclis güçler birliği ilkesiyle hareket etmiştir.

- 4
- Büyük Millet Meclisi'ni en çok meşgul eden sorunlardan biri de yurdun çeşitli yerlerinde çıkan ayaklanmalardır. Ayaklanmalar Kuvâ-yı Milliye ve Millî Mücadele'ye karşı başlamış ve Meclis açıldıktan sonra da Meclis'e karşı devam etmiştir. 1919'da başlayan ve 1921'in sonlarına doğru bastırılabilen ayaklanmaların kışkırtıcıları Osmanlı Hükûmeti ve İtilaf Devletleriydi. Damat Ferit Paşa, Şeyhülislam Dürrizade Abdullah Efendi'den bir fetva aldı. 11 Nisan 1920'de yayımlanan ve İngiliz uçaklarıyla Anadolu'nun her yerine dağıtılan fetvada "Halife hazretlerinin emrinde bulunan İslam şehirlerinde halkı doğru yoldan çıkarıncıların, hilafet merkezi ile memleketin ilgisini kesenlerin, halifelüğün yetkilerine karşı koyanların asi olduğunu; dağılımları için bunların katledilmeleri şeriat hükümlerine göre farzdır." demekteydi. Halkın halife etrafında toplanarak İstanbul Hükûmetinin asi olarak kabul ettiği kişilerle savaşmaları isteniyordu.

İstanbul Hükûmetinin bu faaliyetlerinin;

- I. isyanların daha geniş alanlara yayılması,
- II. ülke içerisinde asayişin bozulması,
- III. Büyük Millet Meclisinin dinsizlikle suçlanması

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) II ve III D) I, II ve III

5

Büyük Millet Meclisine Karşı Çıkan Ayaklanmalar

Osmanlı Hükûmeti Tarafından Çıkan Ayaklanmalar	Osmanlı Hükûmeti ve İtilaf Devletleri İş Birliğiyle Çıkarılan Ayaklanmalar	Kuva-yı Milliye Liderlerinin Çıkardığı Ayaklanmalar	Azınlıklar Tarafından Çıkarılan Ayaklanmalar
<ul style="list-style-type: none">◆ Ahmet Anzavur Ayaklanması◆ Kuva-yı İnzibatiye (Hilafet Ordusu) Ayaklanması	<ul style="list-style-type: none">◆ Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı Ayaklanmaları◆ Çopur Musa Ayaklanması◆ Delibaş Mehmet Ayaklanması◆ Millî Aşireti Ayaklanması	<ul style="list-style-type: none">◆ Çerkez Ethem Ayaklanması◆ Demirci Mehmet Efe Ayaklanması	<ul style="list-style-type: none">◆ Pontus (Rum) Ayaklanması◆ Ermeni Ayaklanması

Tabloya göre Büyük Millet Meclisi'ne karşı çıkarılan ayaklanmalarla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Ayaklanmalara toplumun farklı kesimlerinden insanlar katılmıştır.
B) Toprak bütünlüğünü bozmaya yönelik isyan hareketleri bulunmaktadır.
C) Farklı nedenlerle çıkan ayaklanmalar kardeş kanı dökülmesine yol açmıştır.
D) İsyancılar daha çok düzenli ordu tarafından bastırılmıştır.

6 TBMM'nin ayaklanmalara karşı aldığı tedbirlerden biri de 23 Nisan 1920'de çıkardığı Hıyanet-i Vatan Kanunu'dur. Bu kanuna göre söz, yazı ve hareketleriyle Büyük Millet Meclisi'ne saldırıda bulunanlar vatan haini sayılarak en ağır şekilde cezalandırılacaktı. Meclis Hıyanet-i Vatan Kanunu'nun etkili şekilde işlemesi için İstiklâl Mahkemeleri adı verilen ve üyeleri milletvekilleri arasından seçilen mahkemeler kurdu. Bu mahkemeler düşmanla iş birliği yapanları, asker kaçaklarını, ayaklanmacıları ve Millî Mücadele'ye zarar veren diğer suçları yargılayıp cezalandıracaktı.

Bu parçaya göre TBMM ile ilgili;

- I. çıkardığı kanunla otoritesini sağlamayı amaçladığı,
II. olağanüstü yetkilere sahip bir meclis olduğu,
III. Millî Mücadele'nin kesintiye uğramasını engellemeye çalıştığı

durumlarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

7 İstanbul Hükûmeti Mebusan Meclisi'nin İstanbul dışında toplanmasını Kanun-ı Esasi'ye aykırı bulup İstanbul'da toplanmasını uygun bulmuştur. Bu gelişme karşısında Mustafa Kemal Temsilciler Heyeti'nin merkezinin Sivas'tan Ankara'ya taşınmasını istemiştir. Seçilen mebusların Ankara'ya uğrayıp Mustafa Kemal'le gruplar hâlinde görüşülmesine karar verilmiştir. Ancak İstanbul Hükûmeti Mustafa Kemal'in mebuslarla görüşmesini engellemeye çalışmıştır.

İstanbul Hükûmetinin bu tutumu;

- I. padişah ve halifelik makamını her şeyin üstünde tutması,
II. yasama gücünün Anadolu hareketinin etkisinde kalma endişesi taşıması,
III. manda ve himaye fikrini uygulamaya koymak istemesi

durumlarından hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve III

- 8 Aşağıda Temsil Heyeti adına Mustafa Kemal'in Sivas Kadınları Derneği'ne Anadolu Ajansı'nın kuruluşu ile ilgili gönderdiği telgrafın metni verilmiştir:

İslam'ın canevi olan Osmanlı Saltanatı merkezinin düşman işgaline geçmesi, bütün ülke ve ulusumuzun en büyük tehlikeyle karşılaşması sonucu olarak bütün Rumeli ve Anadolu'nun giriştiği ulusal ve kutsal savaş sırasında, Müslüman kişilerin iç ve dış en doğru haberler ile aydınlanmalarının zorunlu bir gereksinime olduğu önemle göz önüne alınmış, bunun sonucu, burada en yetkili kişilerden oluşan bir özel kurum yönetiminde Anadolu Ajansı adı altında bir kurum kurulmuştur. Anadolu Ajansı'nın en hızlı araçlarla vereceği haber ve bilgi aslında, Temsilciler Kurulumuzun belgesi ve asıl kaynaklarının sonucu olacağı için, bu ajans haberlerinin özellikle Müdafaa-i Hukuk örgütümüzce dahil seçilecek caddelere ve kalabalık yerlere asılması, dağıtılması dahası bucak ve köylere dek ulaştırılması yolunda, olabildiğince çok yayınlanabilmesi için hızlı bir şekilde düzenlemeler yapılması, sonucunda da bilgi verilmesi önemle rica olunur."

Metne göre Mustafa Kemal, Anadolu Ajansı'nın kurulma amacı olarak aşağıdaki gerekçelerden hangisini göstermemiştir?

- A) Ülke içindeki gelişmelerin halka duyurulması
B) Gelişmelerin halka doğru ve hızlı biçimde aktarılması
C) İstanbul Hükûmetinin faaliyetlerinin halka duyurulması
D) Temsil Heyetinin Millî Mücadele ile ilgili aldığı kararların yurdun her yerine bildirilmesi

- 9 Millî Mücadele Dönemi'nde TBMM'ye karşı birçok isyan çıkmıştır. Bu isyanları bastırmak için mecliste Hıyanet-i Vataniye Kanunu adıyla yeni bir yasa çıkarıldı. Bu kanunun uygulanması için oluşturulan İstiklâl Mahkemeleri üyeleri milletvekillerinden oluşmaktaydı.

Verilen paragrafta TBMM ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Yeni bir yönetim anlayışı getirmeye çalışmıştır.
B) Savaş döneminde iç sorunlarla uğraşmıştır.
C) Anadolu'da otoritesini sağlamaya çalışmıştır.
D) Güçler birliği ilkesiyle hareket etmiştir.

- 10 Amasya Genelgesi'nin yayınlanmasından sonra İngilizler İstanbul Hükûmeti üzerindeki baskıları arttırdılar ve Mustafa Kemal'in mutlaka geri çağrılmasını, gerekirse görevine ve yetkilerine son verilmesini istediler. Anadolu'da gerçekleşecek millî uyanışın İtilaf Devletlerinin yeni işgallerine yol açacağını ve bu durumun barış konferansı görüşmelerinin devam ettiği şu dönemde, Osmanlı Devleti'nin zararına olduğunu düşünen İstanbul Hükûmeti sorumlusu Damat Ferit Paşa'nın emriyle İçişleri Bakanı Ali Kemal, Mustafa Kemal'e görevden alındığını ve İstanbul'a geri dönmesi gerektiğini bildirdi. 3 Temmuz'da Erzurum'a geçerek vakit kazanmak isteyen Mustafa Kemal "Ben sadece padişahın emir alırım." diyerek karşılık verdi. 8 Temmuz sabahı Sultan Vahdettin, Mustafa Kemal'in görevine son verdiğini belirten bir bildiri yayımladı. Bu gelişme üzerine Mustafa Kemal 8-9 Temmuz 1919'da askerlik görevinden ayrılarak "Sine-i millete" döndü.

Paragrafta yer alan "Sine-i millete döndü" ifadesi ile aşağıdakilerden hangisi anlatılmak istenmiştir?

- A) Halkın arasına karışarak mevcut otoriteye karşı çıkacağı
B) Yeni bir devlet kuracağı
C) Siyasi faaliyetlerini sonlandıracağı
D) Askerlik görevine bir daha geri dönmeyeceği

11

Temsil Heyeti Başkanı Mustafa Kemal'in Ankara'ya gelişi ile ilgili verilen görsel değerlendirildiğinde aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Temsil Heyetinin Ankara'yı merkez olarak seçmesi Ankara'nın Cumhuriyet Dönemi'nde başkent olmasına zemin oluşturmuştur.
B) Ankara halkı Millî Mücadele'den yana bir tavır sergilemiştir.
C) Mustafa Kemal'in Ankara'ya gelişi onu karşılamaya yediden yetmişe herkes katılmıştır.
D) Karşılama toplumdaki farklı kesimlerinden insanların coşkuyla katılmıştır.

- 1 Osmanlı Mebusan Meclisi'nde belirlenen Misak-ı millî sınırları "Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı sırada Osmanlı Devleti'nin denetiminde olan ve Türklerin çoğunlukta oldukları yerler" olarak belirtilmiştir. Diğer yandan Türk halkının Mustafa Kemal önderliğinde yaptığı Kurtuluş Savaşı'nın amacı Misak-ı Milli'yi gerçekleştirmektir.

Buna göre Sevr Antlaşması'nın aşağıdaki hükümlerinden hangisi Kurtuluş Savaşı'nın nedeni olarak gösterilemez?

- A) Doğu Trakya ve Batı Anadolu Yunanistan'a bırakılacak.
B) Doğu Anadolu'da Ermenistan ve Kürdistan adlarıyla iki yeni devlet kurulacak.
C) Antalya ve Konya çevresi İtalya'ya bırakılacak.
D) Osmanlı sınırları içinde olan Arap ülkeleri İngiltere ve Fransa arasında paylaşılacak.

- 2 I. Dünya Savaşı'ndan sonra düzenlenen Paris Barış Konferansı'nda İtilaf Devletleri yenilen devletlerle barış antlaşmaları imzalamalarına rağmen Osmanlı Devleti ile uzun süre bir barış antlaşması imzalamadılar.

Bu duruma;

- ◆ Aralarında Osmanlı topraklarını paylaşma konusunda anlaşmazlık çıkması
- ◆ Türk ulusunun Anadolu'da başarılı bir direniş mücadelesi vermesi
- ◆ Anadolu'daki direniş hareketinin İstanbul Hükümeti tarafından önleneneğine yönelik beklenti içinde olmaları etkili olmuştur.

Ancak beklentileri gerçekleştirmeyince aralarındaki anlaşmazlıklara son verip bir oldubittiye getirerek Sevr Antlaşması'nı Osmanlı'ya imzalatmışlardır.

Buna göre;

- I. İtilaf Devletleri başlangıçta Türk halkının direnişini önemsememişlerdir.
II. İstanbul Hükümeti İtilaf Devletlerinin güdümüne girmiştir.
III. Antlaşmayı hazırlayanlar Osmanlı tarafının görüşünü almaya gerek duymamışlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

- 3
- ◆ TBMM, 19 Ağustos 1920'de yaptığı toplantıda, Sevr Barış Antlaşması'nı imzalayanları ve onaylayanları vatan haini ilan etmiştir.
 - ◆ Sevr Barış Antlaşması'nı kesinlikle tanımadığını ilgili tüm devletlere bildirmiştir.
 - ◆ Vatansız hiçbir insanın ve vicdanın kabul edemeyeceği Sevr Antlaşması Türk milleti tarafından tepkiyle karşılanmış ve reddedilmiştir.
 - ◆ Padişah ve Osmanlı yöneticilerinin vatan haini olduklarının anlaşılması halkın direnme gücünü kamçulamış ve ulusal mücadeleye katılım hız kazanmıştır.

Sevr Antlaşması sonrası yaşanan bu gelişmeler değerlendirildiğinde Türk milleti ile ilgili;

- I. karamsarlığa düşmediği,
II. istiklâl azminin arttığı,
III. bağımsızlık mücadelesine hız verdiği

durumlarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) I, II ve III

- 4 10 Ağustos 1920'de İtilaf Devletleri ile Osmanlı Devleti arasında imzalanan Sevr Antlaşması'nın maddelerinden bazıları şunlardır:

- ◆ Osmanlı ordusu dağıtılarak ordunun sayısı sınırlandırılacak ve silahlarına el konulacak
- ◆ Kapitülasyonlar artırılarak tüm devletlere verilecek
- ◆ Boğazlar, içinde Türk üyenin olmadığı bir komisyon tarafından yönetilecek

Buna göre Sevr Antlaşması'yla ilgili olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) TBMM Hükümetinin uluslararası alanda saygınlığı artmıştır.
B) Boğazlardaki Türk hakimiyeti kaybedilmiştir.
C) İşgalleri kolaylaştırmak için zemin oluşturulmuştur.
D) Osmanlı Devleti'nin ekonomik bağımsızlığı yok edilmiştir.

5 ve 6. soruları aşağıdaki haritaya göre cevaplayınız.

5 Yukarıdaki haritadan hareketle Sevr Antlaşması ile ilgili;

- Stratejik bölgeler ortak işgal alanına dahil edilmiştir.
- Misak-ı Millî belgesi yok sayılmıştır.
- Karadeniz kıyılarının tamamı Osmanlı'ya bırakılmıştır.
- Fransa ile İngiltere'nin işgal alanları diğer devletlerden farklılık göstermiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I, II ve III C) I, II ve IV D) II, III ve IV

6 Sevr Antlaşması'nı gösteren harita değerlendirildiğinde Osmanlı Devleti için aşağıdakilerden hangisinin yok olduğu söylenemez?

- A) Ülke bütünlüğü B) **Ulus devlet** C) Egemen devlet D) Tam bağımsızlık

7 Vatansever hiçbir insanın ve vicdanın kabul edemeyeceği kadar ağır şartlar taşıyan Sevr Antlaşması Türk milleti tarafından tepkiyle karşılanmış ve reddedilmiştir. Çünkü Türk halkı Mustafa Kemal önderliğinde yaptığı ulusal kurtuluş savaşıyla Türklüğün çoğunlukta yaşadığı milli sınırlar içinde tam bağımsız yeni bir devlet kurmayı hedeflemiştir.

Buna göre Sevr Antlaşması'nın aşağıdaki hangi maddesi milli bir devlet kurmak için başlatılan mücadelenin gerekçesi olamaz?

- Suriye Fransa'ya, Arabistan ve Irak İngiltere'ye bırakılacak.**
- Doğu Anadolu'da Ermenistan ve Kürdistan adlarıyla iki yeni devlet kurulacak.
- İstanbul, Osmanlı Devleti'nin başkenti olarak kalacak fakat azınlıkların hakları gözetilmezse şehir Türklerin elinden alınacak.
- Azınlıkların hakları genişletilecek.

1 “Ermeni heyeti ile Gümrü Antlaşması'nı görüşmeye başladık. 27 Kasım'da Ermenilere Sevr Antlaşması'ndaki imzalarını geri aldık. Bu günü bu uğursuz antlaşmanın yırtıldığı ilk gün olarak kutladık. Bu olayı Ankara'ya müjdeledim. 2-3 Aralık gecesi Gümrü Antlaşması'nı imzaladık. Antlaşma şartı olarak Ankara'nın istediği gibi 2 bin tüfek, 3 batarya, 12 dağ topu, 40 makineli tüfeği Ermenilerden aldım. Doğu Cephesi'nin ilk armağanı olarak Batı Cephesi'ne ulaştırmak üzere yola çıkardım.”

Kâzım Karabekir'in bu açıklamasına göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Doğu Cephesi'nde askeri ve diplomatik başarı elde edilmiştir.
- B) Sevr Antlaşması'nı reddeden ilk devlet Ermeniler olmuştur.
- C) Doğu Cephesi'nin kapanması Batı Cephesi'ne güç katmıştır.
- D) TBMM'nin kurduğu düzenli ordu ilk zaferini elde etmiştir.

2 Ermenilerle imzalanan Gümrü Antlaşması'nda yer alan maddelerden bazıları şunlardır:

- ◆ Düşman ordularına katılarak Türklere karşı silah kullanmamış ya da öldürme olayına karışmamış olan Ermeniler altı ay içinde Türkiye'ye dönebilecektir.
- ◆ Büyük Millet Meclisi aleyhine olan antlaşmaları Ermenistan da kabul etmeyecektir.
- ◆ Ermenistan Doğu Anadolu'daki her türlü isteklerinden vazgececektir.

Buna göre;

- I. Misak-ı Millî sınırlarının gerçekleşmesi yolunda önemli bir adım atılmıştır.
- II. Türklere sorun yaşamamış Ermenilere karşı ılımlı bir politika izlenmiştir.
- III. Ermeniler Sevr Antlaşması'nın geçersizliğini kabul etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) I, II ve III

3 Mustafa Kemal Doğu Cephesi'nde Ermenilere karşı yapılan mücadelenin gerekçesini şu sözlerle vurgulamıştı: “Biliyorsunuz ki Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan beri Ermeniler, Ermenistan hayalleri için sınıra yakın yerlerde Türkleri toptan öldürmekten vazgeçmiyorlardı. 1920'nin sonbaharında Ermeni kıyımı dayanılmaz bir kerteğe geldi. Ermeniler üzerine yürümeye karar verdik. 9 Haziran 1920'de doğu bölgesinde geçici seferberlik ilan ettik.”

Mustafa Kemal'in bu açıklaması dikkate alındığında Türk - Ermeni mücadelesinin başlamasında;

- I. Ermenilerin zorunlu göçe tabi tutulması,
- II. Ermenilerin Türklere karşı katliamlar yapması,
- III. Yeni Türk devletinin sınırlarını genişletmek istemesi

gelişmelerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I, II ve III

4 Antep 29 Ekim 1919'da Fransızlar tarafından işgal edilmişti. Anadolu Müdafaa – i Hukuk Cemiyeti de şehirdeki işgalcilere Suriye'deki Fransız Komutanlığı'ndan gelen yardımları engelleme kararı aldı. Bu amaçla Üsteğmen Şahin Bey Kilis Kuvâ-yı Millî'ye Komutanlığı'na getirilerek Fransızların yolunu kesmekle görevlendirildi. Şahin Bey bu görevi aldıktan sonra Antep'e girmek isteyen Fransız birliklerini bozguna uğrattı. Kendisinden yolu açmasını isteyen Fransız Komutanlığı'na da şu mektubu yazdı: “Kırlı ayaklarınızın bastığı şu toprakların her zerresinde Türk kanı, her bucağında bir atanın mezarı vardır. Eski zamanlardan beri Türkler bu topraklarda yaşamaktadır. Türk bu topraklara, bu topraklar da Türk'e ısındı, kaydandı. Sadece siz değil, bütün dünya bir araya gelse bizi bu topraklardan ayıramaz. Sonra sen ‘Türk esir yaşamaz,’ diye duymadın mı? Namus ve hürriyet için ölüme atılmak bize ağustos sıcaklığında soğuk su içmekten daha tatlı gelir. Sizler canı kıymetli insanlarsınız. Bize çatmayınız. Bir gün evvel topraklarımızdan savuşup gidiniz.”

Şahin Bey'in Fransız Komutanlığı'na gönderdiği mektuba göre yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Anadolu'nun gerçek sahibinin Türkler olduğu söylenmiştir.
- B) Mücadeleden vazgeçilmeyeceğinin kararlılığı vurgulanmıştır.
- C) Bağımsızlık uğruna ölüme seve seve gidileceği ifade edilmiştir.
- D) Fransızlara barış teklifinde bulunulmuştur.

- 5 TBMM Millî Mücadele Dönemi'nde kahramanlık destanı yazan şehirlerimizden Antep'e 1921'de "Gazi", 1973'te Maraş'a "Kahraman", 1984'te Urfa'ya "Şanlı" unvanlarını vermiştir.

TBMM'nin şehirlere bu unvanları vermesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) **Vatani için özverili direniş göstermeleriyle**
 B) Düzenli orduya destek vermeleriyle
 C) Millî irade düşüncesiyle hareket etmeleriyle
 D) TBMM'ye bağlılıklarını bildirmeleriyle

- 6 Aşağıda Maraş işgali sırasında yaşanmış bir olay ile ilgili metin verilmiştir.

27 Kasım 1919'da Fransız Askeri Valisi bir Ermeni ziyafetinde; bir Ermeni kızı ile dans etmek istemiş, o da Fransız ve Ermeni bayraklarının dalgalanmadığı yerde dans etmeyeceğini söylemişti. 28 Kasım Cuma günü, sabah yataktan kalkanlar kalede Türk bayrağı yerine Fransız bayrağının dalgalandığını gördüler. Avukat Mehmet Ali, halkı heyecanlandırıcı bir bildiri yazarak zarfların içine koydu, oğlu Şahap Kısakürek bu zarfları cami çıkışında halka dağıtmaya başladı. Bu heyecanı daha da arttırdı. Maraş Mutasarrıfı Ata Bey, halkın bayrağı indirmek yolundaki başvurusu üzerine, Fransız askeri valisine gerekeni söyleyeceğini belirterek halkı dağıttı. 29 Kasım günü Fransız askeri valisi Andre, Türklerin toplu olarak bulunduğu kahveleri, mahalleleri, camileri dolaşmaya başladı. Aşkoğlu Hüseyin'e: "Bir bez parçasından başka bir şey olmayan bayrak için bu kadar gürültü yaptınız, yarın kullanacağımız topa, tüfenge karşı ne yapacaksınız? Çoluğunuza, çocuğunuza acımiyor musunuz?" deyince, Hüseyin: "... Her gün ölmektense bir defa ölmek daha üstündür. Hem de bayrak için ölmek her Türk için şereftir..." tarzında uzun bir konuşma yaptı. Askeri valinin konuştuğu kişiler işgal ve bayrak olayını kabul etmediklerini ve etmeyeceklerini belirttiler. Osman Erşan adlı bir Maraşlı Türk bayrağını yeniden kaleye dikti.

Verilen metne göre Türk milleti ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Bayrağını özgürlüğün simgesi olarak kabul etmiştir.
 B) Tutsak yaşamaktansa ölmeyi tercih etmiştir.
 C) **Karşılaştıkları sorunları her zaman savaş yöntemiyle çözmüştür.**
 D) Başkasının egemenliğinde yaşamayı ölümle eş tutmuştur.

- 7 Kâzım Karabekir, Mondros Ateşkes Antlaşması'nda yer almasına rağmen emrindeki ordunun askerlerini terhis etmedi. Bu ordu, Millî Mücadele'nin ilk yıllarında sahip olduğumuz düzenli ordulardan biriydi. Doğu bölgesinde İngilizlerin desteklediği Ermenilerin saldırıları üzerine karşı taarruza geçen Kâzım Karabekir komutasındaki Türk kuvvetleri, Ermenileri mağlup etti. Ermeniler, Gümrü Antlaşması'nı imzalayarak TBMM'yi tanıdı ve Sevr Antlaşması'nın geçersiz olduğunu kabul etti.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Mondros Ateşkes Antlaşması'nda Anadolu'yu savunmasız bırakan hükümler yer almaktadır.
 B) Ermeniler hedeflerine ulaşmada tek başına hareket etmemiştir.
 C) Doğudaki düzenli ordu Ermenilerin amaçlarına ulaşmasını engellemiştir.
 D) **Sevr'i reddeden ilk devlet Ermenistan olmuştur.**

- 8 Ermeniler, Wilson İlkeleri'ni kendi çıkarları doğrultusunda yorumlayarak Doğu Anadolu'nun kendilerine ait olduğu iddiasını kanıtlamak için, Ermeni nüfusunun bu bölgede daha çok olduğuna dünya kamuoyunu inandırma çabalarını arttırdılar. İtilaf Devletleri Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra toplanan Paris Barış Konferansı'na Ermeni temsilcilerini de çağırdılar. Bu durum Ermenilerin büyük Ermenistan hayalini gerçekleştirme ümidini arttırdı.

Ermenilerin böyle bir tutum sergilemesine Wilson İlkeleri'nin aşağıdaki maddelerinden hangisini gerekçe olarak gösterdikleri söylenebilir?

- A) Yenen devletler yenilen devletlerden toprak almayacak.
 B) **Her ulus çoğunlukta olduğu yerde kendi kaderini kendisi belirleyecek.**
 C) Devletler arasında gizli antlaşmalar yapılmayacak.
 D) Osmanlı'da Türklerin çoğunlukta olduğu yerler Türklerle bırakılacak.

9 Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Anadolu'nun güney bölgeleri İngilizler tarafından işgal edilmişti. Ancak bir süre sonra İngilizler, bu bölgeyi Fransızlara bıraktılar. Fransızlar, bölgeyi işgal edebilmek için Suriye'den getirdikleri Ermenilerden de birlikler oluşturdular. Bölge halkı ise kurduğu Kuva-yı Milliye birlikleriyle şehirlerini savundular. Maraş ve Urfa'da halkın kahramanca direnişi karşısında çekilmek zorunda kalan Fransızlar, Antep'teki işgallerini sürdürüyorlardı. Bu arada düzenli ordu birlikleri de Batı Cephesi'nde Yunan ordusuna karşı zaferler kazanıyordu. Tüm bu gelişmeler karşısında, milletimizin boyun eğmez karakterini gören Fransızlar, Anadolu'da daha fazla tutunamayacaklarını anladılar. Sakarya Zaferi'nin kazanılmasından sonra TBMM ile Ankara Antlaşması'nı imzalayarak Antep'i boşalttılar ve Anadolu'yu terk ettiler.

Buna göre Güney Cephesi ile ilgili;

- I. kapanmasında Batı Cephesi'ndeki gelişmeler etkili olmuştur.
- II. İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılığı yaşanmıştır.
- III. Türk halkının bağımsız yaşama kararlılığı sergilenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) II ve III

10 Fransız komutan Andre, onuruna verilen baloda bir Ermeni kadınla dans etmek ister. Ancak kadın şehirde Fransız ya da Ermeni bayrağı dalgalanmadıkça buna razı olmayacağını söyler. Bunun üzerine Andre, Maraş Kalesi'ndeki Türk bayrağının indirilmesini emreder. Ertesi gün Cuma namazı için Ulu Cami'de toplanan Maraş halkı kalede bayrağımızın dalgalanmadığını görür.

Cami imamı Rıdvan Hoca halka "Hürriyeti elinden alınmış bir millet Cuma namazı kılamaz" diye seslenir. Camiden çıkıp kaleye doğru koşan halk; kaleye vardıklarında yere atılmış bayrağımızı bulur, yerden alır, öper ve yeniden kale burcuna asarlar...

Metinde verilen bu olay aşağıdaki kavramlardan hangisinin önemini anlatmaktadır?

- A) Halifeliğin B) Bağımsızlığın
C) Millî iradenin D) Cuma namazının

11 Ermeniler, I. Dünya Savaşı yıllarında önce Ruslarla ardından da İngilizlerle iş birliği yaptılar. Bu iş birliğine karşı İngilizler, Ermenilere Doğu Anadolu'da bağımsız bir devlet vadettiler. Rusya'nın savaştan çekilmesini fırsat bilen Ermeniler, Kars ve çevresini işgal ettiler. Ermenilerin bölgedeki baskıları dayanılmaz bir hâl alınca Erzurum'daki 15. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir TBMM'den onay alarak Ermenilere karşı hareket başlattı. Savaşta yenilen Ermenistan ile TBMM Hükümeti arasında Gümrü Antlaşması imzalandı. Bu antlaşma ile Kars, Sarıkamış, Oltu, Posof, Şavşat, Kağızman, Kulp ve Iğdır Türk topraklarına katıldı.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Büyük devletlerin çıkarları doğrultusunda hareket eden Ermeniler, Gümrü Antlaşması'yla isteklerinden vazgeçmiştir.
- B) Misak-ı Millî ile belirlenen doğu sınırı kesinleşmiştir.
- C) TBMM Hükümeti diplomatik bir başarı kazanmıştır.
- D) Doğu Cephesi'nde düzenli ordu mücadele etmiştir.

12 Gümrü Antlaşması, TBMM Hükümeti'nin uluslararası alandaki ilk siyasi başarısıdır. Bağımsız bir devlet olan Ermenistan bu antlaşmayla TBMM'yi, resmen tanımış oldu. Ayrıca Ermenistan, Doğu Anadolu topraklarına yönelik isteklerinden vazgeçerek Sevr Antlaşması'nı reddetmiştir.

Gümrü Antlaşması'nın verilen özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki ifadelerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) TBMM Hükümetinin ilk kez bir devlet tarafından tanındığı
- B) TBMM'nin bir siyasi başarı elde ettiği
- C) Ermenistan'ın Sevr Antlaşması'nın geçersiz olduğunu kabul ettiği
- D) Bu antlaşma ile Ermeni devletinin kurulduğu

4 Kurtuluş Savaşı Dönemi'nde karışıklıklara son vermek için yeni bir anayasa hazırlanmasına karar verildi. Bu ihtiyacı gidermek amacıyla TBMM, 20 Ocak 1921 tarihinde yapılan görüşmeler sonucunda 1921 Anayasası'nı (Teşkilat-ı Esasiye) kabul etti ve anayasa uygulanmaya başlandı. Bu anayasa 1924 yılında yeni bir anayasa hazırlanana kadar yürürlükte kaldı. 1921 Anayasası'nın önemli maddeleri şunlardır:

- ◆ Egemenlik kayıtsız ve şartsız milletindir. Yönetim usulü halkın kendi mukadderatını (geleceğini), bizzat ve bilfiil idare etmesi esasına dayanır.
- ◆ Yürütme gücü ve yasama yetkisi, milletin tek ve gerçek temsilcisi olan Büyük Millet Meclisinde belirir ve toplanır.
- ◆ Türkiye Devleti, Büyük Millet Meclisince yönetilir ve hükûmeti "Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti" adını alır.

Buna göre 1921 Anayasası ile ilgili;

- Ulusal egemenlik ilkesine sahiptir.
- Güçler birliği ilkesini benimsemiştir.
- Meclis hükûmet sistemine göre hareket etmektedir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) I, II ve III

5 Türk ordusu, Mustafa Kemal'in emriyle 4 Temmuz'da Sakarya Irmağı'nın doğusuna çekildi. Mustafa Kemal ordunun geri çekilmesini şu gerekçelere dayandırıyor:

"Orduyu Eskişehir'in kuzey ve güneyinde topladıktan sonra düşman ordusuyla araya büyük bir mesafe koymak gerekir ki orduyu derleyip, toplayıp güçlendirebilelim. Düşman hiç durmadan ilerlerse hareket üssünden uzaklaşacak ve yeniden destek örgütleri kurmak zorunda kalacak; her hâlde ummadığı birçok zorlukla karşılaşacaktır. Buna karşılık bizim ordumuz toplu bulunacak ve daha elverişli koşullar içinde olacaktır."

Buna göre Türk ordusunun Sakarya Irmağı'nın doğusuna çekilmesiyle;

- düşmandan uzaklaşarak yeniden toparlanma,
- düşmanı bulunduğu savunma mevzilerinden çıkarma,
- uygun şartlar oluşturma

amaçlarından hangilerinin gerçekleştirilmeye çalışıldığı söylenebilir?

- A) Yalnız III B) I, II ve III C) I ve II D) II ve III

6 Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi Mustafa Kemal'in kapısını çalarak..." Öğretmenler Derneği birkaç gün sonra Ankara'da toplanacak. İki yüzden fazla öğretmen katılıyor. Fakat Fevzi Paşa'yı dinleyince tereddüde düştük. Savaşın yoğunlaştığı bu sırada böyle geniş bir toplantı size ayak bağı olabilir. Uygun görürseniz erteleyelim." demiştir. Mustafa Kemal ise "Hayır hayır ertelemeyin..." dedi. Cahillikle, ilkelikle savaş; düşmanla yapılacak savaştan daha az önemli değildir. Toplantıya katılacağım ve konuşacağım." demiştir.

Mustafa Kemal'in sözlerinden hangisi yukarıdaki açıklamasıyla ilişkilendirilemez?

- "Bir milleti hür, bağımsız şanlı yüksek bir toplum olarak yaşatan da köleliğe, yoksulluğa düşüren de eğitimdir."
- "İnsanlarda birtakım ince, yüksek ve asil duygular vardır ki insanlar onlarla yaşar..."
- "Milletimizin siyasi, toplumsal hayatında, milletimizin fikri terbiyesinde rehberimiz ilim ve teknik olacaktır."
- "Millî ordu, vatandan düşmanı, öğretmenler ise cehaleti kovacaktır."

- 10 Mustafa Kemal, Başkomutanlık Yasası'nın verdiği olağanüstü yetkiyle ilk iş olarak geri çekilmiş, morali bozulmuş ve maneviyatı azalmış ordunun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Tekalif – i Millîye Emirleri'ni yayımlamıştır.

Bu emirlerden bazıları şunlardır;

- ◆ Her aile birer takım çamaşır, birer çift çorap ve çarık verecektir.
- ◆ Halkın ve tüccarın elinde bulunan, askerlerin ihtiyacına uygun malların yüzde kırkına, bedeli sonradan ödenmek üzere el konulacaktır.
- ◆ Bütün araç, gereç ve binek hayvanlarının yüzde kırkına el konulacak; ülkedeki bütün demirci, marangoz, terzi, dökümcü, nalbant ve zanaatkârlar ordunun emrine girecektir.

Verilen bilgi ve görsel değerlendirildiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Türk halkı birlik ve beraberlik içerisinde büyük bir dayanışma örneği sergilemiştir.
B) Mustafa Kemal Başkomutanlık yetkisini kullanmıştır.
C) Yediden yetmişe herkes yardım faaliyetlerine katılmıştır.
D) **Halk Kuvâ – yı Millîye birliklerini oluşturarak düşmana karşı mücadele etmiştir.**

- 11 Türk ordusunun Sakarya Irmağı'nın doğusuna çekilmesi, Türk milletinin ve TBMM Hükümetinin moralini bozmuştu. Yenilgi-den dolayı Mecliste sert tartışmalar yaşandı. Bazı milletvekilleri önlem olarak Meclisin başka bir kente taşınması gerektiğini bile söylediler. Türk ordusunun, Mustafa Kemal cephede bulunmadığı için yenildiğini söyleyenler bile oldu.

Mecliste bu tartışmalar yaşanırken Mustafa Kemal, savaşta daha hızlı karar alabilmek için Meclisin tüm yetkilerinin kendisine verilmesini ve bu yetkilerle başkumandanlığa getirilmesini istedi. Meclis, yaptığı görüşmeler sonucunda Mustafa Kemal'in ordunun başına dönme düşüncesini uygun görerek kendisini başkumandanlığa atadı (5 Ağustos 1921). Böylece Türkiye Büyük Millet Meclisinin tüm yetkileri üç ay süreyle Mustafa Kemal'e devredildi.

Verilen metinde aşağıdakilerden hangisi değnilmemiştir?

- A) Mustafa Kemal'e başkomutanlık yetkisinin verilme gerekçesine
B) TBMM'de hangi konularda tartışmanın yaşandığına
C) **Mustafa Kemal'in askerlik mesleğine hangi savaşın ardından döndüğüne**
D) Başkomutanlık yetkisinin süresine

1 Mudanya Ateşkes Antlaşması ile Doğu Trakya, İstanbul ve Boğazlar savaş yapılmadan geri alınmıştır. Sevr Antlaşması'nın geçersizliği kanıtlanmış, Misak-ı Millî büyük ölçüde gerçekleşmiştir. Boğazlar ve İstanbul'un TBMM yönetimine bırakılmasıyla İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti'ni hukuken yok saymış, yeni Türk devletinin varlığını kabul etmişlerdir. Bu sayede barış ortamına zemin hazırlanmış ve dış devletlerle olan ilişkilerde anlaşma yoluna gidilmiştir.

Buna göre Mudanya Ateşkes Antlaşması hakkında aşağıda verilen yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Türk Bağımsızlık Savaşı'nın zaferle sonuçlandığını gösteren diplomatik bir belgedir.
- B) İşgal altındaki bazı toprakların geri alınmasını sağlamıştır.
- C) Kurtuluş Savaşı'nda diplomatik süreç başlamıştır.
- D) **Boğazlar bugünkü statüsüne kavuşmuştur.**

2 Sakarya Savaşı sonrası TBMM Hükûmeti ile Fransa arasında Ankara Antlaşması imzalandı ve Fransa ile olan savaş sona erdi (20 Ekim 1921).

Ankara Antlaşması'yla:

- ◆ Fransa, Çukurova ve Güneydoğu Anadolu'da işgal ettiği yerlerden çekilmeyi kabul etti.
- ◆ Hatay, Fransa yönetimindeki Suriye'ye bırakıldı. Türkçenin resmi dil olması ve Türk kültürünün gelişimine yardımcı olunması şartlarıyla Hatay'da özel bir yönetim kuruldu.
- ◆ Hatay Fransa mandasındaki Suriye'de kalacak. Fransa, Suriye'den çekilmesi durumunda Hatay halkının kendi geleceğini halk oylaması ile belirleyebileceğini kabul etti.

Buna göre Ankara Antlaşması'nın maddeleri dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Misak-ı Millî'den taviz verilmiştir.
- B) **İlk kez görüş ayrılığı yaşanmıştır.**
- C) Hatay'daki Türklerin kültürel hakları güvence altına alınmıştır.
- D) TBMM diplomatik başarı elde etmiştir.

3 13 Ekim 1921'de TBMM ile Gürcistan, Ermenistan ve Azerbaycan arasında yapılan Kars Antlaşması'nda;

- ◆ Türkiye'nin tanımadığı bir antlaşmayı Azerbaycan, Gürcistan ve Ermenistan tanımayacak
- ◆ Taraflar arasında demir yolu yapımının ve haberleşme ağının gelişmesi için çalışmalar yapılacak
- ◆ Söz konusu devletler karşılıklı olarak kendi toprakları üzerinde yaşayan taraf ülkelerin vatandaşlarına ayrıcalıklar tanıyacaklar
- ◆ Taraflar, İstanbul'un güvenliği ve Boğazların ticarete açılmasını kabul edecek

Buna göre Kars Antlaşması ile taraflar arasında aşağıdaki kavramlardan hangisine yer verilmemiştir?

- A) Ulaşım
- B) Diplomasi
- C) Eşitlik
- D) **Eğitim**

4 Büyük Taarruz sırasında esir düşen Yunan Generali Trikopis Mudanya Ateşkesi'nden sonra ülkesine dönmüş yıllar sonra Yunanistan'da Türk elçiliğinin düzenlediği kokteylde gazetecilere şu açıklamalarda bulunmuştur.

“Bizim Anadolu'da işimiz ne idi?” dedi. “Bizim menfaatimiz Balkanlarda, Makedonya'da, Adalarda olabilir, ama Anadolu'dan bize ne? Ne diye bizi onlara gönderdiler? Aradan bunca yıl geçti, şimdi insan geçmişi daha iyi görüyor. Çok daha sağlam hükümlere varabiliyor. Şimdi artık itiraf etmekten çekiniyorum, bizim Anadolu savaşında hiçbir menfaatimiz yoktu. Biz yabancı devletlere aler olduk. Sizden de, bizden bunca insan öldü. Bu kadar şehit verdik. Sonunda ne oldu? İşte bugün kardeşiz. Hata idi Anadolu hareketi. Hem de muazzam bir hata..”

Buna göre Yunanistan ile ilgili;

- I. Amacı olmayan bir savaşa sürüklenmiştir.
- II. İtilaf Devletlerinin çıkarlarına hizmet etmişlerdir.
- III. Anadolu'ya yönelik hiçbir zaman planları olmamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) **I ve II**
- C) I ve III
- D) I, II ve III

5 “Bizim en önemli ödevimiz topraklarımızda bulunan düşmanı süngülerimizle bu topraklardan çıkarmaktır. Bunu yapmadıkça politika anlamsız bir söz olarak kalır.”

Mustafa Kemal'in Büyük Taarruz öncesi yaptığı bu konuşma ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Savaş meydanında zafer elde etmedikçe diplomasi zafer beklemek sonuçsuz bir bekleyiştir.
- B) İşgalci güçler arasındaki görüş ayrılıkları zafere ulaşmada bir fırsattır.
- C) Dış politikamız her zaman savaştan yana olmamalıdır.
- D) Büyük Taarruz topyekün bir savaşa dönüştürülmelidir.

6

- ◆ Türk - Yunan kuvvetleri arasındaki savaş sona erecek
- ◆ Yunanlılar, Meriç Nehri'ne kadar olan Doğu Trakya'yı 15 gün içinde boşaltacak
- ◆ Türklerin Doğu Trakya'daki askerleri barış antlaşması imzalayınca kadar 8.000'i geçmeyecek
- ◆ Doğu Trakya TBMM'nin jandarma kuvvetlerine bırakılacak
- ◆ İstanbul, Boğazlar ve çevresi TBMM Hükûmetine bırakılacak
- ◆ İtilaf Devletlerinin askerleri, barış antlaşması yapıncaya kadar İstanbul'da bulunacak
- ◆ Barış yapıncaya kadar Türk kuvvetleri Çanakkale ve İzmit sınırlarından ileriye geçemeyecek

Buna göre Mudanya Ateşkes Anlaşması ile ilgili olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Batı Cephesi savaşları sona ermiştir.
- B) Doğu Trakya savaşılmadan kazanılmıştır.
- C) İstanbul'un TBMM yönetimine bırakılması, TBMM'nin padişahla ortak hareket edeceğini göstermiştir.
- D) Misak-ı Millî sınırları batıda İzmit Yarımadası'yla sınırlandırılmıştır.

7 Büyük Taarruz öncesi Mustafa Kemal'e Misak-ı Milli'nin siyasi yollarla gerçekleştirilebileceğini söyleyenlere “Memleketimizde bulunan düşmanları silah kuvvetiyle çıkarılmadıkça, millî mevcudiyet ve kudretimizi göstermedikçe, diplomasi alanında ümide kapılmanın doğru olmadığı hakkındaki inancım kesindir.” demiştir.

Buna göre;

- I. Bağımsızlığın teminatı güçlü bir orduyla sağlanır.
- II. Askeri başarı olmadan siyasi başarı gerçekleşmeyecektir.
- III. Sorunların çözümünde savaş her zaman öncelikli olmalıdır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) I, II ve III

8 Sakarya Zaferi sonrası Sovyet Rusya'nın aracılığıyla TBMM ile Kafkas Cumhuriyetleri (Ermenistan, Gürcistan ve Azerbaycan) arasında Kars Antlaşması imzalandı. Antlaşmayla Gümrü Antlaşması'ndan beri netleşmemiş doğu sınırı da belirlenmiş oldu. Bunun yanı sıra Kafkas Cumhuriyetleri kapitülasyonların kaldırıldığını kabul etmiştir.

Buna göre;

- I. TBMM ve Kafkas Cumhuriyetleri Rusya'nın nüfusu altına girmiştir.
- II. Misak-ı Milli'nin doğu sınırı kesinlik kazanmıştır.
- III. Yeni Türk devletinin ekonomik bağımsızlığı tanınmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III

9 TBMM Mudanya Ateşkes Antlaşması ile İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya'yı masa başında savaşmadan kazanmış ve İstanbul'un yönetimi TBMM'ye bırakılmıştır.

Buna göre;

- I. Osmanlı Devleti hukuken sona ermiştir.
- II. Diplomatik bir zafer elde edilmiştir.
- III. Batı Trakya'daki Müslüman Türklerin hakları korunmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

1 Lozan Antlaşması öncesinde İsmet Paşa ile Lord Curzon arasında yapılan özel görüşmede Lord Curzon, Türkler için en önemli konunun ne olduğunu sormuş; İsmet Paşa, bütün sorunların birbirine bağlı ve aynı derecede önemli bulunduğunu, bunların birleşik esasının, Türkiye'nin tam bağımsızlığı olduğunu ifade etmiştir.

İsmet Paşa'nın bu açıklaması aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilebilir?

- A) Sorunlar sadece Türkiye ile İngiltere arasında yaşanmaktadır.
- B) **Türkiye kayıtsız şartsız bağımsızlığı amaçlamıştır.**
- C) Diplomatik alanda çetin mücadeleler yaşanacaktır.
- D) Görüşmelerde bazı konular ön planda tutulacaktır.

2 Afet İnan, Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler adlı eserinde Lozan Antlaşması ile ilgili "Sevr Osmanlı Devleti'nin tarihe gömülmesini tespit eden bir belgedir. Lozan, hür bir millet sıfatı ile Sevr Antlaşması önünde boyun eğmeyen Türk devletinin bağımsızlık hakkını bütün dünyaya kabul ettirmeye yarayan bir milletlerarası antlaşmadır." açıklamalarında bulunmuştur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Türkiye'nin uluslararası alanda saygınlığı artmıştır.
- B) **Lozan Sevr Antlaşması'nın devamı niteliğindedir.**
- C) Lozan Antlaşması Türkiye'ye yönelik sömürgeleştirme politikalarının bozulmasıdır.
- D) Lozan Antlaşması ile bağımsız yeni bir Türk devletinin resmen kurulduğu tüm dünyaya kabul ettirilmiştir.

3 Lozan Barış Antlaşması ile Türkiye Misak-ı Millî doğrultusunda egemen bir devlet olarak ortaya çıkmıştır. Türkiye'nin hak iddia ettiği ama İngilizlerin işgal ettiği Musul Milletler Cemiyeti'nin kararını bekleyerek Irak'ın parçası olarak kalmış, İskenderun sancağı Fransız Suriyesi'nde kalmıştı. Ermenistan ve Kürdistan'dan hiç söz edilmedi. Boğazlar bölgesi bir Türk'ün başkanlığındaki bir komisyona bağlanmış ve kapitülasyonlar kaldırılmıştı.

Buna göre Lozan Antlaşması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) **Türkiye uluslararası alanda varlığını kabul ettirse de millî sınırlarına tam anlamıyla ulaşamamıştır.**
- B) Boğazlar konusunda tam hâkimiyet sağlanmıştır.
- C) Türkiye yaşanan sorunların tamamını lehine çözmüştür.
- D) Ülkede yaşayan gayrimüslimlerin tamamı Türk vatandaşlığı kabul edilmiştir.

4 Mustafa Kemal, "Nutuk" adlı eserinde Lozan Barış Görüşmeleri hakkında aşağıdaki ifadeyi kullanmıştır:

"Bir süre Ankara'dan Lozan Konferansı görüşmelerini takip ettim. Görüşmeler hararetli ve tartışmalı geçiyordu. Türk haklarını tanıyan olumlu bir sonuç görülüyordu. Ben bunu pek tabii buluyordum. Çünkü Lozan barış masasında ele alınan meseleler yalnız üç dört yıllık yeni devreye ait ve onunla sınırlı kalmıyordu. Yüzyılların hesabı görülüyordu. Bu kadar eski, bu kadar karışık ve bu kadar kirli hesapların içinden çıkmak elbette o kadar basit ve kolay olmayacaktı."

Bu parçada geçen "yüzyılların hesabı" sözüyle Mustafa Kemal aşağıdakilerin hangisini anlatmak istemiştir?

- A) **Batılı devletlerle uzun zamandır süregelen sorunları**
- B) Türk devletinin kurulmasına karşı çıkılmasını
- C) Konferansta ikilik çıkarılmaya çalışılmasını
- D) Lozan'da tüm sorunların çözümünün mümkün olmayacağını

5

Sevr Antlaşması

Lozan Antlaşması

Buna göre Lozan Antlaşması ile ilgili yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Toprak bütünlüğü büyük oranda sağlanmıştır.
- B) Tam bağımsızlık yolunda büyük bir adım atılmıştır.
- C) Misak-ı millî sınırlarımız kesinlik kazanmıştır.
- D) Egemenlik haklarımızı kısıtlayan bazı durumlar devam etmektedir.

6

Lozan Antlaşması'nın sınırlar ile ilgili maddeleri aşağıda verilmiştir.

- ◆ Yunanistan Sınırı: Yunanistan ile Türkiye arasında Meriç Nehri sınır kabul edilerek bugünkü şeklini aldı.
- ◆ Suriye Sınırı: 20 Ekim 1921'de Fransa ile imzalanan Ankara Antlaşması koşullarına göre belirlenecektir.
- ◆ Irak Sınırı (Musul Sorunu): Sorunun çözümü, konferansı sonrası Türkiye ile İngiltere arasında yapılacak ikili görüşmelere bırakıldı.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Türkiye – Yunanistan sınırının kesin olarak belirlendiği
- B) Suriye sınırının Lozan Antlaşması'ndan önceki durumunun kabul edildiği
- C) Konferansın Irak sınırına çözüm getiremediği
- D) Türkiye'nin tüm sınırlarının Lozan Antlaşması'nda bugünkü şeklini aldığı

7

Anadolu'daki ulusal direnişe başlangıçta hiç de olumlu bir gözle bakmayan ünlü İngiliz tarihçisi Arnold Toynbee (Arnold Toynbi), Lozan'ın önemine ilişkin şu değerlendirmeyi yapmıştır "Hemen hemen her konudaki Türk ulusal istekleri, Lozan'da müttefikler tarafından kabul edilmiştir ve dünya, tarihte eşî olmayan bir olayla karşılaşmıştır: Yenilmiş, parçalanmış bir ulusun bu harabe içinden ayağa kalkması ve dünyanın en büyük ulusları ile tam eşit koşullar içinde karşı karşıya gelmesi ve Büyük Savaş'ın bu galiplerini dize getirerek her isteğini kabul ettirmesi şaşılacak bir şeydi."

Arnold Toynbee'nin açıklaması dikkate alındığında Lozan Antlaşması hakkında aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Türklerin takdir edilecek bir başarı elde ettiğinin
- B) Eşit koşullarla imzalandığının
- C) Dünyanın önemli devletlerinin antlaşmayı tanıdığının
- D) Kısa sürede tüm sorunların çözülerek antlaşmanın imzalandığının

1

İstiklâl Savaşı'nda Mermi Taşıyan Kadınlar

Türk'ün Ateşle İmtihani

Zafer Anıtı

Buna göre;

- I. Kurtuluş Savaşı farklı sanat dallarına ilham kaynağı olmuştur.
- II. Heykeller genelde yabancı heykeltıraşlara yaptırılmıştır.
- III. Millî Mücadele ile ilgili farklı eserler ortaya çıksa da sanatçılar aynı duyguyu işlemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) I, II ve III

2

Verilen görsel değerlendirildiğinde;

- I. Millî Mücadele sanat eserlerine konu olmuştur.
- II. Türk kadını vatanını düşman işgalinden kurtarmak için büyük fedakârlık örneği sergilemiştir.
- III. Millî Mücadele başarıyla sonuçlanmıştır.

yorumlardan hangileri yapılabilir?

- A) I ve II B) II ve III C) Yalnız I D) I, II ve III

- 3 Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "Ankara" adlı romanında Türk milletinin kadını, erkeği, çocuğu ve yaşlısı ile orduya yapılan desteği anlatılır. Kadınların büyük fedakârlığı açıkça ortaya konulur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Romanda Türk milletinin bağımsızlık azmi anlatılmıştır.
- B) Türk milletinin bağımsızlık için seferber olduğu dile getirilmiştir.
- C) Millî Mücadele'nin kazanılmasında kadınların katkısından söz edilmiştir.
- D) Yazar "Ankara" adlı romanını savaştan sonra kaleme almıştır.

- 1 Laiklik; toplumda fikir ve inanç ayrılıklarının düşmanlığa dönüşmesini önleyen, vatandaşları hoşgörülü davranmaya yönelten, bu sebeple ülkede birlik ve beraberliği sağlayan temel unsurlardan biridir.

Buna göre laiklik ilkesinin uygulandığı bir devlette;

- I. tüm inançlara eşit yaklaşıldığı,
- II. kanun ve kuralların, dinî esaslara göre değil, aklın ve bilimin ışığında düzenlendiği,
- III. kişilerin din, vicdan, inanç ve ibadet özgürlüğüne sahip olduğu,
- IV. ekonomik faaliyetlerin yürütülmesinde dini unsurların dikkate alındığı

durumlarından hangilerinin yaşandığı söylenebilir?

- A) I, II ve IV B) II, III ve IV
C) I ve II D) I, II ve III

- 2 Cumhuriyet devlet – vatandaş ilişkilerini yeniden ele alarak en iyi şekilde düzenledi. Bu yönetim biçiminde devletin görevi, vatandaşın temel hak ve hürriyetlerden yararlanması için eğitim, sağlık, güvenlik ve adalet konularında gereken önlemleri almaktır. Buna karşılık vatandaş da vergi vermek ve askerlik yapmak gibi sorumluluklarını yerine getirmekle yükümlüdür. Ayrıca kamu güvenliği ve kamu sağlığı söz konusu olduğunda kanunlar çerçevesinde özgürlüklerin sınırlanabileceğini bilmek ve yasalara saygı göstermek durumundaydı.

Buna göre cumhuriyetçilik ilkesi ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Devlet ile milletin bütünleşmesini sağlar.
B) Halkın özgürlüğünü güvence altına alır.
C) **Toplumun isteklerini sınırsız hâle getirir.**
D) Halkın devlete karşı sorumluluklarını yerine getirmesini sağlar.

- 3 Cumhuriyetin ilk yıllarında halkın elinde yeterli sermaye birikimi olmadığından Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı ile devlet tarafından büyük sanayi kuruluşları yapılmaya başlandı. Sanayi alanında yapılacak çalışmalara destek vermek için Sümerbank, Etibank ve Denizbank kuruldu. Türk denizcilerine kendi karasularında serbest bir şekilde ticaret yapma hakkı sağlandı. Yabancıların elinde bulunan işletme ve kuruluşlar devlet tarafından satın alındı. Türkiye'nin şeker ihtiyacını karşılamak için Eskişehir (Turhal)'de şeker fabrikaları kuruldu.

Buna göre devletçilik ilkesi doğrultusunda aşağıdakilerden hangisinin sağlandığı söylenemez?

- A) Millî ekonominin oluşturulması
B) Planlı ekonomiye geçilmesi
C) Sanayi yatırımlarını destekleyen kurumların oluşturulması
D) **Vergilerin halkın gelirine göre toplanması**

- 4 Cumhuriyet ile bir kişinin veya bir zümrenin egemenliğine dayanan yönetimler arasında önemli farklar vardır. Mutlakiyet ile yönetilen ülkelerde yönetimde tek kişi etkilidir. Devlet yönetimi ile ilgili kararları bu kişi tek başına verir. Yönetilen kişilerin söylediği her söz, yasa değerini taşır. Meşrutiyet yönetiminde ise halkın seçtiği bir meclis olmasına rağmen, son söz yine hükümdara aittir. Her iki yönetim biçiminde de hükümdarlık babadan oğula geçer. Oysa cumhuriyet yönetiminde devlet yönetimi ile ilgili kararları, ulusun seçtiği meclis verir. Meclis üyeleri belirli bir süre sonra seçimlerle değiştirebilir. Bu yönetimde hiçbir kişinin ve zümrenin ayrıcalığı yoktur. Herkes yasalar önünde eşit haklara sahiptir.

Verilen metinde aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bir açıklama yapılmıştır?

- A) Çağdaşlık ve batılılaşma
B) Dünyada uygulanan yönetim şekilleri
C) **Egemenliğin kaynağı**
D) Halkçılık ilkesinin esasları

5

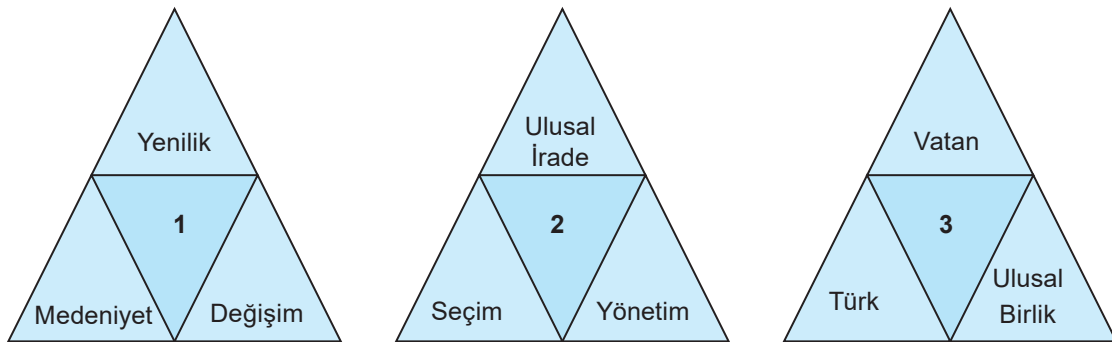
ATATÜRK İLKELERİ

CUMHURİYETÇİLİK	HALKÇILIK	MİLLİYETÇİLİK
Devletin yönetim şeklidir. Egemenliğin bir kişi veya bir sınıfa değil, halkın tamamına ait olmasıdır.	Birey, sınıf, aile veya zümre üstünlüğünü kabul etmez. Yasalar önünde bütün yurttaşlar için kesin bir eşitlik vardır.	Vatan, tarih, dil, kültür ve ideal birliği esastır. İnsanların, mensubu olduğu milleti sevmesi ve onu her alanda yükseltmek için çalışmasıdır.
LAİKLİK	DEVLETÇİLİK	İNKILAPÇILIK
Din ile devlet işlerinin birbirinden ayrılması; devlet, hukuk ve eğitim alanındaki düzenlemelerde akılcılık ve bilimselliğin temel alınmasıdır.	Ekonomik gücü yetersiz, toplumun ulusal kaynaklarını harekete geçirerek gelişmiş bir sanayi toplumu oluşturmaya devletin öncülük etmesidir.	Ekonomik, sosyal, siyasal ve askeri kurumların, devlet eliyle akıl ve bilim ışığında çağın gereklerine göre düzenlenmesidir.

Buna göre Atatürk'ün aşağıdakilerden hangisini hedeflediği söylenemez?

- A) Din ve vicdan özgürlüğünün olduğu bir ortamda ve aynı zamanda sınıflaşmanın olmadığı bir toplum oluşturma
 B) Gelişmelere ayak uyduran güçlü ve refah düzeyi yüksek bir ülke meydana getirme
 C) **Batı kültürüne doğrudan bağlı, geleneklerinden uzak bir toplum oluşturma**
 D) Millî unsurlara dayalı ve halkın iradesine bağlı bir ülke meydana getirme

6

Numaralı alanlara gelmesi gereken ilkeler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	1	2	3
A)	Cumhuriyetçilik	Halkçılık	Milliyetçilik
B)	İnkılapçılık	Cumhuriyetçilik	Milliyetçilik
C)	İnkılapçılık	Halkçılık	Cumhuriyetçilik
D)	Devletçilik	İnkılapçılık	Halkçılık

7 Halkçılık ilkesine göre devlet, halk yararına politikalar üretir ve bunları uygular. Atatürk'ün halkçılık anlayışına göre devlet, vatandaşlarının sorunlarını çözer, halkın refahını ve mutluluğunu amaçlar. Ayrıca sosyal düzenin sağlanmasında ve dayanışmanın oluşturulmasında devlete önemli görevler düşer. Buna göre devlet, millî gelirin dengeli olarak dağıtılmasında ve kalkınmanın sağlanmasında halk yararını gözeterek görev yapar. Devlet, bu amacı gerçekleştirebilmek için önlemler alır ve yasalar çıkarır.

Halkçılık ilkesi, devlet ile vatandaş arasındaki ilişkiyi çağdaş ve eşitlikçi bir anlayışla düzenler. Bu anlayışa göre hareket eden devlet, yasaları tüm vatandaşlarına eşit olarak uygular. Böylece tüm halk hem yasalar önünde eşit sayılır hem de devlet hizmetlerinden eşit biçimde yararlanır.

Buna göre halkçılık ilkesini uygulayan bir devlette aşağıdakilerden hangisi görülmez?

- A) Toplumun sosyoekonomik kalkınmasını sağlar.
- B) Toplumda sınıf ayrıcalığının oluşmasını engeller.
- C) **Ülkede din ve mezhep birliğini sağlar.**
- D) Halkın devlet imkânlarından eşit bir şekilde faydalanmasını sağlar.

8 Atatürk'ün inkılap anlayışı; çağdaş uygarlığa ulaşma çabasında yapılan yeniliklere sahip çıkılmasını, bunların korunmasını ve yeni ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilmesini öngörür. Atatürk'ün anlayışına göre inkılap, bir noktaya varıp orada durmaz, süreklidir. Yaşam şartlarına ve çağın ihtiyaçlarına uygun biçimde gelişmeye açıktır. Atatürk'ün inkılapçılık ilkesi, Türk toplumuna aklın, bilimin ve ileri teknolojinin yol göstericiliğinde yenileşme ve gelişme yolunu açmıştır. Gerçekleştirilen inkılaplarla kişisel egemenliğe son verilerek millet egemenliğini temel alan Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur. Dine dayalı devlet yapısı yerine laik devlete geçilerek din ve vicdan özgürlüğü sağlanmıştır. İnkılapçılık ilkesi Türk milletine siyasi, sosyal, ekonomik yaşamda ve eğitim alanlarında yeni ufuklar açmıştır.

Buna göre Atatürk'ün inkılapçılık anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türk toplumunu çağın gereklerine göre geliştirir.
- B) Ulusal egemenlik ilkesini hayata geçirir.
- C) Tüm bireylere din, inanç ve ibadet konusunda serbestlik sağlar.
- D) **Toplumun dogmatik yapısını korur.**

9 Tarih öğretmeni Atatürk'ün sözlerini tahtaya yazdıktan sonra öğrencilerden sözlerin altına hangi ilkeyle ilgili olduğunu yazmalarını istemiştir.

“Vatandaşları içinde çeşitli dinlere mensup unsurlar bulunan ve her din mensubu hakkında adil ve tarafsız tutum ve davranışta bulunmaya vazifeli olan bir hükümet, fikir ve vicdan hürriyetlerine uymaya mecburdur.”

“İnkılabın temellerini her gün derinleştirmek, kuvvetlendirmek lazımdır. Zira medeni dünya çok ileridedir. Buna yetişmek, o medeniyet çemberine girmek mecburiyetindeyiz.”

“Softa sınıfının din simsarlığına izin verilmemelidir. Dinden maddi menfaat temin edenler, iğrenç kimselerdir. İşte bu duruma karşıyız ve buna müsaade etmiyoruz.”

Öğrenciler boş bırakılan bölümlere sırasıyla aşağıdaki ilkelerden hangilerini yazmalıdır?

- A) **Laiklik – İnkılapçılık – Laiklik**
- B) Cumhuriyetçilik – Laiklik – Devletçilik
- C) Milliyetçilik – Devletçilik – Halkçılık
- D) Devletçilik – Cumhuriyetçilik – Laiklik

10

Yukarıda verilen gazete haberinin Atatürk ilkelerinden hangisi ile ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Devletçilik B) Laiklik C) Cumhuriyetçilik D) Milliyetçilik

- 11 1929 yılında dünya ekonomik bunalımla boğuşmak zorunda kaldı. Henüz kendine yeni gelmeye başlayan Türkiye Cumhuriyeti de bu durumdan olumsuz etkilenir, özel teşebbüsün yaptığı çalışmalar birer birer iflas etmeye başlar. Bunu fark eden Mustafa Kemal planlı ekonomiye geçiş kararı alır, bunun için de doğrudan devlet eliyle ekonomik yatırımlar yapılması için Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı uygulamaya konulur.

Verilen metinde aşağıdaki ilkelerin hangisinden söz edilmiştir?

- A) Halkçılık B) Milliyetçilik C) Devletçilik D) İnkılapçılık

- 12 "... Mevcut kurumları zorla değiştirmek demektir. Türk milletini son yüzyıllarda geri bırakmış olan kurumları yıkarak yerlerine milletin en yüksek uygar gereklere göre ilerlemesini sağlayacak yeni kurumları koymuş olmaktadır."

Atatürk'ün bu açıklaması aşağıdaki ilkelerden hangisinin kapsamında yer alır?

- A) Milliyetçilik B) İnkılapçılık C) Devletçilik D) Laiklik

- 13 Eğitim, hukuk, yönetim gibi alanlarda, devlet işlerinin herhangi bir dinin kurallarına göre değil, aklın ve bilimin rehberliğinde yürütülmesine "laiklik" denir. Laik devlette egemenliğin kaynağı millettir. Devlet düzeni ve hukuk kuralları herhangi bir dine göre oluşturulmaz, akıl ve bilim referans alınır. Laiklik; sivil hayatta, demokrasinin temel unsurlarından din, vicdan ve ibadet hürriyeti ile de yakından ilgilidir. İnsanların dinî inançlarında hür olmalarına ve inançlarının gereğini yerine getirmelerine imkân sağlar. Atatürk "Laiklik, yalnız din ve dünya işlerinin ayrılması demek değildir. Tüm yurttaşların vicdan, ibadet ve din özgürlüğü demektir." sözleriyle laikliğin bu yönüne vurgu yapmıştır.

Buna göre laiklik ilkesi aşağıdaki kavramlardan hangisiyle örtüşmez?

- A) Çağdaşlaşma B) Ulusal irade C) Tutuculuk D) Deney ve gözlem

1

Vahdettin'in Türkiye'den ayrılışı TBMM'nin açılması ve anayasanın kabul edilmesi ile padişahın, dolayısıyla saltanat anlayışının Türk halkı üzerinde egemenliği ve yaptırımını iyice azaltmıştır. Bu gerekçe doğrultusunda TBMM'ye Mustafa Kemal'in de imzasının bulunduğu bir önerge verildi. Bu önerge ile saltanatın kaldırılması isteniyordu. Bu gelişme üzerine TBMM'de alınan kararla 1 Kasım 1922'de saltanat kaldırıldı. Padişah Vahdettin 17 Kasım sabahı İngilizlerin Malaya Zırhlısı ile İstanbul'dan ayrıldı.

Ziya Gökalp bu konu ile ilgili düşüncesini şu dizelemlerle dile getirmiştir:

Hükûmet halkındır, Sultanın değil,

Ferman milletindir, divanın değil...

Teşri (yasama), kaza (yargı), icra (yürütme): Her hak onundur,

Taht onun, taç onun toprak onundur...

Ziya Gökalp'in dizelerinde anlatılmak istenen ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutlak hâkimiyet B) Millî egemenlik C) Meşrutî monarşi D) Güçler birliği

2

23 Nisan 1920 tarihinde açılan Büyük Millet Meclisi, dönemin şartları gereği olağanüstü yetkilere sahip bir meclisti. Bu Meclis; Millî Mücadele'yi yönetebilmek ve ihtiyaç duyduğu yetkileri belirleyebilmek için 1921 yılında, Teşkilat - ı Esasiye adında, bir anayasa hazırlamıştı. Savaş şartlarına cevap verecek şekilde, kısa ve öz olarak hazırlanan bu anayasada, temel hak ve özgürlüklerle ilgili kurallar yer almamıştı. Cumhuriyetin ilanından sonra 1921 Anayasası'nda değişiklik yapılmış; devletin yönetim şeklinin cumhuriyet, resmî dilinin Türkçe, dininin İslam olduğuna dair maddeler anayasaya eklenmişti. Millî Mücadele'nin başarıyla tamamlanmasının ardından değişen şartlara cevap verecek daha geniş kapsamlı yeni bir anayasaya ihtiyaç duyuldu. 20 Nisan 1924 tarihinde devletin temel kurumlarını ve yetkilerini belirleyen, vatandaşların temel hak ve hürriyetlerini koruma altına alan yeni anayasa, 20 Nisan 1924'te TBMM'de kabul edildi.

Buna göre;

- I. Olağanüstü şartlarda hazırlanmış olan 1921 Anayasası savaş sonrası ihtiyaçlara cevap vermemiştir.
II. Savaş sonrası üniter devlet yapısına uygun bir anayasa hazırlanmıştır.
III. 1924 Anayasası değişmeden günümüze kadar gelmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II B) Yalnız III C) Yalnız I D) Yalnız II

3

Mustafa Kemal Atatürk, "Toplumda en yüksek özgürlüğün, en yüksek eşitlik ve adaletin devamlı şekilde sağlanması ve korunması, ancak tam anlamıyla millî egemenliğin kurulmuş olmasına bağlıdır. Bu nedenle özgürlüğün de eşitliğin de adaletin de dayanak noktası millî egemenliktir." açıklamasını yapmıştır.

Buna göre Mustafa Kemal açıklamasında;

- I. cumhuriyet, II. demokrasi, III. kültür

unsurlarından hangilerinin adalet ve eşitliğin sağlanması için vazgeçilmez olduğunu savunmuştur?

- A) I ve II B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III

4 İşgalci güçlere karşı direniş hareketini başlatan Mustafa Kemal ve Temsil Heyeti, 27 Aralık 1919'da Ankara'ya geldi. Ankaralılar Mustafa Kemal'in gelişini büyük coşkuyla karşıladılar. Bu tarihten itibaren Millî Mücadele'nin yönetim merkezi olan Ankara, Kurtuluş Savaşı'nda önemli günler yaşadı. Yeni devletin kuruluşunu sağlayan Türkiye Büyük Millet Meclisi burada açıldı. Kurtuluş Savaşı'yla ilgili en önemli kararlar bu merkezde alındı. Kurtuluş Savaşı'nın zor günlerinde Ankara, resmen olmasa bile fiilen Türkiye Devleti'nin yönetildiği bir merkez özelliği gösteriyordu. İstanbul'un 6 Ekim 1923'te düşman işgalinden kurtarılmasından sonra yeni bir sorunla karşılaşıldı. Bu sorun, devletin başkentinin neresi olacağı idi. Bazı kişiler İstanbul'un başkent olarak kalmasını istiyordu. Fakat Lozan Barış Antlaşması'na göre, Boğazların her iki yakasında asker bulundurmamak yasaktı. Bu sebeple Ankara, güvenlik açısından ve coğrafi özelliğinden dolayı İstanbul'a göre başkent olmaya daha elverişli bir konumdaydı. Meclise sunulan bir kanun teklifi ile Ankara yeni Türk devletin başkenti oldu (13 Ekim 1923).

Verilen metinde Ankara ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Millî Mücadele Dönemi'ndeki rolüne
- B) Başkent seçilmesindeki gerekçelerine
- C) Mustafa Kemal'in Ankara'nın başkent seçilmesi ile ilgili düşüncelerine
- D) Ankara'nın başkent seçilmesinin zemininin Millî Mücadele Dönemi'nde oluşturulduğuna

5 Mustafa Kemal, Osmanlı Devleti'nin gerçekte Mondros Ateşkes Antlaşması'yla birlikte sona erdiğini düşünüyordu. Mondros sonrası Anadolu'da başlayan işgallere hiçbir tepki vermeyen Osmanlı yöneticileri İtilaf Devletlerini kızdıracak girişimlerde bulunmadıkları gibi işgallere karşı başlatılan Anadolu hareketini de engellemeye çalışmışlardır. Millî Mücadele'nin devam ettiği bir dönemde saltanatı kaldırmanın ülkede yeni tartışmalara ve bölünmelere yol açabileceğini düşünen Mustafa Kemal millî egemenlikle bağdaşmayan saltanat kurumunu kaldırmak için uygun zamanın gelmesini bekliyordu. Buna rağmen Mustafa Kemal bu süreçte saltanatın kaldırılacağına dair ipuçları vermekten kaçınmayan adımlar da atmaktan geri durmuyordu.

Buna göre Millî Mücadele sürecinde gerçekleştirilen aşağıdaki faaliyetlerden hangisi bu ipuçlarına örnek verilemez?

- A) Amasya Genelgesi'nde "Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." ifadesinin yer alması
- B) Erzurum Kongresi'nde "Kuvâ-yı Millîye'yi etkin millî iradeyi hakim kılmak esastır." kararına yer verilmesi
- C) Ankara'da Temsil Heyeti tarafından "Hakimiyet-i Milliye" gazetesinin çıkarılması
- D) Amasya Görüşmeleri'nde "Azınlıklara siyasi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez." kararının kabul edilmesi

6 Saltanatın kaldırılmasıyla millî egemenlik yolunda önemli bir adım atıldı. Ancak bu sefer de yeni devlet başkanının kim olacağı ve nasıl belirleneceği sorunları çıktı. O tarihe kadar devlet başkanlığı görevini Mustafa Kemal, Meclis Başkanı sıfatıyla yürütmüştü. Ama artık yönetim sisteminin adının ve devlet başkanının net bir şekilde belirlenmesi gerekiyordu. Bu arada Fethi Okyar'ın istifası hükûmet krizini de çıkarmış ve yeni hükûmetin kurulamaması meclisi çalışamaz hâle getirmişti. Yaşanan bu sorunların çözümü için 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet'in ilanının amaçlarından biri değildir?

- A) Halifelik makamına son vermek
- B) Rejim sorununu gidermek
- C) Hükûmet bunalımını çözmek
- D) Başkanlık sorununu çözmek

1 Medeni Hukuk insanların hak ve sorumlulukları ile toplumsal ilişkilerini düzenler. Osmanlı Dönemi'nde medeni hukukun temeli Mecelle adıyla bilinen kanun kitabına dayanıyordu. Mecelle yalnızca Müslümanlara yönelik düzenlemeler içerdiğinden diğer dinlere mensup Osmanlı vatandaşlarını kapsamıyordu. Bu kanunda kadın – erkek eşitliği de gözetilmemişti. Türkiye Cumhuriyeti hiçbir ayırım yapılmaksızın bütün vatandaşlarını eşit kabul eden bir anlayışla kurulmuştu. Tüm vatandaşları kapsayan bir medeni kanunun yürürlüğe girmesi gerekiyordu. Yapılan incelemeler sonucunda İsviçre Medeni Kanunu 17 Şubat 1926'da TBMM'de kabul edildi. Dini inanca bakılmaksızın her Türk vatandaşı aynı hukuka tabi oldu. Resmi nikah zorunluluğu, tek eşle evlilik getirildi. Ayrıca kadın mirastan pay alma, mahkemede tanıklık yapma, eğitim alma, istediği meslekte çalışma haklarında erkeklerle eşit hâle geldi.

Buna göre Türk Medeni Kanunu ile aşağıdakilerden hangisinin sağlandığı söylenmez?

- A) Hukuk alanında birlik sağlanmıştır.
 B) **Türk kadını sosyal, ekonomik ve siyasi alanda tüm hakları elde etmiştir.**
 C) Çağdaş ve laik bir toplum olma yolunda önemli bir adım atılmıştır.
 D) Türk kadını aile hayatında erkekle eşit statüye kavuşmuştur.

2 Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde hazırlanan ve ilk medeni kanun olan Mecelle'nin aile hukuku ile miras hukukuna yer vermemesi ve çağın gerisinde kalması yeni bir hukuk düzenlemesine ihtiyaç olduğunu göstermiştir. Bu amaçla Avrupa devletlerinin medeni kanunları araştırılmış ve İsviçre Medeni Kanunu'nun alınmasına karar verilmiştir. Böylece Mecelle kaldırılarak yapılan düzenlemeyle aynı zamanda hukuk alanında birlik sağlanmıştır. İsviçre Medeni Kanunu'nun alınmasında:

- ◆ Dönemin hazırlanmış en son kanunu olması
- ◆ İfadelerinin açık olması
- ◆ Sorunlara pratik çözümler getirmesi
- ◆ Laik, çağdaş ve Türk toplumunun yapısına uygun olması etkili olmuştur.

Buna göre;

- I. hukuk alanındaki ikiliklere son verildiği,
 II. hukuk alanında Batı'nın örnek alındığı
 III. toplumu geri bırakan geleneksel hukuk kurallarının terk edildiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
 B) II ve III
 C) I ve III
 D) I, II ve III

Mecelle'de Ne Vardı?	Medeni Kanun'da Ne Var?
Din kurallarına göre karar verilen konulara yer verirdi.	Laiklik ilkesini temel alır. Hukukta bütün Türk vatandaşlarını kapsayacak şekilde kadın-erkek eşitliğini esas alır.
Sadece eşya ve borçlar hukukunu esas alırdı.	Aile içi hukuk kurallarına yer verir. Evlenme, boşanma gibi konuları içermenin yanında çocukların haklarını da korur.
Kız çocukları erkek çocuklardan daha az miras alırdı.	Mirastan kadın ve erkek eşit oranda pay alır.
Mahkemelerde kadınların şahitliği kabul edilmiyordu.	Mahkemelerde kadın ve erkeklerin şahitliğinde eşitlik ilkesi uygulanır.
Erkekler birden fazla kadınla evlenebiliyordu.	Tek eşli evlilik ve resmi nikâh zorunluluğu vardır. Kadınlara iş hayatında istediği mesleği seçme ve yapma hakkı tanır.

Tablodaki karşılaştırmalar değerlendirildiğinde Medeni Kanun'la aşağıdakilerden hangisinin değiştiği söylenebilir?

- A) Kadının ailedeki konumu
 B) Toplumsal eşitlik
 C) Dini serbestlik
 D) **Yönetimde demokratik uygulamalar**

4 Hukuk, toplumun ve fertlerin ortak çıkarlarını korumak amacıyla konulan ve devletin yaptırım gücüyle hayata geçirilen kurallar bütünüdür. İnsanların güvenli bir ortamda barış ve mutluluk içinde yaşayabilmeleri için hukuka ihtiyaç vardır. Ancak hukukun varlığı kadar o hukuk sisteminin çağın koşullarına uygun şekilde sürekli yenilenmesi de önemlidir. Çünkü kimi zaman kanunların çağın gerisinde kalması hukukun ihtiyaçlarına cevap vermemesi sonucunu doğurur. Cumhuriyet öncesi dönemde kanunlar değişen koşullar gereği yenilenip geliştirilemediğinden ülkemizde çeşitli sorunlar ortaya çıkmıştı. İnsanlar dini inançlara göre farklı hukuk kurallarına tabi oldukları için ülkemizde hukuk birliği sağlanamamıştır.

Verilen metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı çıkarılamaz?

- A) Hukuk neden önemlidir?
- B) Cumhuriyet Dönemi hukuk sisteminin özellikleri nelerdir?
- C) Osmanlı hukuk sisteminin eksiklikleri nelerdir?
- D) Hukuk kuralları neden sürekli yenilenmelidir?

5 Cinsiyet farklılıkları birbirlerinin alternatifi değil tamamlayıcıdır. Hayatın tüm alanlarında ve tarihteki tüm başarılarında kadın ve erkeğin birlikteliği söz konusudur. Millî Mücadele ve cumhuriyet, kadın ve erkeğiyle birlikte Türk milletinin başarısıdır. Atatürk cumhuriyetin ilanıyla birlikte egemenlik ve eşitlik ilkesi çerçevesinde haklar kazanılmasını sağladı. Cumhuriyet yönetiminde kadınlar hukuki açıdan erkeklerle aynı haklara sahip oldu. Atatürk'ün ülkeyi dolaşarak kamoyunu kadın hakları konusunda yapacağı büyük değişikliğe hazırlamasının ardından 17 Şubat 1926'da Medeni Kanun kabul edildi ve altı ay sonra yürürlüğe girdi.

Buna göre;

- I. Kadın – erkek eşitliği sağlanmaya çalışılmıştır.
- II. Atatürk kadın hakları konusunda öncülük etmiştir.
- III. Kadınlar ülke yönetimine doğrudan katılma hakkı elde etmiştir.

Yorumlarından hangileri yapılamaz?

- A) I ve II
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) Yalnız I

6 Medeni hukuk insanların hak ve yükümlülükleri ile toplumsal ilişkilerini düzenler. Osmanlı Devleti'nde Medeni Hukuk'un temeli Mecelle adıyla bilinen kanun kitabına dayanıyordu. Ancak Mecelle yalnızca Müslümanlara yönelik düzenlemeler içerdiğinden diğer dinlere mensup Osmanlı vatandaşlarını kapsamıyordu. Bu kanunda kadın – erkek eşitliği de gözetilmemiştir. Oysa Türk kadını tarihin çok eski devirlerinde bile toplum içinde önemli bir yere sahipti. Orta Asya Türk devletlerinde hakanın eşi olan hatun törenlerde hazır bulunur, emirnameler, “hakan ve hatun buyuruyorlar ki” sözüyle başlardı. Bu durum Atatürk tarafından şu şekilde ifade edilmiştir: “kadınlarımızın her millette olduğu gibi bizim milletimiz için de ne kadar yüksek ehemmiyeti olduğunu söylemeye lüzum yoktur. Bizim milletimizde kadın, eskiden bu ehemmiyeti hakikaten en yüksek derecede kazanmıştır.”

Bu parçada geçen “Hakan ve hatun buyuruyorlar ki” ifadesi ile aşağıdakilerin hangisi anlatılmak istenmiştir?

- A) Türk devletlerinde hatunun devletin ikinci yöneticisi olduğu
- B) Türk toplumunda kadına büyük önem verildiği
- C) İlk Türk devletlerinde hatunun yargı işlerine baktığı
- D) Hatunun töreye göre hareket ettiği

7 Türk Medeni Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra Türk kadını birçok siyasal, sosyal ve ekonomik kazanımlar elde etti. Atatürk erkeğe olduğu gibi kadına da insancıl bir açıdan yaklaşarak kadının da medeni, siyasi ve kültürel haklarda erkek ile eşit tutulmasını sağlayacak çağdaş atılımları gerçekleştirmiştir. Çağdaş bir toplum olabilmenin ve çağdaş bir hukuk devleti kurmanın ilk şartı kadının da bir vatandaş ve özgür bir insan olarak kabul edilmesi, aynı zamanda kadına haklarını tanımak ve saygı göstermektir.

Buna göre Medeni Kanun'la ilgili;

- I. Kadın–erkek arasındaki ayrımcılık sona ermiştir.
- II. Çağdaşlaşma yolunda önemli bir adım atılmıştır.
- III. Kadının toplumsal alandaki saygınlığı artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I, II ve III

1 Dönemin Millî Eğitim Bakanı Reşit Galip, ülkemizdeki tek yüksek öğretim kurumu olan İstanbul Darülfünunun durumunu şu sözlerle ifade etmiştir: “Memlekette sosyal ve siyasi büyük inkılaplar oldu. Darülfünun bunlara karşı tarafsız bir gözlemci gibi kaldı. Ekonomik alanda anlamlı hareketler oldu. Darülfünun bunlardan habersiz göründü. Hukukta önemli değişiklikler oldu. Darülfünun yalnız yeni kanunlarını öğretim programına almakla yetindi. Harf Devrimi oldu. Öz dil hareketi başladı. Darülfünun hiç önemsemedi. Yeni bir tarih anlayışı, millî bir hareket halinde bütün ülkeyi sardı. Darülfünunda buna ilgi uyandırabilmek için üç yıl kadar uğraşmak ve beklemek gerekti. İstanbul Darülfünunu artık durmuştu, kendisine kapanmıştı. Her şeyden soyutlanmış hâlde dış alemden elini ayağını çekmişti.”

Verilen metinde Darülfünunun İstanbul Üniversitesine dönüştürülmesinin nedenlerinden hangisine değinilmemiştir?

- A) Gelişmelere ayak uyduramaması
- B) Gelenekçi bir anlayışa sahip olması
- C) Devlet bütçesine gereksiz harcamalar getirmesi
- D) Durağan bir eğitim anlayışına sahip olması

2 Atatürk, güzel sanatların diğer kolları gibi resim ve heykeli de ilerlemenin ölçütü olarak görüyordu. Bu nedenle güzel sanatların diğer alanlarında da inkılapçı bir yaklaşım sergiledi. Böylece o güne kadar ülkemizde yeterince gelişmemiş olan resim ve heykel sanatları yeni bir gelişim sürecine girdi. Onun isteği doğrultusunda 1923 yılında başlatılan “Yurt Gezileri” adlı projeye ülkemizin çeşitli yerlerine ressamı gönderildi. Bu geziler sırasında yapılan resimler cumhuriyetin onuncu yılı nedeniyle Ankara’da açılan “İnkılap Sergisi”nden halkın beğenisine sunuldu. Açılışını, Atatürk’ün yaptığı bu sergideki resimler konusunu genellikle inkılaplardan alıyordu. “Yurt Gezileri” ve “İnkılap Sergisi” gibi adlar verilen proje ve etkinlikler cumhuriyetimizin daha sonraki yıllarında da devam etti. Diğer yandan ülkemizin ilk resim galerisi ve resim heykel müzesi de Atatürk tarafından yine aynı dönemde açıldı.

Parçada geçen “Yurt Gezileri” ve “İnkılap Sergisi” gibi etkinliklerin;

- I. resim sanatının geniş kitlelere yayılmasını sağlama,
- II. inkılaplar konusunda halkın bilinçlenmesini sağlama,
- III. Atatürk’ün kendisini geniş kitlelere tanıtmaya

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III

3 1922 yılında Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı adıyla yeni bir teşkilat kurulmuştur.

Atatürk’ün;

- I. “Efendiler!.. Hepiniz milletvekili olabilirsiniz! Bakan olabilirsiniz! Hatta cumhurbaşkanı olabilirsiniz fakat sanatkar olamazsınız.”
- II. “İlim ve fen nerede ise oradan alacağız ve her millet ferdinin kafasına koyacağız. İlim ve fen için kayıt ve şart yoktur.”
- III. “Spor, yalnız beden kabiliyetinin bir üstünlüğü sayılmaz. İdrak ve zekâ, ahlak da bu işe yardım eder... Ben, sporcunun zeki, çevik ve ayı zamanda ahlâklısını severim!”

sözlerinden hangileri bu teşkilatla ilişkilendirilemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III

4 1928 yılında Harf İnkılabı’ndan sonra Millet Mektepleri açıldı. Atatürk bu çalışmalara bizzat katılarak “Millet Mektepleri Başöğretmeni” unvanını aldı. Bu mekteplerin amacı halkın okuryazar oranını yükseltmek ve kadın – erkek bir arada halka yeni harfleri öğretmektir. Millet Mekteplerinde öğretmenlerin yetmediği durumlarda, askerlerini onbaşı ve çavuş olarak yapanlar eğitmen olarak kurslara alındı. Bunu takiben köy öğretmen okulları açıldı. Bu okullarda temel eğitimin yanı sıra, mesleki eğitime de önem verildi. Millet Mekteplerinin açılmasıyla birlikte toplumdaki okuryazar oranında büyük artış meydana geldi. Okullarda verilen mesleki eğitimle birlikte halkın iş sahibi olması ve ekonominin gelişmesi yönünde önemli bir adım atılmış oldu. Böylece Türk inkılabının temel hedefi olan Türk toplumunu çağdaş medeniyet seviyesinin üzerine çıkartma hedefi doğrultusunda eğitim alanında önemli kazanımlar elde edildi.

Buna göre Millet Mektepleri ile ilgili;

- I. Karma eğitim faaliyetleri yürütülmüştür.
- II. Atatürk’ün öncülüğünde topyekün eğitim seferberliği başlatılmıştır.
- III. Toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik alanda gelişmesine katkıda bulunmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) I, II ve III

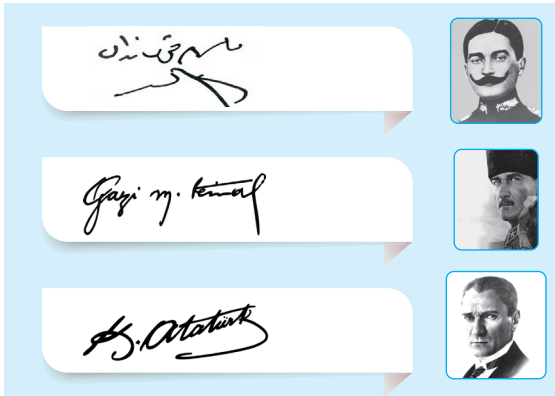
5

- ◆ Türkiye dâhilinde bütün eğitim ve bilim kuruluşları Millî Eğitim Bakanlığına bağlıdır.
- ◆ Şerîye ve Evkaf Vekaleti veya özel vakıflar tarafından yönetilen bütün medreseler ve okullar Millî Eğitim Bakanlığına devredilir.
- ◆ Şerîye bütçesinde mektepler ve medreseler için konulmuş olan ödenekler Millî Eğitim bütçesine geçirilir.
- ◆ Millî Eğitim Bakanlığı yüksek din uzmanları yetiştirmek üzere üniversitede bir İlahiyat Fakültesi kurar. İmamlık ve hatiplik gibi din hizmeti görececek memurların yetişmesi için de ayrı mektepler açılacaktır.
- ◆ Bu yasanın yayın tarihinden sonra, eğitim ve öğretimle meşgul olup millî müdafaaya bağlı olan Askerî Rüştiye ve İdadiler, Sıhhiye Vekâletine bağlı yetim mektepleri bütçeleri ve öğretim üyeleriyle beraber Millî Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır.

Buna göre Tevhid - i Tedrisat Kanunu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türkiye sınırları içindeki bütün okullar devletin denetimi altına alınmıştır.
- B) **Yüksek din uzmanları yetiştirmek için eğitim faaliyetleri Diyanet İşleri Bakanlığına verilmiştir.**
- C) Eğitime laik ve çağdaş bir nitelik kazandırılmıştır.
- D) Millî Eğitim Bakanlığı bilimsel ve mesleki eğitim ihtiyacına cevap verecek şekilde yapılandırılmıştır.

6

Atatürk'ün imzalarındaki değişimin aşağıdaki inkılaplardan hangileriyle ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Millet Mekteplerinin açılması – Halkevlerinin açılması
- B) **Harf İnkılabı – Soyadı Kanunu**
- C) Türk Dil Kurumu – Harf İnkılabı
- D) Harf İnkılabı – Üniversite Reformu

7

Türk milleti, kültürüne sahip çıktığı dönemlerde büyük devletler kurmuştu. Yüksek kültür ve medeniyete temsilcilik etmiştir. Atatürk, yeni Türk devletini ve toplumunu millî kültür ve değerlerimizle geliştirmek istedi. Yeni Türk devletini, millî birlik ve beraberlik temelleri üzerinde inşa etmeyi amaç edindi. Bu amaçla Türk kültürünün iki önemli kaynağı olan Türk dili ve tarihi alanındaki araştırmalara büyük önem verdi. Atatürk, millî kültür ve kimliğimizi sağlam temeller üzerinde oturtmak amacıyla 1931'de Türk Tarih Kurumunu kurduktan sonra 1932'de de Türk Dil Kurumunu kurdu.

Türk Dil Kurumunun amaçları şunlardır:

- ◆ Türkçeyi yabancı dillerin etkisinden kurtarmak
- ◆ Türkçenin gelişmesini sağlamak
- ◆ Dilde millileşme ve sadeleştirmeyi benimsemek
- ◆ Türkçeyi resmi dil hâline getirmek

Buna göre Türk Dil Kurumu ile ilgili;

- I. Türkçeyi herkesin konuşabileceği bir dil hâline getirmiştir.
- II. Türkçenin zenginliklerini ortaya çıkarmıştır.
- III. Türk kültürünün korunmasına katkı sağlamıştır.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

8

Atatürk: "Arkadaşlar, güzel dilimizi ifade etmek için yeni Türk harflerini kabul ediyoruz. Arkadaşlar, bizim güzel, ahenkli, zengin dilimiz yeni Türk harfleri kendini gösterecektir. Asırlardan beri kafalarımızı demir çerçeve içinde bulduran, anlaşılmayan ve anlayamadığımız işaretlerden kendimizi kurtarmak zorundayız. Dilimizi kesinlikle anlamak istiyoruz...Vatandaşlar, yeni Türk harflerini çabuk öğreniniz. Bütün millete, kadına, erkeğe, köylüye, çobana, hamala, sandalciya öğretiniz."

Buna göre harf inkılabının yapılmasının;

- I. konuşma dili ile yazı dilini bütünleştirme,
- II. konuşma diline uyumlu yeni bir harf düzenine geçme,
- III. Türkçenin diğer dillerden üstün olduğunu kanıtlama

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

1 Atatürk'ün kadın haklarına ve erkekler kadar eşit haklara sahip olmaları gerektiğine inancı her zaman olmuştur. Bu uğurda sosyal, ekonomik ve siyasi anlamda çalışmalar yapmıştır. Özellikle siyasi anlamda demokrasinin ülkemizde uygulanmasını tam olarak sağlamak adına, kadın-erkek eşitliğini gerçekleştirebilmek için çoğu dünya ülkesine göre daha erken kadınlara seçme ve seçilme hakkını vermiş ve bir kez daha tarihe geçmiştir. Kadınlarımız 1930'da belediye seçimlerine katılma hakkına, 1933'te muhtarlık seçimlerinde seçme ve seçilme hakkına ve 1934'te ise milletvekili seçme ve seçilme hakkına sahip olmuştur.

Buna göre Atatürk Türkiye'de;

- I. modern toplum,
- II. demokratik toplum,
- III. çağdaş toplum

anlayışlarından hangilerinin yerleşmesine katkıda bulunmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

2

- ◆ 26 Aralık 1925'te iki ayrı kanunla uluslararası saat sistemi ve miladi takvim kabul edildi. Bu kanun 1 Ocak 1926'dan itibaren yürürlüğe girdi.
- ◆ 20 Mayıs 1928'de uluslararası rakamlara geçilmesi kabul edildi.
- ◆ 26 Mart 1931'de uzunluk ölçüsü olarak metre, ağırlık ölçüsü olarak kilogram kabul edildi.
- ◆ 1 Haziran 1935'te hafta sonu tatili, cuma gününden pazar gününe alındı.

Yukarıdaki değişikliklerin;

- I. uluslararası ilişkilerde çağdaş dünya ile uyum sağlama,
- II. ticari ve mali konulardaki karışıklıkları giderme,
- III. yurt içinde ve uluslararası düzeyde yürütülen ekonomik ilişkilerde kolaylık sağlama

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye yönelik olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) Yalnız I
C) I ve III D) I, II ve III

3 30 Kasım 1925'te TBMM tarafından çıkartılan bir kanunla;

- ◆ Tekke, zaviye ve türbeler kapatıldı.
- ◆ Şeyhlik, dervişlik, müritlik, dedelik, seyitlik, çelebilik, babalık, emirlik, naiplik, halifelik, büyüçülük gibi lakap ve unvanlar ile falcılık ve muskacılık gibi işler yasaklandı.
- ◆ Tarikatları simgeleyen giysi ve törenler yasaklandı.

Bu kanunla Türk toplumuna;

- I. laik,
- II. çağdaş,
- III. teokratik

anlayışlardan hangilerinin kazandırılmaya çalışıldığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) II ve III

4 Osmanlı Devleti'nde takvim, saat, rakam ve ölçü birimleri Batılı devletlerin kullandıklarından farklıydı. Bu farklılıklar, devletler arası ekonomik ilişkilerde sorunlara yol açıyordu. Ülke içinde de ölçü birimlerinde birlik ve tutarlılık yoktu. Ülkenin farklı yerlerinde farklı birimler kullanılabiliyordu. Bu da ülke içinde sosyal ve ekonomik ilişkilerde karışıklığa neden oluyordu.

Verilen bu sorunların giderilmesi için aşağıdakilerden hangisinin yapıldığı söylenemez?

- A) 1931'de kabul edilen bir kanunla bölgeden bölgeye değişen arşın, endaze ve okka gibi ölçü birimlerinin yerine, uluslararası geçerliliği olan ölçü birimlerine geçildi.
- B) 1925'te kıyafet alanında yapılan düzenlemeyle çağdaş milletler ailesinin bir parçası olmanın yolu açıldı.
- C) Ağırlık birimi olarak kilogram, uzunluk birimi olarak metre kullanılmaya başlandı.
- D) Avrupa ile sosyal ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi için 1928'de çıkarılan Uluslararası Rakamların Kabulü ile Avrupa devletlerinin kullandığı rakamlar kabul edildi.

5 Tarikat mensuplarının dini ve sosyal faaliyetlerini gerçekleştirdikleri yerlerin büyüklerine tekke, küçüklerine ise zaviye denilmiştir. Tekke ve zaviyelerin amaçlarından uzaklaşması, batıl inançların önüne geçmek, dinin istismar edilmesini önlemek, toplumsal statüde eşitliği sağlamak gibi sebepler tekke, zaviye ve türbelerin kapatılmasının gerekçeleri arasında yer almaktadır. Daha sonra çıkarılan bir kanunla; şeyhlik, dervişlik, dedelik, seyitlik, çelebilik ve türbedarlık gibi toplumsal ayrıcalık ifade eden unvanlar da kaldırıldı. Osman Gazi, Kanuni, Mevlana, Hacı Bektaşî Veli gibi din büyüklerinin ve devlet adamlarının türbeleri hariç diğer türbeler kapatılmıştır.

Buna göre;

- I. Din büyüklerine ve devlet adamlarına saygı gösterilmiştir.
- II. Tekke ve zaviyelerin gerçek amaçları dışına çıkılmaları kapatılmalarına neden olmuştur.
- III. Toplumsal alanda ayrıcalık bildiren bazı unvanlar kaldırılarak toplumsal eşitlik sağlanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) Yalnız III
C) II ve III D) I, II ve III

6 Osmanlı Dönemi'nde kullanılan takvim ve saat sistemleri ile rakamlar ve ölçü birimleri Batı ülkelerinde kullanılanlardan farklıydı. Bu nedenle Cumhuriyetin ilk yıllarında uluslararası takvim, saat, rakam ve ölçü birimleri kabul edildi.

Buna göre takvim, saat ve ölçülerde değişim Atatürk'ün aşağıdaki sözlerinden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Eski ihtiyaçlara göre yapılmış şeyleri, ihtiyaç ilerledikçe yenilemek lazımdır. Bu eksik vasıtalarla arzu olunan şeyleri elde etmeye imkân yoktur. Hukuk uzmanları, hemen bu yolda çalışmaya başlamalıdır.
- B) Halkın saflığından istifade ederek milletin maneviyatına musallat olan kimseler ve onların takipçileri ve müritleri, elbette ki birtakım cahillerden ibarettir.
- C) Sosyal ve ekonomik hayatımız medeni milletlerin eriştiği derecelere göre düzenlenmelidir.
- D) Medeniyetin kudret ve yüksekliği karşısında, Orta Çağ'a ait zihniyetlerle, ilkel hurafelerle yürümeye çalışan milletler mahvolmaya veya hiç olmazsa esir ve aşağı olmaya mahkumdurlar.

7 Şapka inkılabı ile ilgili dönemin Kültür Bakanı Saffet Arıkan'ın bir anısı verilmiştir. "Atatürk'ün epeyce zamandan beri zihninin şapka meselesiyle meşgul olduğunu biliyordum. Birkaç arkadaşını Beyoğlu'nda şapka giydirerek gezdirmiş, yapacağı akışları incelemiştir. Sözlerine şöyle devam etti: Niçin Kastamonu'yu seçtiğimi bilemezsin. Dur, anlatayım. Bütün vilayetler beni tanırlar. Yeni üniforma ile yahut fesli, kalpaklı, sivil elbise ile görmüşlerdir. Yalnız Kastamonu'ya gidemedim. İlk önce nasıl görürse öyle alışır, yadırgamazlar. Üstelik bu vilayet halkının hemen hepsi asker ocağından geçmişlerdir. İtaatlıdırler, cana yakındılar. Adları körü körüne bağlı çıksa da anlayışlıdırler. Bunun için Diyanet İşleri Reisi Rıfat Efendi üzerinde yapacağı tesiri düşünüyor, onun kırılmasını istemiyordu. Ankara'da kendisini karşılayanları, şapkasını çıkararak selamlarken gözü hep Rıfat Efendi'de idi. Büyük bir anlayış gösterdi. O da sarıklı fesini çıkararak Gazi'yi çok sevindirmişti. Hoca'yı otomobile aldı. Kendi başında şapka vardı. Rıfat Efendi'nin başı açıktı. Böylece şehre girdiler.

Verilen parçaya yönelik en uygun soru aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Mustafa Kemal'in şapka giymek için Kastamonu'yu seçmesinin nedenleri nelerdir?
- B) Diyanet İşleri Reisi Rıfat Efendi'nin şapka konusundaki görüşleri nelerdir?
- C) Kastamonu halkının şapka konusundaki düşünceleri nelerdir?
- D) Kültür Bakanı Saffet Arıkan'ın Atatürk hakkındaki düşünceleri nelerdir?

8 Cumhuriyet kurulana kadar insanların soyadı yoktu. İnsanlar aile unvanlarına, baba adlarına, mesleklerine, doğdukları şehirlere veya fiziksel özelliklerine göre tanınıyordu. Bu nedenle yeni Türk devletinde Soyadı Kanunu kabul edildi.

Bu kanunun kabul edilmesinde;

- I. modern bir toplum oluşturma,
- II. sosyal yaşamda eşitliği sağlama,
- III. resmi işlerde karışıklığı giderme,
- IV. inanç özgürlüğünü yerleştirme

amaçlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve IV B) I, II ve III
C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

1

- ◆ Yurt içinde ham madde üretimine dayalı sanayi dalları kurulacak.
- ◆ Yabancıların kurdukları tekellerden kaçınılacak.
- ◆ Sanayi mallarının gümrük vergileri ile korunması sağlanacak.
- ◆ Sanayi desteklenecek ve millî bankalar kurulacak.
- ◆ Devlet özel sektörün gerçekleştiremediği girişimlere bizzat el atacak.

İzmir İktisat Kongresi'nin yukarıdaki kararları değerlendirildiğinde yeni Türk devletinin ekonomik politikasının;

- I. millî bir ekonomi oluşturma,
- II. yabancı sermayeye karşı yerli sermayeyi kurma,
- III. yatırımları yerli imkânlar kullanarak yapma

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) II ve III D) I, II ve III

2

İzmir İktisat Kongresi'nin kapanışında konuşan Kâzım Karabekir Paşa, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik durumu şu çarpıcı sözlerle özetlemiştir:

"... Doğduğu günden itibaren çocuklarımızın boğazına yabancı sütü dökersek, yabancı bez ve pamuklarına sarıp yine yabancı beşiğine yatırırız, ayağındaki patiğinden, başındaki mavi nazar boncuğuna ve elindeki teneke parçasına kadar yabancı malından yaparsak, Avrupa'da çakılmış dört tahtadan ibaret olan sandalyeler en ücra yerlere kadar girerse ve üstüne bir de kulaklarına, benim oğlum paşa olacak, gibi ninniler söyleyerek uyutucu telkinler yaparsak, büyüdükten sonra doğaldır ki üzerinde ve çevresinde, artarak yabancı mallar bulunacak ve paralarımız akıp gidecektir..."

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ham maddesi yurt içinde yetişen sanayi dallarına ağırlık verilmeli
B) **Yabancı sermayeye gümrük serbestliği getirilmeli**
C) Ulusal ve tam bağımsız ekonomi oluşturulmalı
D) Millî sermaye oluşturulmalı

3

Mustafa Kemal, Gazi Orman Çiftliği'nde

Çevreye ve doğaya büyük önem veren Atatürk, Ankara'da kuracağı çiftlik ile Türk tarımının gelişmesinde çiftçiye rehberlik yapmak istedi. Belirli planlamalar ve hedefler doğrultusunda çalışmalara başlandı ve Gazi Orman Çiftliği kuruldu.

Bu çiftlikte;

- ◆ İklim'e uygun yeni tarım ürünlerini yetiştirmek
- ◆ Makineli tarım konusunda öncülük edip bu konuda eğitim vermek
- ◆ Ziraat lisesi mezunlarına uygulamalı eğitim vermek
- ◆ Verimli iyi cins hayvanları yetiştirip çoğaltılarak köylüye damızlık sağlamak
- ◆ Ankara halkının dinlenmesi ve eğlenmesi için uygun ortam oluşturmak

gibi amaçlar hedeflenmiştir.

Buna göre Gazi Orman Çiftliği'nde;

- I. hayvancılığın geliştirilmesi,
- II. modern tarımın yapılması,
- III. üretimde çeşitliliğin artırılması,
- IV. sosyal alanların oluşturulması

faaliyetlerinden hangilerinin amaçlandığı söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve IV
C) I, II ve III D) I, II, III ve IV

4 Mustafa Kemal çiftlik kurma işine 1925 yılında Ankara'nın yanı başındaki bozkır, ağaçsız, ortasında bataklık ve sazlıkların bulunduğu bu geniş araziye satın alarak başladı. Onun bu işe başlarken gerçekleştirmek istediği amaçları şunlardı:

- ◆ Arazide bulunan bataklığı kurutup orman yetiştirerek Ankara'nın havasını güzelleştirmek
- ◆ Tohum ıslahı yapmak
- ◆ Ankara'nın iklimine uygun yeni bitki türlerini denetleyerek bunların yayılmasını sağlamak
- ◆ Ankara'nın her yerinin ağaçlandırılması için fidan yetiştirip halka dağıtmak
- ◆ Makineli ziraatin nasıl yapıldığını göstererek Türk çiftçisini makineli ziraate yöneltmek
- ◆ Ziraat eğitimi gören gençlere staj yapabilecekleri bir uygulama alanı oluşturmak

Buna göre Atatürk orman çiftliğindeki faaliyetler ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Bilimsel esaslara uygun tarımsal faaliyetler yürütülmüştür.
- B) Çiftlikteki çalışmalar sadece Ankara çiftçisine model olsun diye uygulanmıştır.
- C) Modern yöntemlerle ıslah edilen arazi ağaçlandırılmıştır.
- D) Traktörlerin işlediği verimi yüksek tahıl türleri denenmiştir.

5 İzmir İktisat Kongresi'nde;

- ◆ Ham maddesi yurt içinde yetişen sanayi dallarının kurulması
- ◆ Yabancıların kurduğu tekellerden kaçınılması
- ◆ Sanayinin teşviki ve millî bankaların kurulması gibi kararlar alınmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin amaçlandığı söylenemez?

- A) Ekonomi alanında millileştirmenin gerçekleştirilmesi
- B) Öz kaynaklarımızla kalkınmanın sağlanması
- C) Kalkınmada sermaye desteğinin alınması
- D) Ekonomik kalkınmada yerli sermayeye destek verilmesi

6 Aşağıda cumhuriyetin ilk yıllarında tarım alanındaki gelişmeler verilmiştir.

- ◆ Ürün üzerinden peşin olarak alınan Türk köylüsü için ağır bir yük olan aşar vergisi kaldırılmıştır.
- ◆ Köylüye ucuz kredi sağlamak için Ziraat Bankasının imkânları artırılmıştır.
- ◆ Tarım Kredi Kooperatifleri, fidanlık ve üretim çiftlikleri ile Yüksek Ziraat Enstitüsü kurulmuştur.
- ◆ Topraksız köylüye toprak vermek amacıyla, 1929'da Toprak Reformu Kanunu çıkarılmıştır.

Buna göre tarım alanındaki gelişmeler ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Devlet desteğiyle köylünün, üretimde daha verimli hâle gelmesine çalışılmıştır.
- B) Tarım alanında modernleşme gerçekleştirilmiştir.
- C) Büyük toprak sahiplerine yeni topraklar dağıtılmıştır.
- D) Tarımın geliştirilmesi için üreticinin önündeki engeller kaldırılmıştır.

7 Sanayi Alanında Gelişmeler

- ◆ Özel sektörü sanayi alanına çekmek ve özendirmek için "Teşvik-i Sanayi Kanunu" çıkarılmıştır. Ancak halkın elinde yeterli sermaye bulunmadığından temel tüketim mallarını ve önemli hizmetleri devlet üretmeye başlamıştır.
- ◆ 1933'te, ilk Beş Yıllık Kalkınma Planı uygulanarak devletçilik ilkesine geçilmiş ve temel sanayinin devlet eliyle gerçekleştirilmesine başlanmıştır.
- ◆ Tekstil, yapay ipek, cam, deri ve kağıt fabrikaları; 1939'da Karabük'te ilk demir-çelik fabrikası devlet tarafından açılmıştır.
- ◆ Yer altı zenginliklerini ortaya çıkarmak amacıyla MTA (Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü) kurulmuştur. (1935)

Sanayi alanındaki bu gelişmeler ile aşağıdaki yorumlardan hangisi ilişkilendirilemez?

- A) Cumhuriyetin ilk yıllarında birçok yatırım devlet eliyle yapılmıştır.
- B) Devlet sanayi alanındaki yatırımlar için sermaye sahiplerine gereken desteği vermemiştir.
- C) Ülkenin yer altı kaynaklarının tespiti yapılarak bu alanda işletmeler kurulmuştur.
- D) Sermaye yetersizliği sanayinin ülke geneline yayılmasını engellemiştir.

1 Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde art arda yaşanan savaşlar, göçler ve ekonomik imkânların yetersizliği sebebiyle sağlık alanlarında önemli sorunlar ortaya çıkmıştı. Ülke genelinde sıtma, trahom, frengi ve verem gibi salgın hastalıklar nedeniyle çok sayıda insan hayatını kaybetmişti. Türkiye Cumhuriyeti, sağlık ve sosyal yardım işlerini bir bütün olarak ele aldı. İlk olarak 2 Mayıs 1920 tarihli Kanun'la TBMM, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığını oluşturarak sağlık alanlarında örgütlü çalışmayı başlattı. Ankara'da Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü kurularak Türkiye'de halkın sağlığının korunması amacıyla temel laboratuvar hizmetleri verilmeye başlandı (1928). Bütün yurttaki salgın hastalıklara karşı kampanyalar düzenlendi. Aşı ve serum üretimini karşılama görevi Hıfzıssıhha Enstitüsüne verildi. Yapılan sistemli çalışmalar sonucunda sıtma, trahom, frengi ve verem gibi salgın hastalıklar engellendi.

Verilen metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

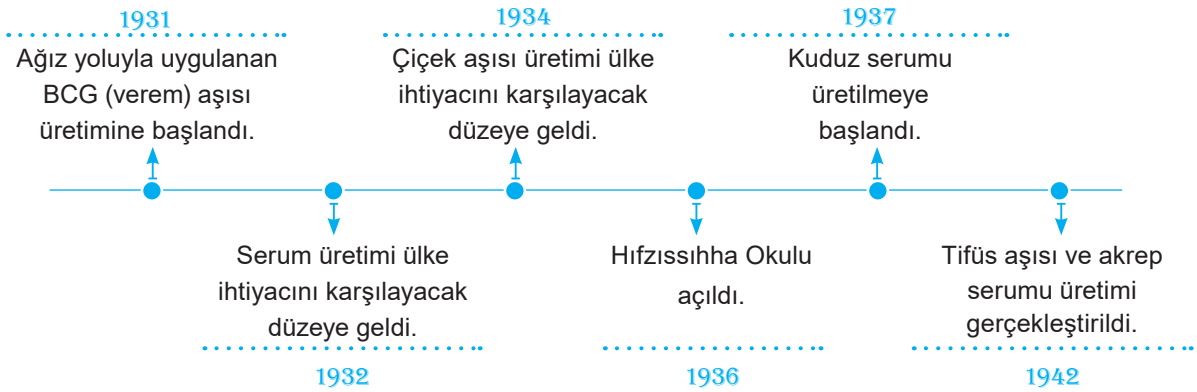
- A) Sağlık alanında yapılan çalışmaların istatistik sonuçlarına
- B) İnsan ölümlerinin sebeplerine
- C) Salgın hastalıklarının türlerine
- D) Sağlık alanında örgütlü çalışmaların ne zaman başladığına

2 Cumhuriyet öncesi dönemde ülkemizde sağlık ile ilgili bir bakanlık yoktu. Hastane ve hekim sayımız ihtiyacın çok altındaydı. Ülkemizin hekim yetiştiren tek kurumu olan Darülfununda tam anlamıyla çağdaş bir tıp eğitimi verilemiyordu. Yeterli kaynak ayrılmadığı için insanlarımız tıp biliminin geliştirdiği korunma, teşhis ve tedavi yöntemlerinden yararlanamıyordu. Bu nedenle pek çok vatandaşımız erken yaşlarda hayatını kaybediyordu. Millî Mücadele'nin başladığı günlerde askerimiz bir yandan düşmanla çarpışırken bir yandan tifo, tifüs, kolera, trahom, verem, sıtma ve çiçek gibi salgın hastalıklarla mücadele ediyordu. Cephe gerisindeki insanların durumu da pek farklı değildi. Bu nedenle Mustafa Kemal sağlıkta iyileştirme hareketine daha savaş sürerken başladı. TBMM'nin açılışından sonra çıkarılan kanunla Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletinin (Sağlık ve Sosyal Yardımlaşma Bakanlığı) kurulmasını sağladı.

Verilen parçaya göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Millî Mücadele Dönemi'nden itibaren sağlık hizmetlerine büyük önem verilmiştir.
- B) Devlet sağlık hizmetlerini temel görevlerinden biri olarak görmüştür.
- C) Salgın hastalıkların engellenmesinde istenilen başarıya ulaşamamıştır.
- D) Sağlık alanındaki geri kalmışlık erken ölümleri beraberinde getirmiştir.

3

Buna göre sağlık alanı ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Halkın sağlık konusunda bilinçlendirilmesi sağlanmıştır.
- B) Akademik çalışmalar yapılmıştır.
- C) Koruyucu sağlık tedbirleri alınmıştır.
- D) Salgın hastalıklara karşı zaman içerisinde başarılı çalışmalar yapılmıştır.

4

Yıllar	Hastane Sayısı	Yatak Sayısı	Doktor Sayısı	Doktor Başına Düşen Nüfus	Devlet Bütçesinden Sağlık Hizmetlerine Ayrılan Pay %
1923	86	6.437	55	19.860	2,2
1925	167	9.561	728	16.480	2,6
1930	182	11.398	1.182	12.220	2,0
1935	176	13.038	1.625	9.270	2,4
1940	198	14.388	2.387	7.420	3,0

Yukarıdaki tablo değerlendirildiğinde sağlık alanındaki gelişmeler ile ilgili hangi çıkarım yapılamaz?

- A) Devlet sağlık alanındaki hizmetlerini arttırarak devam ettirmiştir.
- B) Atatürk Dönemi'nde doktor sayısında önemli bir artış yaşanmıştır.
- C) Nüfus artışına oranla doktor sayısında azalma yaşanmıştır.
- D) Türkiye'de cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren sağlık alanındaki çalışmalar giderek artan bir ivme kazanmıştır.

5

Sağlık ve sosyal yardım hususunda takip ettiğimiz gaye şudur: "Milletimizin sıhhatinin korunması ve takviyesi, ölümün azaltılması, nüfusun arttırılması, bulaşıcı ve salgın hastalıkların etkisiz hâle getirilmesi, bu suretle millet fertlerinin dinç ve çalışmaya kabiliyetli bir hâlde sıhhatli vücutlar olarak yetiştirilmesi önemlidir."

Atatürk'ün bu sözlerinin;

- I. sağlıklı nesiller yetiştirme,
 II. geleceği güvenli bir Türkiye oluşturma,
 III. Batı'nın sağlık imkânlarından faydalanma

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
 B) I ve II
 C) Yalnız III
 D) II ve III

6

Atatürk, Türk milletinin sağlığı ile de yakından ilgilenmiş sağlıklı bir devlet düzeni sürdürebilmek ve toplum olabilmek için alınması gerek asgari tedbirleri ısrarla belirtmiştir. Sağlık ve sosyal yardım hususlarında takip ettiğimiz gaye şudur: Milletimizin sıhhatinin korunması ve takviyesi, ölümün azaltılması, nüfusun arttırılması, bulaşıcı ve salgın hastalıkların etkisiz hale getirilmesi, bu suretle millet fertlerinin dinç ve çalışmaya kabiliyetli bir halde sıhhatli vücutlar olarak yetiştirilmesi..Kendine devrimin ve devrimciliğin çeşitli ve yaşamsal görevler verdiği Türk vatandaşının sağlığı ve sağlamlığı her zaman üzerinde dikkatle durulacak ulusal sorunumuzdur. Çünkü Cumhuriyet, düşünsel, bilimsel ve bedensel bakımlardan güçlü ve yüksek düzeyli koruyucular ister.

Buna göre Atatürk aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemiştir?

- A) Sağlıklı bir devlet düzeni ancak sağlıklı bireyler yetiştirilmesiyle mümkün olabilir.
- B) Koruyucu sağlık hizmetleri için devlet ayrı bir bütçe oluşturmalıdır.
- C) Sağlık hizmetleri konusunda özel sektör devlete destek vermelidir.
- D) İnkılap hareketlerinde sağlık alanındaki yeniliklere öncelik verilmelidir.

7

Türkiye'de uzun süren savaşlar sonucunda sağlık sorunları artmıştı. İnsanların yetersiz beslenmesi bulaşıcı hastalıkların yayılmasına neden olmuştu. Atatürk, sağlık hizmeti götürmeyi devletin en temel görevi olarak görüyordu. Hıfzıssıhha Enstitüsünde 1932 yılında serum üretimi, 1934 yılında ise çiçek aşısı üretimi ülke ihtiyacını karşılayacak düzeye gelmiştir.

Buna göre;

- I. sağlık alanında gelişmelerin yaşandığı,
 II. halkın yaşam koşullarının iyileştirilmesi için çalışmaların yapıldığı,
 III. sağlık alanında dışa bağımlılığın azaldığı,
 IV. özel sektörün sağlık alanında yatırım yapmasına izin verilmediği

durumlarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
 B) I ve II
 C) II ve III
 D) Yalnız IV

1 Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlık savaşını ve ulusal egemenliğe dayalı cumhuriyetçi, halkçı ve laik bir devletin nasıl kurulduğunu anlatan "Nutuk", ulusa bir hesap verme niteliği de taşıdığından Atatürk, kendine ya da giriştiği devrime yönelik eleştiri ve suçlamalara da yanıt vermek gereğini duymuştur. Böyle olmasına karşın "Nutuk", sadece anlatım ve söz söyleme becerisine dayalı bir konuşma değildir. Her olay ve anlatım belgeye dayandırılmıştır. Bu özelliği ile "Nutuk", yeni Türkiye'nin oluşumunu içeren dokuz yılın bir tarihçesidir.

Buna göre Atatürk'ün yazdığı Nutuk adlı eser hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Halka hesap vermek amacıyla yazılmıştır.
- B) Devletin nasıl kurulduğu anlatılmaktadır.
- C) Belgelere dayandırılan tarihi bir kaynaktır.
- D) **Mustafa Kemal'in sadece hayatını anlattığı bir eserdir.**

2 Atatürk Gençliğe Hitabesi'nde cumhuriyet yönetimini hedef alabilecek tehditler konusunda uyarılarda bulunmuştur. "Zorla ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şartlardan daha acıklı ve daha korkunç olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, memleketi ele geçirenlerin siyasi emelleriyle birleştirebilirler."

Atatürk'ün yukarıda sözünü ettiği tehlikelerin gerçek olması durumunda Türk gençlerinden neler beklediğini ise "Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu durum ve şartlar içinde dahi vazifen: "Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda, mevcuttur!" sözleriyle ifade etmiştir.

Verilen metin aşağıdaki sorulardan hangisine cevap olarak verilmiştir?

- A) Cumhuriyetçilik ilkesinin özellikleri nelerdir?
- B) **Cumhuriyeti koruyup yüceltme konusunda Türk gençliğine düşen görevler nelerdir?**
- C) Türkiye'yi tehdit eden dış güçler kimlerdir?
- D) Atatürk cumhuriyeti niçin Türk gençliğine emanet etmiştir?

3 Millî birlik ve beraberliğin korunması, demokrasinin geliştirilmesi, halkın refah ve mutluluğunun temin edilmesi, her alanda akıl ve bilimin egemenliğinin etkin kılınması Atatürk ilke ve inkılaplarına sahip çıkmakla mümkündür. Bu nedenle Atatürk ilkelerini korumak Türk vatandaşlarının en önemli millî görevleri arasında yer alır. Bununla birlikte bu konuda en büyük görev Atatürk'ün "Ey yükselen yeni nesil! Gelecek sizindir! Cumhuriyeti biz kurduk, onu yükseltecek ve devam ettirecek sizsiniz." sözünde ifade ettiği gibi Türk gençliğine vermiştir.

Buna göre;

- I. millî birlik ve beraberliği bozacak davranışlardan kaçınma,
- II. Türkiye Cumhuriyeti'ni kalkındırmak için her alanda çalışma,
- III. kişi hak ve hürriyetine saygılı olma

amaçlarından hangileri Atatürk ilkelerine sahip çıkmak için vatandaşlara düşen görevler arasında yer alır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) **I, II ve III**

4 Atatürk, Cumhuriyet Halk Partisi'nin 15-20 Ekim 1927 tarihleri arasında gerçekleştirdiği ikinci büyük kongresinde Millî Mücadele'yi ve cumhuriyetin kuruluşunu anlatan uzun bir konuşma yaptı. Bu konuşma Nutuk adı altında kitaplaştırıldı. Atatürk, Nutuk'ta 1919 ve 1927 yılları arasındaki olayları belgelere dayalı olarak yazıp Türk tarihi için önemli bir kaynak oluşturdu. Nutuk, "19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktım." cümlesiyle başlar, Atatürk'ün Türk Gençliğine Hitabesi ile son bulur. Nutuk, ülkemizde defalarca kitap olarak basıldığı gibi birçok yabancı dile de çevrildi. Atatürk; Nutuk adlı eseriyle, başarılı bir komutan, deha bir lider olmasının yanında aynı zamanda iyi bir edebiyatçı ve hatip olduğunu da ortaya koymuştur.

Buna göre;

- I. Nutuk, en çok Batı'da ilgi görmüştür.
- II. Atatürk, çok yönlü özelliklere sahip bir liderdir.
- III. Millî Mücadele Dönemi Nutuk'ta anlatılmaktadır.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II
- B) Yalnız III
- C) Yalnız II
- D) **II ve III**

- 5 Atatürk, milletimizin cumhuriyet yönetimiyle elde ettiği kazanımlara dikkat çekmiştir. Türk milletinin varlığının devamı ve elde ettiği kazanımların sürekliliği için de Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin sonsuza kadar yaşatılması gerektiğine inanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'ni korumanın her Türk vatandaşı için millî bir görev olduğunu vurgulamıştır. Bu konuda da özellikle Türk gençliğine güvenmiş ve cumhuriyeti gençliğe emanet etmiştir. Atatürk Gençliğe Hitabesi'nde cumhuriyet yönetimini hedef alabilecek tehditler konusunda şu uyarılarda bulunmuştur: "Zorla ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şartlardan daha acıklı ve daha korkunç olmak üzere, memleketin dâhilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri şahsi menfaatlerini, memleketi ele geçirenlerin siyasi emelleriyle birleştirebilirler."

Atatürk yukarıdaki sözünü ettiği tehlikelerin gerçek olması durumunda Türk gençlerinden neler beklediğini ise "Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi vazifen; Türk istikbâl ve Cumhuriyeti'ni kurtarmaktır.! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda, mevcuttur!" sözleriyle ifade etmiştir.

Verilen parçaya göre cumhuriyeti koruyup yüceltme konusunda Türk gençliğine düşen görevler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Türk gençliği Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin sonsuza kadar var olabilmesi için iç ve dış tehditlere karşı duyarlı olmasıdır.
- B) Vatanın bağımsızlığını ve varlığını her daim korumalıdır.
- C) **Türkiye Cumhuriyeti'ne yeni topraklar katmak temel hedefi olmalıdır.**
- D) Soylu bir milletin neslinden geldiğini unutmamalıdır.

- 6 Atatürk Nutuk'ta "Efendiler, bu nutkumla ulusal varlığı sona ermiş sayılan büyük bir milletin, bağımsızlığını nasıl kazandığını bilim ve tekniğin son prensiplerine dayanan ulusal ve çağdaş bir devletin nasıl kurulduğunu anlatmaya çalıştım. Bugün ulaştığımız netice yüzyıllardan beri çekilen millî felaketlerin yarattığı uyanıklığın sonucu ve bu aziz vatanın her köşesini sulayan kanların bedelidir."

Buna göre Atatürk Nutuk adlı eserinde aşağıdakilerin hangisinden söz etmemiştir?

- A) Türk milletinin bağımsızlığını kazanmasından
- B) Yeni Türk devletinin dayandığı esaslardan
- C) **Yaşanan iç çekişmelerin devletin kurulmasını geciktirdiğinden**
- D) Ulusal ve çağdaş niteliklere sahip bir devletin kurulduğundan

- 7 Mustafa Kemal Atatürk, gelecek nesiller ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi için bir görev olarak kabul ettiği Nutuk adlı eserini hazırlarken birçok belgeyi gözden geçirmiştir. Gözden geçirdiği belgelerden bazıları şunlardır:

- ◆ Kişisel yazışmalar, telgraflar
- ◆ Genelgeler, kongre tutanakları
- ◆ TBMM tutanakları

Atatürk'ün "Nutuk" u belgelere dayandırarak yazması aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Bilimsel ve güvenilir bir özellik kazandırmak
- B) Çok satılmasını sağlamak
- C) Herkesin okumasını sağlamak
- D) Dış ülkelerde eleştirilmesini önlemek

1 Tarihte hiçbir lider Atatürk kadar milletine inanmamış ve güvenmemiştir. Kurtuluş Savaşı'nda bağımsızlık için girilen mücadelede Atatürk, ordusu ve silahı olmayan Türk milletinin yalnızca bağımsızlık inancına güvenmişti. Bağımsızlığın ve egemenliğin kazanılmasından sonra Atatürk, Türk milletine olan güvenini Onuncu Yıl Nutku'nda şöyle dile getirmiştir: "Daha az zamanda, daha büyük işler başaracağız. Bunda da muvaffak olacağımıza şüphem yoktur. Çünkü, Türk milletinin karakteri yüksektir. Türk milleti çalışkandır. Türk milleti zekidir." Bizler de Atatürk'ün söylediği gibi Türk milletine inanır ve güvenirse pek çok zorluğu kolayca aşmasını biliriz. Böylece Türk milletini çağdaşlaşma yolunda hak ettiği düzeye getirebiliriz.

Metinde verilen açıklamaya Kurtuluş Savaşı sürecinde yaşanan aşağıdaki gelişmelerden hangisi örnek olarak verilebilir?

- A) Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılması
- B) **Kuva-yı Milliye birliklerinin kurulması**
- C) Teşkilat-ı Esasiye'nin hazırlanması
- D) Mustafa Kemal'in Başkomutanlık Yasası ile TBMM'nin yetkilerini üzerine alması

2 Atatürk, bir arada yaşayan toplumların geçmişte yaşadıkları ve paylaştıkları duyguları bugünleri de etkilediğini biliyordu. Çünkü millî tarih bilincine sahip olmak, aynı zamanda bir arada ve bağımsız yaşamının da başlıca dayanağıdır. Türk milleti, millî tarih bilincine sahip olduğunu Kurtuluş Savaşı'nda bir araya gelerek göstermiştir. Atatürk, ilke ve inkılaplarının dayandığı esaslardan biri olan millî tarih bilincinin önemini bildiği için bu konuya dikkat çekmek amacıyla şöyle söylemiştir: ".....
....."

Boş bırakılan alana Atatürk'ün aşağıdaki sözlerden hangisi gelirse metinde anlatılmak istenen konu pekişmiş olur?

- A) **"Türk çocuğu atalarını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır."**
- B) "Türk milletinin karakteri yüksektir. Türk milleti çalışkandır. Türk milleti zekidir."
- C) "Hürriyet olmayan bir memlekette ölüm ve çöküş vardır. Her ilerleyişin ve kurtuluşun anası hürriyettir."
- D) "Türk milletinin yürümekte olduğu ilerleme ve medeniyet yolunda elinde ve kafasında tuttuğu meşale müspet ilimdir."

3 Atatürk, çağdaşlaşma ve Batılılaşma yolunda giriştiği inkılaplarda, her zaman millî kültüre büyük önem vermiş ve yapılan işlerin millî kültürümüze ters düşmemesine özen göstermiştir. Atatürk, çağdaşlaşma yolunda Batı'nın bilim ve teknolojisinin alınmasını isterken kültürel olarak da taklitçilikten kaçınılmasını istemiştir. Çağdaşlaşma yolunda millî kültürü esas alan Atatürk, temelin her zaman Türk milletinin içinden çıkması gerektiğini vurgulamıştır. Bu sebeple, millî kültürümüzün köklü değerleri sürekli olarak geliştirilmeli ve çağdaş uygarlık düzeyinin üstünde tutulmalıdır.

Aşağıdaki yeniliklerden hangisinin bu açıklama doğrultusunda yapıldığı söylenemez?

- A) Türk Tarih Kurumunun açılması
- B) **Takvim, saat, tartı ve ölçüde değişikliklerin yaşanması**
- C) Türk Dil Kurumunun açılması
- D) Soyadı Kanunu ile soyadların Türkçe olması zorunluğunun getirilmesi

4 "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür." diyen Atatürk'ün en büyük amacı, millî kültürümüzü çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarmaktır. O, bu konudaki düşüncesini "Millî kültürün her alanda açılarak yükselmesini, Türk Cumhuriyeti'nin temel dileği olarak temin edeceğiz." sözleriyle ifade etmiştir. Böylece hem milletimiz ile ilgili haksız görüşleri çürütmek hem de Türk kültürünün zenginliklerini ortaya çıkararak bir millî kimlik oluşturmak için harekete geçmişti. Mustafa Kemal'e göre millî kültür, milletlerin kendi yeteneklerine dayanarak oluşturdukları maddi ve manevi değerlerin tümüdür. O, kültürü "Tabiatın insanlara verdiği yüksek nitelikleri kendi çocuklarına, torunlarına ve geleceğine vermesi demektir." diye tanımlamıştır. Bu sözlerle millî kültürün yaygınlaştırılması gerektiğinin yanı sıra dinamik ve ileriye dönük olması gerektiğini vurgulamak istemiştir.

Verilen metne gelebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Millî Kültürümüzün Özellikleri
- B) Türk Kültürünün Zenginlikleri
- C) Atatürk'ün Türk Kültürünü Geliştirmek İçin Oluşturduğu Kurumlar
- D) **Atatürk'ün Millî Kültüre Verdiği Önem**

5 Atatürk ilke ve inkıpları kaynağını bilimden, fenden ve modern sistemlerden alır. Bu ilke ve inkıpların temel hedefi ülkemizi muasır medeniyetler seviyesine çıkarabilmektir. Atatürkçü düşünce sistemi de bu ilke ve inkıaplardan beslenir. Geçmişten ders alarak güvenle geleceğe bakmayı hedefler. Atatürk ilke ve inkıplarının şekillenmesinde Atatürk'ün kişilik özellikleri etkili olmuştur. Millî Mücadele Dönemi'nin hazırlık aşamasında yapılan Amasya Genelgesi'nde alınan şu karar Atatürk ilke ve inkıplarının temelini oluşturmaktadır: "Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." Bu karar daha sonraki yıllarda yapılacak olan inkıplara da temel teşkil edecektir.

Verilen metinde Atatürk ilke ve inkıplarının temel esaslarından hangisine değinilmemiştir?

- A) Özgürlük
- B) Millî egemenlik
- C) Millî dil
- D) Çağdaşlık

6 "Lord Kinross Ayağa Kalkan Millet adlı makalesinde "Sivas, Erzurum, Diyarbakır ve Trabzon gibi dağınık merkezlerden toplanan silahlar, saman yığınlarının altına yüklenerek kağnılarla taşınıyordu. Şalvarlı, dolaklı kadınlar ta Sümerler zamanındaki gibi, gıcirtılı sesler çıkaran kağnılarını sürerek saatte ancak beş kilometre hızla, dağ tepe demeden yüzlerce kilometrelik yolları aşıyor, cepheye doğru ilerliyorlardı. Çoğu emzikteki çocuklarını sıkıca sırtlarına bağlamışlardı. Top mermilerini, halat kulplu cephane sandıklarının kucaklarında taşıyarak arabalara yükleyip indiriyor, iki omuzlarına birer gülle yüklüyor, çok kez topları bozulmasın ya da ıslanmasın diye, çocuklarını açıkta bırakmayı bile göze alarak üzerlerini örtüyle kapatıyorlardı. Tekerleklerin kırılıp kağnının yolda kaldığı da oluyordu. O zaman kadınlar, içindekileri sırtlarına yüklenir ve kilometrelerce taşıyorlardı. Evlerinde kalanlar at, hayvan ve araçlara el konulmuş olmasına bakmadan, çapa çapalıyor, tohum ekiyor, ekin biçiyor, orduya yiyecek yetiştiriyorlardı." demiştir.

Parçadaki anlatım Atatürk ilke ve inkıplarını oluşturan temel esaslardan hangisini vurgulamaktadır?

- A) Millî bağımsızlık ve özgürlük
- B) Çağdaşlaşma ideali
- C) Millî dil
- D) Millî kültür

7 Çağdaşlaşma, bağımsızlıktan uzak durmak ve her zaman gelişmelere, bilim ve teknolojiye açık olmak demektir. Atatürkçülüğün en temel esaslarından olan çağdaşlaşma Türk halkının her konuda, çağın şartlarına göre donanımını ve uygar anlamda çağı yakalamasını amaçlar. Atatürk'ün Onuncu Yıl Nutku'nda belirttiği gibi "Türk milletinin yürümekte olduğu ilerleme ve medeniyet yolunda elinde ve kafasında tuttuğu meşale müspet ilimdir." Bu konuda Türk milletine düşen görev ise Atatürk'ün gösterdiği amaca ulaşmak ve çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkma idealini gerçekleştirmektir.

Buna göre Atatürk yeni bir Türk toplumu oluştururken aşağıdaki özelliklerden hangisini hedef almamıştır?

- A) Laik toplum
- B) Yenilikçi toplum
- C) Modern toplum
- D) Gelenekçi toplum

8 Atatürk "Büyük davamız en medeni ve en rahata kavuşmuş millet olarak varlığımızı yükseltmiştir." sözleriyle milliyetçilik anlayışının hedefini belirtmiştir. Atatürk'ün birleştirici, bütünleştirici, çağdaş ve medeni milliyetçilik anlayışı, bugün de millî beraberlik ve bütünlüğümüzü koruyan en önemli unsurlardan biridir. Bu anlayışla Kurtuluş Savaşı kazanılmış, çağdaşlaşmaya yönelik birçok inkılap gerçekleştirilmiştir. Millî birlik ve beraberlik duygusu tüm fertleri birbirine sımsıkı bağlamıştır. Bölünmez ortak vatan unsuru da bu anlayışın içinde yerini almıştır. Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı ile yeni kurulan devlet çağdaş uygarlık yolunda kısa zamanda büyük bir gelişme kaydetmiştir. Türk milliyetçiliği ile siyasal, kültürel ve ülkü birliğine dayanan bir nitelik tesis edilmiştir. Millî kültürün gelişmesi için dil, tarih vb. alanda kurumlar oluşturulmuştur. Böylece Türk dili ve tarihinin ne kadar zengin olduğu gösterilmiştir.

Bu parçada milliyetçilik ilkesinin aşağıdaki unsurlarının hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Millî kültür
- B) Millî birlik ve beraberlik
- C) Ortak vatan
- D) Millî sermaye

1	Asker	60	Mühendis	2	Üniversite Hocası	4	Çiftçi	42
	Yüksek Memur	38	Hâkim ve Savcı	17	Öğretmen	13	Tüccar	36
	Yönetici	44	Avukat	29	Bankacı	3	Din Adamı	49
	Diplomat	2	İşçi	1	Gazeteci	11	Aşiret Reisi	5
	Belediye Başkanı	7	Diğer Memur	27	Doktor	16	Mesleği Bilinmeyen	31

Buna göre I. TBMM ile ilgili;

- I. toplumun farklı kesimlerinin temsil edildiği bir meclis olması,
- II. meclis hükümet sistemiyle çalışması,
- III. Milletvekillerinin daha çok eğitilmiş sınıftan oluşması

özelliklerinden hangileri söylenebilir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III D) I, II ve III

- 2 İnsanlar düşüncelerini başka insanlara ulaştırmak için bir araya gelip sivil toplum örgütü kurabilirler. Demokratik yaşam bu ortamda farklı düşüncelere kendini geliştirme imkânı sunar. Bu sayede insanlar kendi düşüncelerini ülke yönetiminde etkili kılabilmek için fırsat bulur. Düşünce çeşitliliği demokrasinin çoğulculuk ilkesinin bir gereğidir. Demokrasi, her vatandaşın ülke yönetimine katılabilmelerinin en etkili yoludur. Her düşünceye saygı, demokrasi tarlasını sulayan bir nehir gibidir.

Aşağıdakilerden hangisi metinde ifade edilen düşünce ile bağdaşmaz?

- A) Cumhuriyetin ilanı B) Çok partili hayatın başlaması
C) TBMM'nin açılması D) **Medeni Kanun'un kabul edilmesi**

- 3 Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın ardından Serbest Cumhuriyet Fırkası da demokrasi deneyiminden başarısızlıkla çıktı. Çünkü yenilik karşıtları yeni kurulan partilere hemen üye oluyor ve parti içerisinde propaganda ile ülke genelinde uygulanan inkılapları engelleyecek isyanlar çıkartıyorlardı. Bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra demokratikleşme yolunda önemli çalışmalar yapılmasına rağmen 1945 yılına kadar tek partiyle yönetilmiştir.

**Türkiye'de tek partili yönetimin uzun yıllar sürdü-
rülmesinin;**

- I. inkılapların yerleşmesini sağlama,
- II. halkın demokratik olgunluğa erişmesini bekleme,
- III. Cumhuriyet Halk Fırkası'nın gücünü koruma

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız III D) II ve III

- 4 Demokrasilerde insanlar düşündüklerini ifade etmekte ve inançlarının gereğini yerine getirmekte özgürdürler. Siyasi partiler demokrasinin çoğulculuk ilkesinin bir gereğidir. Siyasi partilerin her biri genellikle farklı bir düşünceyi temsil eder. Demokrasi bu siyasi partilerle anlam ve değer kazanır, zenginleşir ve güçlenir. Siyasi partiler vatandaşların ülke yönetimine katılabilmelerinin en etkili yoludur. Tek partili yönetimlerde halkın ülke yönetimine katılımı azdır, hükümetin denetlenmesi zordur. Çok partili yönetimlerde ise farklı görüşler yönetimde yer alır, oluşan demokratik ortamda hükümetin sürekli denetlenmesi sağlanır.

Buna göre çok partili hayata geçiş aşağıdakilerden hangisi için değildir?

- A) Halkın yönetimdeki etkinliğini artırmak
B) Farklı düşüncelere kendini geliştirme imkânı sunmak
C) **Güçler birliği ilkesini gerçekleştirmek**
D) Demokratik yönetimi geliştirmek

- 5 Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kendisini feshetmesinden 33 gün sonra Manisa'da bulunan Derviş Mehmet adındaki isyancı, çevresine topladığı yandaşlarıyla birlikte İzmir'in Menemen ilçesine geldi. Menemen'de dini propaganda yaparak isyan çıkarttı. Halktan bazı kimseler de kendisine katıldı. İsyancılar kendilerine engel olmak isteyen küçük bir birliği komuta eden, öğretmen asteğmen olarak vatani görevini yapmakta olan Mustafa Fehmi Kubilay'ı ve iki bekçiyi şehit ettiler. İsyancılar bu olay ile Menemen sokaklarında halkı kışkırtmaya çalıştılar. Menemen'de çıkan isyan bastırıldı. İsyancılar yakalanarak gerekli cezaya çarptırıldı. Kubilay Olayı'nın etkisiyle çok partili hayata geçiş denemeleri sekteye uğradı. Cumhuriyetin varlığına yönelik olarak ortaya çıkan Menemen Olayı'nı, Türk milleti mitingler düzenleyerek protesto etmiş böylece cumhuriyete olan bağlılığını ortaya koymuştur. Türk milletinin yardımlarıyla Menemen'de şehit olan Öğretmen Asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay, Bekçi Hasan ve Şevki'nin adlarının kazındığı tunç heykel yaptırıldı.

Bu gelişmeler;

- I. halkın dini duygularının sömürülerek isyan çıkarılması,
- II. ülkede demokrasinin gelişmesine engel olması,
- III. Menemen halkının tamamının yeniliklere karşı olması

sonuçlarından hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III

6

Cumhuriyetin İlk Yıllarında Kurulan Siyasi Partiler ve Genel Özellikleri

Cumhuriyet Halk Fırkası	Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası	Serbest Cumhuriyet Fırkası
<ul style="list-style-type: none"> ◆ İlk genel başkanı: Mustafa Kemal'dir. ◆ 1930'lu yıllarda devletçi ekonomik modeli savundu. ◆ İlk dereceli seçim sistemini savundu. ◆ Cumhuriyetçilik ve laiklik anlayışına bağlıdır. ◆ Köklü inkılapları gerekli görür. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İlk genel başkanı: Kâzım Karabekir'dir. ◆ Liberal ekonomik modeli savundu. ◆ Tek dereceli seçim sistemini savundu. ◆ Cumhuriyetçilik ilkesine bağlıdır. ◆ İnkılapların zamana yayılarak yapılmasını savundu. ◆ Cumhurbaşkanı seçilen kişinin, üyesi olduğu partiden istifa etmesi gerektiğini savundu. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ İlk genel başkanı: Fethi Bey'dir. ◆ Liberal ekonomik modeli savundu. ◆ Cumhuriyetçilik ve laiklik anlayışına bağlıdır. ◆ Vergilerin yeniden düzenlenmesini gerekli görür. ◆ Kadınlara siyasi haklar verilmesini savundu. ◆ Tek dereceli seçim sistemini savundu.

Buna göre cumhuriyetin ilk yıllarında kurulan siyasi partiler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yapılan genel seçimlerde en çok oyu alan Halk Fırkası iktidara gelmiştir.
- B) Ekonomi alanında farklı fikirleri savunmuşlardır.
- C) Bazı partilerin programlarında benzer uygulamalar bulunmaktadır.
- D) Serbest Cumhuriyet Fırkası siyasi hakların genişletilmesinden yanadır.

7

T.C İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ 2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI

Adı - Soyadı:

1) Atatürk "Benim naçiz vücudum elbet toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır." sözünü aşağıdaki gelişmelerden hangisinin ardından söylemiştir?

- A) Cumhuriyetin ilan edilmesi
B) İzmir Suikasti
C) Menemen Olayı
D) Cumhurbaşkanı seçilmesi

2) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası Hakkında bilgi veriniz.

1. İlk genel başkanı Kâzım Karabekir'dir.
2. Liberal ekonomik modelini savundu.
3. Tek dereceli seçim sistemini savundu.
4. Cumhuriyetçilik ilkesine bağlıdır.

3) Demokratikleşmeye ve millî iradeyi hâkim kılmaya yönelik atılan adımlarla ilgili 5 örnek yazınız.

1. Büyük Millet Meclisinin açılması
2. Saltanatın kaldırılması
3. Cumhuriyetin ilan edilmesi
4. Halifeliğin kaldırılması
5. Çok partili hayata geçiş için çalışmaların yapılması

4) Atatürk Dönemi'nde kurulan ikinci muhalefet partisinin adını yazınız.

Serbest Cumhuriyet Fırkası

Yukarıdaki sınav kağıdını cevaplandıran öğrenciyle ilgili hangisi söylenemez?

- A) 1. soruyu doğru cevaplandırmıştır. B) 2. soruda partinin genel başkanını yanlış yazmıştır.
C) 3. sorudan tam puan alacaktır. D) 4. soruyu doğru cevaplandırmıştır.

8

Mustafa Kemal tarafından 9 Eylül 1923'te Türkiye'nin siyasi fırkası olarak kurulan Halk Fırkası cumhuriyetin ilanından sonra adına cumhuriyet kelimesini ekleyerek Cumhuriyet Halk Fırkası adını almıştır. Kabine sistemine geçilmesiyle birlikte ülke Cumhuriyet Halk Fırkasıyla yönetilmiş ancak iktidar partisini denetleyen bir muhalefet partisinin olmaması hükümetin keyfi kararlar almasına sebep olmuştur. Bu durum yeni partilerin kurulmasına kadar devam etmiştir.

Verilen metinde aşağıdakilerden hangisinin gerekliliğine değinilmiştir?

- A) Kabine sisteminin B) Muhalefet partilerinin C) Seçim sisteminin D) Meclis hükümet sisteminin

1 Mustafa Kemal ve cumhuriyete karşı olan bazı kesimlerin Mustafa Kemal'e düzenlemiş oldukları suikast girişiminin öğrenilmesi tüm yurttaki büyük bir öfke dalgasının yükselmesine neden oldu. Pek çok yerde suikasti kınama mitingleri yapıldı. Mustafa Kemal'e ülkenin her yerinden "geçmiş olsun" telgrafları gönderildi. Olaydan bir gün sonra İzmir'e gelen Mustafa Kemal Atatürk burada halkın sevgi gösterileriyle karşılaştı. Mustafa Kemal Atatürk İzmir'de yaptığı konuşmasında "Ben ölürsem yüce milletimizin beraber yürüdüğü yoldan asla ayrılmayacağına eminim; bununla müsterihim! Düşmanlarımız, düşündükleri iğrenç çarelere istedikleri kadar girişsinler onların bu hareketleri bizim inkılap ateşimizi söndüremez!" demiştir.

Mustafa Kemal Atatürk "İnkılap ateşimizi" sözüyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamıştır?

- A) Devletçilik politikası B) Milliyetçilik ideali
C) Çağdaşlaşma arzusu D) Demokratikleşme

2 Türkiye, coğrafi konumdan dolayı jeopolitik bir öneme sahiptir. Asya ve Avrupa kıtalarının birleştiği bölgede yer alan Türkiye, iki kıta arasında ulaşım, ticaret, haberleşme ve kültürel etkileşim alanlarında bir köprü durumundadır. Türkiye'nin bu özel coğrafi konumu ona stratejik açıdan büyük önem kazandırmaktadır. Avrupa'da ve Asya'da toprakları bulunan yurdumuz, her iki kıtada da bulunan ülkeler üzerinde etkili bir dış politika izlemektedir.

Buna göre Türkiye'nin coğrafi konumu;

- I. siyasi,
II. ekonomik,
III. diplomasi

alanlarının hangilerinde kazanımlar sağladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

3 Cumhuriyet ve demokrasi yönetimleri hürriyet, özgürlük, eşitlik ve millî egemenlik esaslarına dayanır. Cumhuriyet ve demokrasilerde kanunlar; hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa ayırım yapılmaksızın eşit olarak uygulanır. Osmanlı Devleti'nin son zamanlarında yaşanan savaşlar ve Kurtuluş Savaşı'nın olağanüstü şartları ülkede yönetim boşluğunun oluşmasına neden oldu. Millî egemenlik ve eşitlik esasına göre kurulan cumhuriyet yönetiminin yaygınlaştırılması, halkın üzerinde etkisi olan nüfuz sahibi kişilerin rahatsız olmasına neden oldu. Bu kişiler uygun zaman bulduklarında isyan çıkarttılar. İsyancılar halkın dini inançlarını ve bölgesel farklılıklarını da kullanmak istediler. Hatta cumhuriyetin kurucusu olan Atatürk'e suikast girişiminde bulundular. Ülkede demokrasinin gelişmesini engelleyip çok partili hayatın kesintiye uğramasına neden oldular.

Buna göre;

- I. Demokratik ülkelerde kanunlar ayırım yapmadan herkese aynı şekilde uygulanmaktadır.
II. Cumhuriyet rejimine karşı olan bazı kişiler halkın dini duygularını ve farklılıklarını kullanarak isyan etmişlerdir.
III. Halk üzerinde nüfuzu olan bazı kişilerin isyan çıkarmasına rağmen Atatürk Dönemi'nde çok partili hayata geçilmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III

4 Cumhuriyetin ilk yıllarında cumhuriyet rejimine ve çağdaş laik düzene karşı girişilen hareketlerin;

- I. inkılapların toplumda henüz kök salmadığı,
II. devrimlerin halk tarafından anlaşılmadığı,
III. Halkın tek partili yönetimden yana olduğu

durumlarından hangilerini kanıtlar niteliktedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III

- 5 Aşağıda Mustafa Kemal'e yönelik İzmir Suikastı ile ilgili metin verilmiştir:

İzmir'de suikastın gerçekleştirileceği yer olarak istasyonla otel arasında, Kemeraltı'nda üç yolun birleştiği nokta seçilmişti. Mustafa Kemal'in bindiği araba burada ister istemez yavaşlayacaktı. İki suikastçi Gürcü Yusuf ve Laz İsmail'in yanına Çopur Hilmi adında üçüncü bir kişi daha katıldı. Bu üçü gerekirse Ziya Hurşit'i de aralarına alarak Mustafa Kemal'in üzerine ateş edeceklerdi. Onu öldürdükten sonra kalabalığın arasına karışarak kaçacak, kendilerini bekleyen bir otomobile atlayarak limana gideceklerdi. Orada Giritli Şevki'nin harekete hazır bulundurduğu bir motora atlayıp Sakız Adası'na geçeceklerdi. Bu plan yapıldıktan sonra iki suikastçi o sırada İzmir'de olmadıklarını ispat etmek için, İstanbul'a dönmüşlerdi. Giritli Şevki onların bu birdenbire gidişi üzerine hükümetin suikastı haber almış olmasından kuşkulandı. Mustafa Kemal'in 14 Haziran 1926'da Balıkesir'den İzmir'e gelişi de yirmi dört saat ertelenince kuşkusu büsbütün artmıştı. Canını kurtarmak ve vicdanını rahatlatmak için durumunu İzmir valisine anlattı. İzmir valisi hemen Balıkesir'den İzmir'e hareket edecek olan Mustafa Kemal'i bilgilendirmiş ve İzmir'e hareketini ertelemesini istemişti.

Aşağıdaki sorulardan hangisinin verilen metinde cevabı yoktur?

- A) İzmir Suikastı'ni tertipleyenler kimlerdir?
 B) **Mustafa Kemal'e yönelik suikastın nedenleri nelerdir?**
 C) Suikast planının uygulanacağı yer neresidir?
 D) Suikast ile ilgili planların bozulmasının nedenleri nelerdir?

- 6 Mustafa Kemal İzmir'de kendisine karşı düzenlenen suikast planının ortaya çıkması üzerine: "Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır, fakat Türkiye Cumhuriyeti sonsuza kadar yaşayacaktır." açıklamasında bulunmuştur.

Buna göre;

- I. Rejim karşıtları, Cumhuriyet'in varlığını Atatürk'ün yaşamı ile sınırlı sanmışlardır.
 II. Rejim karşıtları kesin olarak ortadan kaldırılmıştır.
 III. Suikast girişiminde dış güçlerin rolü vardır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II
 B) Yalnız I
 C) II ve III
 D) Yalnız III

- 7 Musul'u Türkiye'ye bırakmak istemeyen İngiltere, ajanları vasıtasıyla doğuda bir tampon devlet kurmak için laiklikle ilgili yapılan inkılaplara tavır koyan tutucu grupları cumhuriyet ve onun ilkelerine karşı kışkırttı. İngiltere'nin bu çabalarının sonucunda Terakkiperver Cumhuriyeti Fırkası'nın Urfa şubesinin üyelerinden olan Şeyh Sait ve adamları büyük bir ayaklanma başlattı. "Dine daha fazla saygı gösterilmelidir." propagandası ile isyan, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin tamamına yayıldı. Bu gelişmeler üzerine hükümet ayaklanmalara karşı çok sert önlemler aldı.

- ◆ Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da seferberlik ilan edilmiştir.
- ◆ Takrir-i Sükun Kanunu çıkarılmış İstiklâl Mahkemeleri kurulmuş, suçlular hızla cezalandırılmıştır.
- ◆ Bu isyanla ilgisi görülen Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kapatılmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dış politikada yaşanan sorunlar iç politikada büyük sorunlara yol açmıştır.
 B) Yenilik karşıtları dini propaganda aracı olarak kullanıp laikliği kaldırmaya çalışmışlardır.
 C) Demokrasi kesintiye uğramıştır.
 D) **İnkılapların uygulanmasından vazgeçilmiştir.**

- 8 Binlerce yıllık bir tarihin ve muhteşem bir medeniyetin mirasçısı olan Türkiye, Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir köprü konumundadır. Bu iki kıta arasındaki kara, hava ve deniz ulaşımının büyük bölümü ülkemiz üzerinde yapılmaktadır. Ayrıca Asya'dan Avrupa'ya uzanan birçok petrol ve doğal gaz boru hattı da ülkemizden geçmektedir. Dolayısıyla uluslararası enerji koridoru hâline gelen Türkiye bu sayede dünya siyasetinde söz sahibi olan ülkelerden biri hâline gelmiştir. Ancak Türkiye'nin bu özelliği bazı tehdit ve tehlikelere maruz kalmasına neden olmaktadır. Güçlü bir Türkiye istemeyen dış güçler, Türkiye'yi iç sorunlarla meşgul ederek, ülkemizin hamle ve hareket yeteneğini zayıflatmak istemişlerdir.

Yukarıdaki metinde Türkiye'ye yönelik tehditlerin ülkemizin hangi durumundan kaynaklandığı anlatılmıştır?

- A) Tarihi geçmişinden
 B) **Jeopolitik konumundan**
 C) Kültürel yapısından
 D) Demokratik rejiminden

1

- ◆ Atatürk'ün dış politikası, maceradan uzak durmayı hedefler. Bu anlayışa uygun olarak Türk milletinin gücünü ve imkânlarını bilmek kadar, karşısındaki devletlerin ne yapacaklarını veya ne yapmayacaklarını doğru şekilde değerlendirmeyi öngörmüştür.
- ◆ Osmanlı Dönemi'nin ekonomik, siyasi ve mali kısacası her yönden dışa bağımlı yönetimlerini görmüş olan yeni Türk devletinin yöneticileri böyle bir durumun yaşanmamasını temel amaç edinmişlerdir.
- ◆ Türkiye'nin dış politika anlayışı gelişmeyen, gerici ve ön yargılara değil, akıl ve mantık üzerine oluşturulmuştur.

Buna göre Türk dış politikası;

- I. gerçekçi, II. tam bağımsız, III. akılcı

esaslarından hangileri üzerine oluşturulmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve III C) I ve II D) I, II ve III

- 2 Atatürk dış politikayı millî siyaset olarak ifade etmiştir. "Bizim açık ve uygulama imkânı gördüğümüz siyasi meslek millî siyasettir. Dünya'nın bugünkü şartları ve asırların dimağ ve karakterlerde topladığı hakikatler karşısında hayalperest olmak kadar büyük bir hata olamaz. Milletimizin güçlü, mutlu ve devamlı yaşayabilmesi için millî siyaseti takip etmesi ve bu siyasetin iç teşkilâtımıza uygun olması ve ona dayanması gerekmektedir. Millî siyaset dediğimiz zaman kastettiğim mana şudur: Millî sınırlar içinde her şeyden önce kendi gücümüze, kuvvetimize dayanarak varlığını muhafaza etmek sureti ile memleketin saadet ve imarına çalışmak."

Buna göre dış politikamızın;

- I. mütekabiliyet, III. tam bağımsızlık,
II. gerçekçilik, IV. Türk kamuoyunu dikkate alma

ilkelerinden hangilerine değinilmiştir?

- A) I ve II B) II ve III C) I, II ve III D) II, III ve IV

- 3 Türkiye ile Yunanistan arasındaki nüfus mübadelesine Lozan Barış Antlaşması'ndan hemen sonra başlandı. Ancak bu değişim süreci Yunanistan'ın antlaşma hükümlerine aykırı bir biçimde İstanbul'da olabildiğince fazla Rum bırakmak istemesi nedeniyle kesintiye uğradı. Türkiye'nin bu duruma karşı çıkması üzerine Yunanistan Türklerin mallarına el koyunca Türkiye de İstanbul'daki Rumların mallarına el koydu.

Türkiye'nin Yunanistan'ın bu tavrına karşı yaptığı hamlesi dış politikamızın doğrudan hangi ilkesiyle ilgilidir?

- A) Gerçekçilik B) Tam bağımsızlık C) Mütekabiliyet D) Akılcılık

4 Cumhuriyetin ilanından sonraki süreçte Mustafa Kemal ülkemizin çağdaş devletler seviyesine çıkması için birçok inkılap yapmış, aynı zamanda bölge barışına katkıda bulunmak amacıyla da uluslararası ikili ilişkilere, dostluk antlaşmalarına önem vermiştir. Ayrıca bu antlaşmalar imzalanırken ülkemizi ve vatandaşlarımızı zor durumda bırakacak, ulusal güvenliğimizi tehlikeye düşürecek tutum ve davranışlardan da uzak durmuştur.

Buna göre;

- I. Tam bağımsızlık doğrultusunda hareket edilmiştir.
- II. Karşılıklı ilişkilere önem verilmiştir.
- III. Ülke çıkarlarımız dikkate alınmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

5 Bir ülkenin tam bağımsız olabilmesi için siyasi, askerî, ekonomik vb. alanlarda kendi iradesiyle ve kendi menfaatlerine göre hareket edebilmesi gerekir. Millî Mücadele yıllarında “tam bağımsızlık” ilkesiyle hareket eden milletimiz, başka bir milletin mandası altına girmeyi reddetmiş ve bağımsızlığa olan inancını “Ya İstiklâl ya ölüm” parolasıyla dile getirmiştir. Lozan Antlaşması Türkiye'nin sadece siyasi değil ekonomik bağımsızlığına da katkı sunmuştur.

Buna göre Lozan Antlaşması'nda kabul edilen;

- I. kapitülasyonların kaldırılması,
- II. nüfus mübadelesinin yapılması,
- III. Duyun-u Umumiye'nin kaldırılması

gelişmelerinden hangileri Türkiye'yi tam bağımsız bir dış politika takip etme imkânına kavuşturmuştur?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

6 1924 yılında, bir Fransız gazetecinin yabancı okullarla ilgili sorusuna “Türkiye’de bizim okullarımızın bile sahip olmadıkları ayrıcalıklara yabancı okulların sahip olmaları kabul edilemez. Kurumlarınız, kanun ve kurallara uydukça yaşayabilir.” cevabını veren Atatürk, yabancı okullarla ilgili takip edilecek yolu da göstermiş oldu. Lozan Antlaşması sonrasında Türkiye yabancı okullarla ilgili yasal düzenlemeler yaptı. Çıkarılan “Tevhid-i Tedrisat Kanunu” ile yabancı okulların ayrıcalıklarına son verilerek bu okullar Millî Eğitim Bakanlığına bağlandı. Yabancı okullara Türk öğretmenler tarafından Türkçe okutulmak üzere tarih ve coğrafya dersleri de konuldu. Ayrıca bu okullar Türk müfettişlerce denetlenmeye başlandı. Bu çalışmalar, bunca zamandır serbest hareket etmeye alışmış bazı yabancı okulları rahatsız etti ise de Türkiye kararlarının arkasında durdu. Kurallara uyan yabancı okullar faaliyetlerine Türk Hükûmetinin kontrolünde devam ederken aykırı hareket eden okullar kapatıldı.

Yukarıdaki metinde Atatürk Türk dış politikasının temel ilkelerinden hangisine göre hareket edilmiştir?

- A) Tam bağımsızlık
B) Mütekabiliyet
C) Dünya kamuoyunu dikkate alma
D) Gerçekçilik

7 Atatürk'ün “Yurtta Sulh, Cihanda Sulh!” düşüncesini kendisine ilke edinen Türkiye, toprak bütünlüğüne ve bağımsızlığına kastedilmesi durumunda savaştan kaçınmayacağını yaşanan çeşitli dış politik gelişmelerle de göstermiştir. Bu konuda Atatürk, komşu ve çevre ülkelerle sürekli olumlu diplomatik ilişkiler kurmaya özen göstermiştir.

Türkiye'nin dış siyasette böyle bir düşünceyle hareket etmesi;

- I. yayılcılığa karşı olma,
- II. uluslararası alanda hukuk kurallarına uyma,
- III. başka devletlerin iç işlerine karışarak sorunları çözmeye çalışma

politikalarından hangilerini kendisine ilke edindiğini göstermektedir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız III D) I, II ve III

1 Lozan Antlaşması sonrasında Türkiye yabancı okullarla ilgili yasal düzenlemeler yaptı. Çıkarılan “Tevhid-i Tedrisat Kanunu” ile yabancı okulların ayrıcalıklarına son verilerek bu okullar Millî Eğitim Bakanlığına bağlandı. Yabancı okullara Türk öğretmenler tarafından Türkçe okutulmak üzere tarih ve coğrafya dersleri de konuldu. Ayrıca bu okullar Türk müfettişlerce denetlenmeye başlandı. Bu çalışmalar, bunca zamandır serbest hareket etmeye alışmış bazı yabancı okulları rahatsız etti ise de Türkiye kararlarının arkasında durdu. Kurallara uyan yabancı okullar faaliyetlerine Türk Hükûmetinin kontrolünde devam ederken aykırı hareket eden okullar kapatıldı. Bazı Avrupalı devletler yabancı okullarla ilgili düzenlemelerin birlikte gözden geçirilmesini istemişler ancak Türkiye bu isteği reddetmiştir.

Buna göre Türkiye'nin yabancı okullar sorununun çözümündeki amaçlarından biri değildir?

- A) Ulusal kültürü korumak
- B) Ülkedeki tüm okulları devlet kontrolünde tutmak
- C) Türkiye'nin tam bağımsız ve özgür bir devlet olduğunu göstermek
- D) Gayrimüslim Türk vatandaşlarını Türk okullarına yönlendirmek

2 Lozan Konferansı sonrasına ikili görüşmeye bırakılan Musul meselesinde İngiltere Musul'un Irak topraklarında kalması gerektiğini savunurken, Türk tarafı ise Musul'un Misak-ı Millî sınırlarında yer aldığını, Türk nüfusunun fazla olduğunu ve bu yüzden Türklerde kalması gerektiğini savunmuştu. İki taraf arasında anlaşma olmayınca sorun Milletler Cemiyeti'ne havale edildi. Ancak genel sekreteri İngiliz olan bu cemiyetin hazırladığı raporda Musul'un Irak topraklarında kalmasına karar verildi. Türk tarafı bu kararı protesto ederek tepkilerini dile getirdi. Bu esnada Güneydoğu Anadolu'da çıkan Şeyh Said İsyanı nedeniyle zor duruma düşen Türkiye, Ankara Antlaşması ile Musul'u İngiliz mandasındaki Irak'a bırakmak zorunda kaldı.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) İç politikada yaşanan sorun Türkiye'nin dış politikasını olumsuz etkilemiştir.
- B) **Ankara Antlaşması Milletler Cemiyeti'nin katkılarıyla yapılmıştır.**
- C) İngiltere Milletler Cemiyeti üzerinde önemli bir nüfuza sahiptir.
- D) Türkiye dış politikada aleyhine çözülmüş bir gelişme yaşamıştır.

3 Lozan Antlaşması'nda Yunanistan'la Türkiye arasında belirlenen nüfus değişimi konusu önceleri sorun oluştursa da, Yunanistan Başbakanı Venizelos'un ziyaretinden sonra imzalanan Nüfus Mübadelesi Antlaşması ile sorun çözülmüş ve Türkiye ile Yunanistan arasında bir dostluk ilişkisi kurulmuştur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisi söylenebilir?

- A) **Uluslararası ilişkiler dönemin şartlarına göre değişiklik gösterebilir.**
- B) Batı Trakya Türkleri sorunu günümüze kadar devam etmiştir.
- C) Türkiye ile Yunanistan arasındaki tek sorun nüfus mübadelesidir.
- D) Türkiye'yi ziyaret eden ilk Yunan Başbakanı Venizelos'tur.

4 Osmanlı Devleti ilk kez Kırım Savaşı sırasında dış borç almıştı (1854). Ancak alınan borçların verimli kullanılmaması nedeniyle devlet, otuz yıl içinde borçlarının faizini dahi ödeyemez hâle gelmiş ve iflas etmişti. Bunun üzerine alacaklı devletler bir araya gelerek “Duyûn-u Umûmiye” adıyla bir teşkilat kurmuşlardı. Osmanlı Devleti'nin başlıca gelir kaynaklarına el koyan bu teşkilat, topladığı parayı alacaklı devletler arasında paylaşıyordu. Sanki “devlet içinde devlet varmış” gibi bir durum ortaya çıkmıştı.

Bu durum Atatürk'ün;

- I. “Tam bağımsızlık ancak mali bağımsızlık ile mümkündür.”
- II. “Bir devletin maliyesi bağımsızlıktan mahrum olunca o devletin bütün hayati kuruluşlarında bağımsızlık felce uğramıştır.”
- III. “Büyük hayaller peşinden koşan, yapamayacağımız şeyleri yapar gibi görünen sahtekâr insanlardan değiliz.”

sözlerinden hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) I, II ve III

5

- ◆ Boğazların yönetimi Türkiye'ye devredilecek.
- ◆ Askerden arındırılmış bölge kaldırılacak. Türkiye buralarda askerî tedbir alabilecektir.
- ◆ Boğazların güvenliği Türkiye'nin yetki ve sorumluluğunda olacak.
- ◆ Boğazlardan ticaret gemilerinin geçişi serbest ve ücretsiz olacak, savaş gemilerinin geçişi belli kurallara bağlı olacak.

Boğazlarda Türk hâkimiyetini gösteren temsili çizim

Buna göre Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Türkiye'nin egemenlik haklarını zedeleyen bir durum ortadan kaldırılmıştır.
B) Boğazların statüsü Türkiye lehine belirlenmiştir.
C) Türkiye'nin güvenliğini tehdit eden bir durum ortadan kaldırılmıştır.
D) **Türkiye Boğazlar Komisyonu ile birlikte çalışmıştır.**

6

Sadabat Paktı'na Üye Devletler

İtalya'nın Orta Doğu'ya yönelik yayılcı politikası bölgede güvenliği tehlikeye düşürmüştü. Bu durum karşısında Türkiye ülke ve bölge güvenliğinin sağlanması için bölge ülkeleriyle iş birliğini geliştirmeye çalıştı. İran'ın başkenti Tahran'da bir araya gelen Türkiye, İran, Irak ve Afganistan temsilcileri Sadabat Paktı adıyla bir antlaşma imzaladılar. İş birliğinden çok dostluk antlaşması mahiyetinde olan bu pakta üye devletler, birbirlerinin sınırlarına saygı göstermeyi ve birbirlerinin iç işlerine müdahale etmemeyi kararlaştırdılar.

Verilen harita ve bilgi değerlendirildiğinde;

- I. Afganistan, batısında yer alan ülkelerle Sadabat Paktı'nı imzalamıştır.
II. Sadabat Paktı'nda söz sahibi olan devlet İran'dır.
III. Türkiye İtalya'nın yayılcı politikasına karşı doğu sınırını güvence altına almıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) I ve III C) I ve II D) Yalnız I

7 Suriye yönetiminde kalmayı kabul etmeyen yaklaşık 8 bin Hatay Türk'ü, 12 Ocak 1937 günü büyük bir miting ve yürüyüş yaptı. Milletler Cemiyeti gözlemcileri mitingi baştan sona izledi. Bu yürüyüşte halk "İstiklâl İsteriz!" diye haykırdı. Milletler Cemiyeti Konseyi Hatay'ın İskenderun Sancağı'na verilmesini kabul etti. Bu karar Hatay Türkleri arasında sevinçle karşılandı ve Hatay'ın Türkiye'ye katılmasının önu açıldı.

Buna göre Hatay'ın Türkiye'ye katılmasını sağlayan öncelikli neden Hatay'ın aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Sosyokültürel yapısıyla
- B) Ekonomik durumuyla
- C) Coğrafi konumuyla
- D) Siyasi yapısıyla

8 Birinci Dünya Savaşı'nın bitişinden sonra imzalanan barış antlaşmaları dünya barışını sağlayacak nitelikte değildi. Bu antlaşmaların adaletli bir biçimde yapılmamasından dolayı tüm ülkeler durumdan şikâyetçiydi. Barışı sağlamak için kurulan Milletler Cemiyeti de devletler arası sorunların çözümünde etkili olamayınca ülkeler birbiri ile dayanışma yoluna gitmeye başladı. Birinci Dünya Savaşı sonunda çizilen yeni Balkan haritasından özellikle İtalya ve Almanya hoşnut değildi. Hem İtalya hem de Almanya, Balkan topraklarında söz sahibi olmak istediklerini zaman zaman belli ediyordu. Bu iki ülkenin 1933 yılından itibaren hızla silahlanmaya başlaması, Balkan ülkelerini iyice kışkırttı. Atatürk'ün izlediği millî dış politika sonucunda Türkiye ile Yunanistan arasında bir yakınlaşma başlamıştı. Almanya ve İtalya'dan çekinen Balkan ülkelerinden Yugoslavya ve Romanya da bu yakınlaşmaya katıldı. Bunun üzerine Türkiye, Yunanistan, Romanya ve Yugoslavya Atina'da bir araya gelerek aralarında Balkan Antantı'nı imzaladı. (9 Şubat 1934).

Verilen metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Balkan Antantı'nın imzalanmasına yol açan gelişmelerden
- B) Yayılımcı politikalar yürüten devletlerden
- C) Balkan Antantı'na katılan ülkelerden
- D) Milletler Cemiyeti'nin Balkan Antantı'na katkısından

9 Mustafa Kemal, Hatay'ın ana vatana kavuşturulması konusundaki resmi görüşünü ise ilk kez 1 Kasım 1936 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma yılının açılışı nedeni ile yaptığı konuşmasında açıklıyor ve şöyle diyor: "Bu sırada, milletimizi gece gündüz meşgul eden başlıca büyük mesele, hakiki sahibi öz Türk olan İskenderun–Antakya ve havalisinin geleceğidir. Daima kendisi ile dostluğa en çok önem verdiğimiz Fransa ile aramızda tek büyük mesele budur. Bu işin hakikatini bilenler, hakkı sevenler, alakamızın şiddetini ve samimiyetini iyi anlar ve tabii görürler." Konuşmasının bu yerinde milletvekilleri ve salondaki dinleyiciler ayağa kalkıp Atatürk'ü coşkuyla ve uzun uzun alkışlarken, büyükelçilerin oturdukları locada Yunan büyükelçisi, yanındaki Fransız büyükelçisine "Bu nutuk ve bu coşku karşısında ne diyorsunuz?" diye soruyor. Fransız büyükelçisi ise ona şu karşılığı veriyordu: "Monşer, bu bir nutuk değil, tam bir ultimatomdur, tam bir meydan okumadır."

Buna göre Mustafa Kemal'in Hatay konusunda;

- I. Kararlı bir tavır sergilemiştir.
- II. Meseleyi ulusal bir dava olarak görmüştür.
- III. Gerektiğinde savaşılabilceği mesajını vermiştir.

tutumlarından hangilerini sergilediği söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) I, II ve III

10 Atatürk Çankaya Köşkü'nde Balkan Antantı hakkında gazetecilere verdiği demeçte şu ifadelerde bulunmuştur: Balkan İttifakı, bizim öteden beri samimiyetle üzerinde durduğumuz bir idealdir. Bu konuda müttelik Balkan devletlerini yöneten kişilerin büyük hizmetleri, başarıları ve ittifakla bağlılıkları övgüye değer. Bizim kurmak istediğimiz birliğin tarihte geçmiş olan birliklerin çok üstünde olmasını isteriz. Tarihi bu kadar yüksek bir idealin gerçek temel taşı, yalnız geçici politika kurallarında kalmaz. Bunun gerçek temel taşları gereklidir ki kültür ve ekonomik özülle dolu olsun. Çünkü kültür ve ekonomi her türlü siyasete yön veren esaslardır.

Buna göre Balkan Antantı ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenebilir?

- A) Yayılımcı politikalara karşı oluşturulmuştur.
- B) Önceki ittifaklardan daha güçlü olacağı düşünülmektedir.
- C) Sadece sınırların güvenliğini sağlamak üzere kararlar alınmıştır.
- D) Üye ülkelerin ekonomik sorunları çözüme kavuşmuştur.

11

I. Dünya Savaşı'ndan sonra imzalanan barış antlaşmaları dünyaya barış getirmedi. İntikam hırsıyla hareket eden Almanya ve İtalya yeniden silahlanarak saldırgan bir politika takip etmeye başladı. Bu devletlerin Balkanlar ve Akdeniz üzerinde takip ettikleri yayılcı politika, Türkiye'yi bölge güvenliği açısından tedbir almaya yöneltti. Balkanlar'da kurulacak bir ittifakın yayılcı devletlerin emellerine engel olabileceğini düşünen Türkiye, Balkan devletlerini bir araya getirmeye çalıştı. Balkan Antantı'na üye devletler, birbirlerinin sınırlarını tanımaya ve Balkanlar'daki mevcut durumu değiştirmek isteyen devletlere karşı birlikte önlem almayı kabul etmişlerdi.

Verilen harita ve metin değerlendirildiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Balkan coğrafyasındaki tüm devletler Balkan Antantı'na katılmamıştır.
- B) Türkiye Balkan Antantı ile batı sınırını güvence altına almıştır.
- C) Türkiye bölgesel ittifaklara öncülük etmiştir.
- D) **Macaristan Türkiye sınırına uzak bir bölgede yer aldığı için Balkan Antantı'na katılmamıştır.**

- 12 Birinci Dünya Savaşı, anlaşmazlıkları barış yoluyla çözecek, hukuka saygılı uluslararası bir kuruluşa duyulan ihtiyacı daha belirgin hâle getirmiştir. Bunun üzerine savaştan sonra bir araya gelen galip devletler bu eksikliği gidermek amacıyla 10 Ocak 1920'de Milletler Cemiyeti'ni kurmuşlardı. Ancak Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyet Birliği'nin katılmaması nedeniyle cemiyetin küresel etkisi daha baştan sınırlı kalmıştı. Böyle olduğu için de Milletler Cemiyeti, İngiltere ve Fransa'nın çıkarları doğrultusunda kararlar alan bölgesel bir kuruluşa dönüşmüştü. Türkiye, Milletler Cemiyeti'nin gerçek anlamda tarafsız bir kuruluş olmadığını Musul sorunu sırasında yaşayarak görmüş ve cemiyete katılma yönünde bir girişimde bulunmamıştı. Bununla birlikte savaşı kanun dışı sayan 1928 tarihli Briand – Kellog Paktı'nı imzalayarak ve Silahsızlanma Konferansı'na katılarak cemiyet ilkelerine uygun bir politika izlemiştir.

Bu parçada aşağıda verilen sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Milletler Cemiyeti hangi amaçla kurulmuştur?
- B) Milletler Cemiyeti'nin İngiltere'nin etkisinde kalmasının nedeni nelerdir?
- C) **Türkiye Milletler Cemiyeti'ne hangi amacı gerçekleştirmek için üye olmuştur?**
- D) Türkiye "Savaş kanun dışıdır" ilkesini kabul eden hangi konferansa katılmıştır?

13

Lozan Antlaşması'nda Boğazlarla İlgili Hükümler	Montrö Boğazlar Sözleşmesi
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Boğazlar başkanı Türk olan Uluslararası Boğazlar Komisyonu tarafından yönetilecektir. ◆ Boğazların her iki yakasında askerden arındırılmış bölge bulundurulacaktır. ◆ Boğazların güvenliği Milletler Cemiyeti'nin sorumluluğunda olacaktır. ◆ Ticaret gemileri Boğazlardan barış zamanında serbest bir şekilde geçebilecek, savaş gemileri ise sınırlandırılacak, Türkiye savaştığı ülkelere Boğazları kapatılabilecektir. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Boğazların yönetimi Türkiye'ye devredilecektir. ◆ Askerden arındırılmış bölge kaldırılacak. Türkiye buralarda askeri tedbir alabilecektir. ◆ Boğazların güvenliği Türkiye'nin yetki ve sorumluluğunda olacaktır. ◆ Boğazlardan ticaret gemilerinin geçişi serbest ve ücretsiz olacak, savaş gemilerinin geçişi belli kurallara bağlı olacaktır.

Tabloda verilen bilgiler ile ilgili olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Lozan Antlaşması'nda Türkiye'nin Boğazlar üzerindeki egemenlik hakları sınırlıyken Montrö'de egemenlik hakları iade edilmiştir.
- B) Türkiye, ticaret gemileri konusunda her iki antlaşmada da aynı statüyü kabul etmiştir.
- C) Lozan Antlaşması'nda Boğazlar savunmasız kalmışken Montrö'de Türkiye Boğazların güvenliğini tek başına sağlayacak yetkiye sahip olmuştur.
- D) **Boğazlardaki Türk egemenliğinin Lozan Antlaşması süresince yürürlükte kalacağı kararlaştırılmıştır.**

- 14 Lozan Görüşmeleri'nde mübadele konusunda alınan kararlara Yunanistan uymayınca Türkiye ile Yunanistan arasında anlaşmazlık çıktı. Yunanistan anlaşma hükümlerine aykırı olarak Türkiye'de daha fazla Rum nüfusun kalması için çalıştı. Bu durum Türkiye'nin tepkisine neden oldu. Taraflar arasında gerginlik oluşturan mübadele sorunu Milletler Cemiyeti'nin kararıyla Lahey Adalet Divanı'nda görüşüldüyse de bundan bir sonuç çıkmadı.

Buna göre Türkiye ile ilgili;

- I. Egemenlik hakkının zedelenmesine karşı çıkmıştır.
- II. Sorunu uluslararası hukuk çerçevesinde çözmeye çalışmıştır.
- III. Anadolu'daki tüm Rumları ülke dışına çıkarmayı amaçlamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) I ve III D) I, II ve III

- 15 Boğazların durumunu görüşecek olan konferans, İsviçre'nin Montrö şehrinde toplandı. 20 Temmuz 1936'da Montrö Boğazlar Sözleşmesi imzalandı. Sözleşmeye göre Boğazlar Komisyonu'nun bütün görev ve yetkileri Türk devletine bırakıldı. Türkiye, Boğazlar bölgesini silahlandırarak askerî kuvvet bulundurabilecekti. Ticaret gemilerinin geçişi serbest olacaktı.

Buna göre Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile ilgili;

- I. Türkiye'nin Boğazlar üzerinde tam hakimiyet kurduğu
- II. Boğazlar sorununun çözümünde yayılımcı politikaların etkili olduğu
- III. Boğazlar sorununun Türkiye'nin istediği şekilde çözüldüğü

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) I, II ve III B) II ve III
C) I ve III D) I ve II

1 Atatürk'ün ölümü dünya basınında yer almıştır.

- ◆ Macar, Pester Llyod gazetesi "Dünya, bu harp ve barış kahramanı büyük adamın ölümü ile yoksul düşmüştür. Gücü, zorlukları yenme kararı ve yiğitliği ile aman bilmeyen galiplerin uygulamaya kalkıştıkları pranga siyasetini ilk kıran Atatürk'tür." diye yazmıştır.
- ◆ Çin basını Atatürk hakkındaki görüşlerini "Atatürk istilacıları nasıl bir ruhla ve ne gibi vasıtalarla püskürttüğünü bize göstermek yoluyla ulusal kurtuluşun yöntemini göstermiştir." sözleriyle ifade etmiştir.
- ◆ Tunuslu Kadınlar Birliği Başkanı Radhia Haddad ise Atatürk ile ilgili olarak "Atatürk asla ölmeyecektir. Yalnız Türk kadınlarının değil, özgürlük ve gelişme aşığı bütün kadınların gönlünde anısı sonsuza dek yaşayacaktır." demiştir.

Verilen basın haberlerinde Atatürk'ün aşağıdaki hangi kişilik özelliğine değinilmemiştir?

- A) Liderliğine B) Vatanseverliğine C) Çağdaşlığına D) Açık sözlülüğüne

2

Halkın ıstırabına şair ve yazarlar da ortak olmuştu. Halit Fahri Ozansoy ıstırabını "Nasıl ki Atatürk'ü anlatırken kelimeler aciz kalırsa bugünkü kederimizi de anlatacak kelime bulamıyoruz. Bizler bu kederi taşıyamıyoruz." sözleriyle dile getiriyordu. Orhan Seyfi Orhon ise "Atatürk öldü! Bu ölümle yalnız büyük bir millet, şanlı bir millet oğlunu kaybetmedi; tarih en yiğit kahramanını, insaniyet de yüce dehasını kaybetti." sözleriyle sesini duyurmaya çalışıyordu. Bir başka gazetede Türk milletinin ıstırabı "Ağlıyoruz! Kadın, erkek, genç, ihtiyar, aynı acıyı hisseden tek bir fert gibi hep beraber ağlıyoruz." satırlarıyla dile getiriyordu.

Buna göre;

- I. Atatürk'ün ölümü herkesi derinden etkilemiştir.
- II. Türk halkı Atatürk'e karşı büyük bir sevgi beslemiştir.
- III. Atatürk'ün ölümü Türk milletinin en büyük kaybı olarak görülmüştür.
- IV. Halkın ıstırabına şair ve yazarlar da ortak olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV D) I, II, III ve IV

3 Mustafa Kemal Atatürk, bütün ömrünü milletine adanmış; yıkılan Osmanlı Devleti'nin yerine bağımsız, çağdaş ve demokratik bir devlet kurabilmek için yaşamı boyunca mücadele etmiştir. Milletin varlığına siper olmuştur. Millî Mücadele'ye liderlik yapmış, bu mücadelenin başarıya ulaşması için olağanüstü bir gayretle çalışmıştır. Millî Mücadele'nin başarıyla tamamlanmasından sonra da modern bir millet ve güçlü bir devlet ortaya çıkarabilmek için çalışmalarına aynı yoğunlukta devam etmiştir.

Parçadaki altı çizili ifade değerlendirildiğinde Atatürk ile ilgili aşağıdakilerden hangisi anlatılmak istenmiştir?

- A) Türk milletinin modern bir yaşam sürmesini sağlamıştır.
- B) Türk milletinin yok olmasını engellemiştir.
- C) **Bütün ömrünü halkına adanmıştır.**
- D) Geri kalmış bir toplumu çağdaş bir topluma dönüştürmüştür.

4 Atatürk'ün vefatı bütün yurttan derin bir üzüntüyle karşılandı. Haberin duyulmasıyla birlikte dünyanın her tarafından başsağlığı mesajları gelmeye başladı. Vefat olayı yerli basın organları kadar yabancı basında da geniş yer buldu. Ölümünü izleyen günlerde İngiliz ve Fransız basınındaki gazete ve dergilerde Atatürk'ün Türkiye için yaptığı inkılaplardan övgüyle söz edildi. Dünya basınında çıkan yazılarda onun hayata gözlerini yummasında yalnız Türk milleti için değil aynı zamanda insanlık için de büyük bir kayıp olduğu vurgulandı. Atatürk'ün vefatından en fazla etkilenenler İngiltere ve Fransa'nın sömürgelelerinde yaşayan insanlar oldu. Onun ölümü nedeniyle Hindistan'da dükkânlar kapatılırken meclis görüşmelerine ara verildi ve yas ilan edildi. Aynı şekilde İran'da bir ay boyunca matem tutuldu.

Buna göre Atatürk ile ilgili olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Evrensel bir liderdir.
- B) İleri görüşlü bir liderdir.
- C) Ölümü sömürge altındaki milletleri derinden etkilemiştir.
- D) Ölümü dünya ülkeleri üzerinde etkili olmuştur.

5 Aşağıda Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünden sonra dünya basınında yer alan gazete haberleri verilmiştir:

Avrupa'nın savaş sonrasındaki tarihi liderlerini başarılarına göre sıraya koyan eksiksiz bir liste oluştursaydık asker, yaratıcı, reformcu, modern Türkiye'nin kurucu Cumhurbaşkanı Kemal Atatürk bu listenin en başında yer alırdı. Ölümü dünya barışı için gerçek bir kayıp oldu. (Los Angeles Times, ABD, 11 Kasım 1938)

"Atatürk'ün hayatı ve eseri yalnız Türkiye için değil, dünyanın bütün hür ulusları için de ilham kaynağı olmaya devam edecektir." (Chiang Kai - shek (Çang Kay Şek), Çin Devlet Başkanı)

"O büyük insan yalnız Türkiye için değil, bütün Doğu ulusları için de en büyük önderdi." (Amanullah Han, Afgan Kralı)

Gazete haberlerinden hareketle Atatürk hakkında aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Ölümü dünyada yankı uyandırmıştır.
- B) Çağdaş ve yenilikçi bir liderdir.
- C) Başarıları dünya liderleri arasında takdir toplamıştır.
- D) Yalnızca kendi döneminde beğenilen bir liderdir.

6 "Atatürk İstiklâl hissi taşıyan bütün milletler için ölmez bir semboldür."

Alman basınının ileri sürdüğü yukarıdaki düşünceye göre Atatürk için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Evrensel fikirlere sahip olduğu
- B) Türkiye'nin siyasi çıkarlarını gözettiği
- C) Halkın yönetime karşı olduğu
- D) Ekonomik çıkarlar peşinde koştuğu

7 Atatürk'ün ölümü dünya basınında şu şekilde yer almıştır.

- ◆ Macar, Pester Llyod gazetesi "Dünya, bu harp ve barış kahramanı büyük adamın ölümü ile yoksul düşmüştür. Gücü, zorlukları yenme kararı ve yiğitliği ile aman bilmeyen galiplerin uygulamaya kalkıştıkları pranga siyasetini ilk kıran Atatürk'tür." diye yazmıştır.
- ◆ Çin basını Atatürk hakkındaki görüşlerini "Atatürk istilacıları nasıl bir ruhla ve ne gibi vasıtalarla püskürttüğünü bize göstermek yoluyla ulusal kurtuluşun yöntemini göstermiştir." sözleriyle ifade etmiştir.
- ◆ Tunus Kadınlar Birliği Başkanı Radhia Haddad ise Atatürk ile ilgili olarak "Atatürk asla ölmeyecektir. Yalnız Türk kadınlarının değil, özgürlük ve gelişme aşığı bütün kadınların gönlünde anısı sonsuza dek yaşayacaktır." demiştir.

Buna göre Atatürk ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Yaptıklarının evrensel nitelikte olduğu
- B) Emperyalizme karşı verdiği kurtuluş savaşı ve ardından gerçekleştirdiği devrimlerin sömürge altındaki uluslara örnek olduğu
- C) Ölümünün dünyada büyük üzüntüye neden olduğu
- D) Ölümünün en çok yurt dışında yankı uyandırdığı

1 Atatürk'ün bu eseri, geometri öğretmenlerine, bu konuda kitap yazacaklara kılavuz olarak Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanmıştır. Geometri eski terimle hendese, eğitim sistemimizde önemli bir yer tuttuğu hâlde bunun terim düzeni karmaşıktı. Arapça ile Farsça okul programından kaldırılmasına rağmen, ders kitaplarında Arapça üzerine kurulmuş olan terimler kalmıştı. Bu durum öğrencilerin anlama ve öğrenmelerini olumsuz etkilemekte idi. Atatürk, öğrencilerdeki bu anlayış yolunun tıkanıklığını açmak için birçok terimi Türkçeye çevirmiştir.

Buna göre Atatürk'ün geometri kitabını yazması;

- I. bu alanda çalışmalar yapacak kişilere kaynaklık etmesi,
- II. ulusal kültürün gelişmesine katkıda bulunması,
- III. geometri dersini öğrencilere sevdirmesi

faydalarından hangilerini sağladığı söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III
C) I ve II D) II ve III

2 Atatürk, çok yönlü bir insandır. Okumayı çok seven Atatürk yaşamının her döneminde kitapla bütünleşmiştir. Yerli ve yabancı birçok fikir adamının eserlerini en ince ayrıntısına kadar tahlil ederek okuyan Atatürk, bu sayede çağının fikir dünyasını keşfedebilmiştir. Ama o sadece kitap okumakla kalmamış, kendi fikirlerini ve birikimini insanlara ulaştırabilmek için çeşitli eserler de kaleme almıştır. Daha öğrencilik yıllarında fikirlerini yaymak için el yazısıyla gazete çıkaran Atatürk, büyük savaşlarla başladığı ve ardında cumhuriyeti kurarak sonlandırdığı mücadelesinin ilk yıllarından başlamak üzere birçok eser yazmıştır. Bu eserlerin en kapsamlı olanı Nutuk'tur.

Buna göre Atatürk ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenebilir?

- A) **O hem asker hem devlet adamı hem de fikir adamıdır.**
B) En çok Nutuk esrine zaman ayırmıştır.
C) Bugün hâlâ geçerliliğini koruyan birçok eser yazmıştır.
D) Daha çok askeri alanla ilgili eserler yazmıştır.

3

Yukarıda verilen eserlere göre Atatürk'ün kişilik özelliklerinden hangisine ulaşılabilir?

- A) İleri görüşlülüğü B) Açık sözlülüğü
C) İdealistliği D) **Çok yönlülüğü**

4

"Atatürk'ün bazı eserleri de eğitim ile ilgilidir. Yazar olarak Afet İnan'ın adıyla yayımlanan bu eser, iki kısımdan oluşmuş ve ders kitabı olarak okutulmuştur. Kendi adını kullanmasa da eserin bir kısmını doğrudan kendisi yazmış, bir kısmını da yazdırmıştır. Toplumdaki bireylerin vatandaşlık bilincini geliştirmek için oluşturulmuştur." **diyen bir tarihçi bu açıklamasına Atatürk'ün aşağıdaki hangi eserini örnek olarak göstermiştir?**

- A) **Medeni Bilgiler**
B) Bölüğün Muharebe Eğitimi
C) Takımın Muharebe Eğitimi
D) Anafartalar Muhaberatına Ait Tarihç

5

Atatürk'ün kitap, söylev ve demeç, söyleşi, gazete makalesi, hatıra, mektup ve günlüklerden oluşan pek çok yazılı eseri de vardır. Bunlardan biri de Cenevre Üniversitesinde öğrenimini yapmakta olan Afet İnan ile arasında yazılan mektupları kapsamaktadır. Atatürk mektuplarında en çok Hatay sorunundan bahsetmiştir. Atatürk ayrıca Türk Tarih Kurumu tarafından hazırlanan dört ciltlik tarih kitabını da gözden geçirmiştir. 1931'de basılan ve ders kitabı olarak okutulan bu eserin bazı bölümlerini de kendisi yazmıştır.

Buna göre Atatürk ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Türk tarihinin iyi öğretilmesi için çaba göstermiştir.
B) Farklı metin türlerinde eserler vermiştir.
C) Eserleri içinde siyasi konulara da yer vermiştir.
D) **Kendi adını kullanmasa da eserlerinin bir kısmını doğrudan kendisi yazmıştır.**

1 İkinci Dünya Savaşı sonrası yaşanan gelişmelere bağlı olarak Türkiye'nin jeopolitik önemi daha da arttı. Savaş sonrası Çin, Japonya ve Hindistan buldukları coğrafyada birer güç hâline gelirken Asya ve Afrika'da pek çok devlet bağımsızlığını ilan etti. Dünyada güç dengelerinde büyük değişimler yaşandı. Artık Avrupa, dünyanın tek güç merkezi değildi. Savaştan galip çıkan fakat farklı yönetim anlayışlarına sahip Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği, dünyanın rekabet hâlindeki yeni güç merkezleri oldu. ABD ve SSCB, dünya ülkelerini kendi etkileri altına alarak iki kutuplu bir dünya oluşturmaya başladılar. Bu devletler siyasi ve ekonomik anlayışlarını diğer devletlere yaymaya çalıştılar.

Buna göre II.Dünya Savaşı'nın sonuçları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Devletler arasında gruplaşmanın sona erdiği
- B) Milletler Cemiyetinin kurulduğu
- C) **Önemli siyasi ve sosyal gelişmelere neden olduğu**
- D) Dünyada yayılma ve sömürge siyasetinin sona erdiği

2 Mustafa Kemal Atatürk'ün yıllar öncesinden yaşanacağını işaret ettiği İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye; stratejik bir coğrafi konuma sahip olması sebebiyle hem Müttefik Devletlerin hem de Mihver Devletlerinin kendi yanlarında savaşa sokmak istedikleri bir ülke olmuştur. Türkiye herhangi bir zarara uğramamak, toprak bütünlüğünü ve bağımsızlığını koruyabilmek amacıyla savaşa katılmadan denge siyaseti izleme yolunu seçmiştir.

Yukarıda verilen bilgide geçen "denge siyaseti" kavramıyla Türkiye'nin nasıl bir yol izleyeceği anlaşılmaktadır?

- A) Güçlü olan tarafta savaşa katılacaktır.
- B) Savaşın taraflarını barıştıracaktır.
- C) Savaşı kendi çıkarlarına göre kullanacaktır.
- D) **Her iki tarafla da iyi ilişkiler kuracaktır.**

3 "Millî egemenlik esasına göre idare edilen medeni devletlerde kabul edilen ve geçerli olan esas; milletin genel isteklerini en çok temsil eden ve bu isteklerin bağlı olduğu menfaat ve gerekleri, en yüksek kudretle ve yetki ile yapabilecek siyasi grubun, devlet işlerinin idaresini üzerine alması ve bu sorumluluğu en yüksek liderinin omuzuna bırakması prensibinden ibarettir. Kural ve yöntem olarak milletin çoğunluğunu temsil eden ve özel amacı belli olan parti, hükümeti kurma sorumluluğunu üzerine alır ve kendi amaç ve ilkelerini memlekette uygular..."

Atatürk yukarıdaki sözüyle çok partili hayatın hangi önemine vurgu yapmıştır?

- A) **Halkın çoğunluğunun desteğini alan partinin ülkeyi yönetme hakkına sahip almasına**
- B) Fikir ayrılıklarının iç çatışmalara yol açabileceğine
- C) İktidar partisinin fikirlerinin en doğru ideoloji olduğuna
- D) İktidara gelen partinin devleti istediği şekilde yönetebileceğine

4 Türkiye, 1939–1945 yılları arasında yaşanan İkinci Dünya Savaşı'na fiilen katılmamış ancak savaş koşulları nedeniyle savunma harcamalarındaki artış, bazı temel ihtiyaç mallarının yokluğu ve hayat pahalılığı, özellikle dar gelirli vatandaşları olumsuz etkilemişti. Sıkıntıları hafifletmek için alınan tedbirler de vatandaşı rahatlatmayınca tek parti yönetimine yönelik hoşnutsuzluk artmaya başlamıştı. Cumhurbaşkanı İsmet İnönü de savaşın zorunlu kıldığı şartlar ortadan kalktıkça ülkenin siyasal ve kültürel hayatında demokratik ilkelerin gittikçe daha fazla yer tutacağını söyleyerek çok partili sisteme geçişin destekleyicisi olacağını vurguluyordu. Bu şartlar altında Türkiye 1945 yılında çok partili hayat geçmişti.

Verilen metinde Türkiye'nin çok partili hayata geçişini hızlandıran olumsuz gelişmelerin hangi alanda yaşandığından söz edilmiştir?

- A) Sosyal
- B) **Ekonomik**
- C) Eğitim
- D) Diplomatik

DUBLEKS SERİSİ

ORTAOKUL (5,6,7 ve 8.SINIFLAR)

- ✓ Yardımcı Ders Kitapları
- ✓ İngilizce Ders Kitapları
- ✓ Karekodlu Çözümler
- ✓ TG Deneme Sınavları

Örnek Tanıtım: 5. Sınıf Fen Bilimleri Kitapları (3 Kitap)

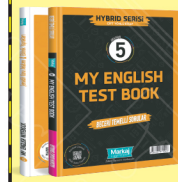

ENGLISH
HYBRID SERİSİ

5. SINIF KİTAPLAR

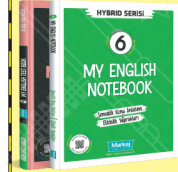
Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

6. SINIF KİTAPLAR

Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

7. SINIF KİTAPLAR

Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

8. SINIF KİTAPLAR

Her Ders Üç Kitaptan Oluşur

Markaj
yayınlari

Editör Yayınevi
markasıdır.

markajyayinlari@gmail.com

0 (505) 099 24 84

Markaj
yayınlari

Eğitimde Yakın Markaj

İvedik Organize Sanayi 1518 Sok. Matbaacılar Sitesi

Mat-Sit İş Merkezi No:2/20 Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 Faks: 0312 342 23 58

WhatsApp: 0 505 925 57 81

www.markajyayinlari.com | markajyayinlari@gmail.com